

ਮਨੁਕ:

19975

19975

SC

आत्म विचार ग्रन्थ
(पंजाबी)

आत्म
(गुरमुख)

थ
)

हिन्दी
आत्मविचार ग्रन्थ
(गुरमुखी लिपि में)

५
आत्मविचारग्रन्थ पंजाबी ॐ

Acc. No. 19973

ਕੀਰਤਨ

੧੬ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ੧੬ ਸੀਗਣੇਸਾਖਨਮਃ ॥ ਵੇਹਰਾ ਅੰਗਲਾਨ ਕਰਣਾ ਯਤਨ ਸਰਬ ਸੇਖ ਗੁਣ ਪਾਮਾਮ
 ਮਮਾਨ ਸਸਰਹੇ ਸਵਤਰ ਮਲਕਰਹੁ ਸਿਯਰਾਮਾ ॥ ੧ ॥ ਧਿਆਨ ਪਰਬ ਕਾਇ ਸਟ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੇਹੈ ॥ ਸੇਧਾ ਸਮ
 ਮਸਰੀਰਾ ਪਤਾਂਬਰ ਸੇਹਤ ਦਾਮ ਨਿਜ ਮੇਘਨ ਮਾਹਿ ਸੁਹਾਈ ॥ ਸੀਸ ਕਿਰੀਟ ਸੁਸੇਤੁ ਤਹੈ ਘਨ ਉਪਰ ਜੋਰ ਵਿਦੇਤਾਇਖ
 ਈ ॥ ਕੰਠ ਬਿਖੇ ਮਾਇ ਮਾਲ ਬਨੀ ਜਨ ਨੀਲ ਗਿਰੀ ਮਾਹਿ ਗੰਗਾ ਸੁਆਈ ॥ ਮਾਲਕ ਮਾਨ ਸਬੀਚ ਬਸੇ ਮਸਨੰਦ ਕਿਨੰਦ
 ਨ ਬਾਲ ਕਨਾਈ ॥ ੨ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਸਮਾਮ ਸਰੀਰ ਕੂੰ ਘਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ॥ ਫਰਕੂ ਪੀਤਾਂਬਰ ਕੂੰ ਦਾਮ ਨੀ ਕੀ ਉਪਮਾ ॥ ਸੀਸ ਕੂੰ ਘ
 ਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ॥ ਮਾਇ ਜਟਤ ਮੁਕਟ ਕੂੰ ਰਵਿ ਕੀ ਉਪਮਾ ॥ ਕੰਠ ਰੂਪਾ ਸਿਖਰ ਸੂੰ ਲੇਕਾਰਿ ਵਖਸ ਲਉ ਪਾਰਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਈ ਜੋ
 ਮੋਤ ਮਨ ਕੀ ਮਾਲਾ ਤਾ ਕੂੰ ਗੰਗਾ ਕੀ ਉਪਮਾ ॥ ਵਖਸ ਲ ਕੂੰ ਨੀਲ ਗਿਰੀ ਕੀ ਉਪਮਾ ॥ ੨ ॥ ਸੇਧਾ ॥ ਗੋਧਨ ਕੇ ਸੀਰਾ ਮਾ ਵਤਗ
 ਵਤ ਬੀਸੀ ਬਜਾਵਤ ਹੋ ਮਗੁ ਮੇ ॥ ਭਾਲ ਟੀਕੋ ਉਰ ਮਾਲ ਬਨੀ ਕਾਟਿ ਕਿੰਕਨ ਨੂਪਰ ਹੋ ਪਗੁ ਮੇ ॥ ਚਿਤਤ ਹੀ ਚਿਤ ਚੇਰਤ ਮਾਲ
 ਕਹੈ ਠਗ ਕੋ ਉਬਡੇ ਠਗ ਮੇ ॥ ਧਿਆਨ ਇਸੇ ਉਰ ਬੀਚ ਬਸੇ ਬਰਜੀ ਵਨ ਕੋਢ ਲਛੇ ਜਗ ਮੇ ॥ ੩ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਅੰਗ ਠਗ ਜੋ ਹੋ ਸੇਵ
 ਵਜਾਇ ਸਾਧਨ ਸੁਹਿਰੇਹੈ ॥ ਅਰਯੇ ਜੋ ਨੰਦਨੰਦਨ ਹੋ ਸੋ ਚਿਤ ਵਨਾ ਮਾਤ੍ਰ ਸੁਹੀ ਚਿਤ ਕੂੰ ਹਿਰੇਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਮਹਾਂ ਠਗ ਹੋ ॥ ਨਾਗ ਅਣ
 ਕੇ ਧਨਾਨ ਸੁੰਜੀ ਵਣ ਸਫਲ ਹੋਤ ਹੋ ॥ ਭਾਂਤੇ ਧਨਾਨ ਸੇਈ ਜੀ ਵਨ ਕੋ ਬਡੇ ਫਲ ਹੋ ॥ ਆਕਰਿ ਕੇ ਨਾਗ ਅਕੇਸ ਮਰਣਾਤ ਮਕਸੀ

ਜ
 ੦
 ੦
 ੦
 ੦
 ੦
 ੧੫੦ ਬੋਝ

ਤਿਹਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਸੇਸ ੨੦ ॥ ਚੁਪਦੁਖ ਤ੍ਰਿਭੁਵਾਨ ਤਿਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਲੇ ਗਾ ਗੁਰੂਰਸਦੈ ਜਲਾ ਬਿਨਾ
 ਦੁਵਨੈ ਮਿਤਾ ਕਰੇ ਗਾ ॥ ੨੧ ॥ ਮਾਤ ਮਨੁ ਤਗੁ ਨ ਭੁਤ ਜੇ ਗੁਨ ਕਿਸੇ ਸਾਇਨ ਮਾਗਿ ॥ ਜਗ ਕੇ ਜੇ ਸਾਧਮ ਜਿਹੈ ਪਰ ਬੇਧਮ
 ਪਾਏ ਗਾ ॥ ੨੨ ॥ ਬਾਹੁਰ ਨਾਇ ਇਕ ਦਸ ਮਨੁ ਲਜਲਾ ਛਿਤ ਜੀਯਦ ਸਚਾ ਗਾ ॥ ਦਿਸਾ ਕਾਲ ਸਚ ਖਟ ਗਾਨ ਮ
 ਤਮ ਮਨ ਬਸ ਧਾਰਾ ॥ ੨੩ ॥ ਗਿਨ ਸਪ੍ਰਸੰਤੋ ਮਾਠ ਲੋਥੇ ਗਾ ਸਹਤ ਗੁਨ ਪੈਨਾ ॥ ਏਨ ਦੁਖ ਦੁਖ ਮਿਲ ਕਰਤ ਤੇਜ ਮੇਰੇ
 ਨਾ ॥ ੨੪ ॥ ਪੁਰਾਇ ਕਾ ਦਸੁਰ ਸਸਹਤ ਪੁਨ ਪਗੁਰ ਤ੍ਰਿਭੁਵਾਨ ਮਿਲ ਸਨੇਹ ਸੇਚਤੁਰ ਦਸ ਬਾਰ ਬੀਚ ਨਿਰਧਾਰਾ ॥ ੨੫
 ਬਿਨ ਸੰਨੇਹ ਮੇਰੀ ਧਨੁ ਤਮ ਹੀ ਚਤੁਰ ਦਸ ਦੇਖਾ ॥ ਬੁਧਾ ਦੀ ਖਟ ਭਾਵਨਾ ਸੀਖਾ ਗਦਿ ਸਚ ਲੇਖਾ ॥ ੨੬ ॥ ਧਰਮ ਧਰ
 ਮੇ ਚਤੁਰ ਦਸ ਮਾਤ ਮਗਤ ਪਚਾਨਾ ਸੀਖਾ ਦੀ ਸਚ ਕਲਾ ਦਿਗਾ ਸਬ ਸਹਤ ਨ ਭੁਜਾਨਾ ॥ ੨੭ ॥ ਸੀਖਾ ਦੀ ਸਚ ਬੁਧ ਜਨੁ
 ਤਨੁ ਨ ਏ ਸਗਤ ਨਿਤਾ ॥ ਪਰਾਪਰ ਤ੍ਰੇਥੇ ਗਾ ਸਚ ਸੀਖਾ ਕੁ ਮਨ ਮਿਤਾ ॥ ੨੮ ॥ ਤੰਤਰੀ ਧਿਮਾਤਿ ਛਿਤਿ ਬਿਖੇਰੂ ਪਸ
 ਮ ॥ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਾਰੀ ਖੜ ਦਿਧਤਾ ਹਮੇਰੀ ਧਯਾਉ ਦੁਧਾ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ੨੯ ॥ ਪ੍ਰਸਮ ਮਨੁ ਸ੍ਰਸੀਤ ਤਹ ਪਾਕ ਜਭਨ ਤਉ ਦਰ
 ਨਿਤਾ ॥ ਗੁਣ ਪਾਕ ਮਨੁ ਦੁਖ ਕਰਾਤ ਧਾਰਾ ॥ ੩੦ ॥ ਦੁਖ ਕਾ ਦੀਸਾ ਦੇਵ ਸਭ ਮਤ ਹਮ ਨਿਤਾ ਸ੍ਰੁ ਪਾਸਾ ਚਾੜ੍ਹਿਆ
 ਬਪੁਇ ਦੁਖਾ ਬਿਖੇ ਪਕ ਭੂਖ ॥ ੩੧ ॥ ਜੋ ਨਿਜਾ ਦਸ ਰੁਦੇਹ ਲਖ ਪ੍ਰਾਣੇ ਦੁਖ ਨਿਰਧਾਰਾ ॥ ਦੁਖ ਕਾ ਦੀਗਿਰਮ
 ਹੀ ਤਰੁ ਪਾਰ ਧਰਾ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ੩੨ ॥ ਬਚਨੁ ਸੁਕਲ ਜਲ ਮਧੁਰ ਰਸ ਸੀਤ ਸਪਰਸੁ ਸੁਜਾਨਾ ॥ ਮਤਿ ਸ ਨੇਹ

ਰਸ ਪੁਨਸੰਸਿਧਿਕਪਚਰਨ ੪੦। ਨਿਤਾਦਕਲਖਮਹੀਦੁਤਦੇਹਮਭਿਜਾਂਜਾਂਨਾਇੰਦ੍ਰੁਖ ਰਸ
ਨਾਂਭਿਮੇਪੁਨਸਚਸਮੁਦ੍ਰਿਮਮਾਂਨਾ ੪੧। ਉਸ੍ਰਸਪਰਸਸੁਤੇਜਗਤਭਾਸੁਰਸੁਕਲੇਰੂਪਾਦ੍ਰਵਨੈਮਿਤ੍ਰ
ਕਪੁਰਬਤਨਿਤਾਨਿਤਾਸੁਰੂਪਾ ੪੨। ਚੁਖਰਿੰਦ੍ਰੁਖਾਬਿਸੇਪੁਨਸੁਰਲਾਦੀਗਨਮਾਗਾਪਵਨਮਨੁਸ਼ਾਸੀਤਗਨਬਿਨ
ਪਾਕਜਬਰੁਭਾਗਾ ੪੩। ਸੋਰਠਾਭਿਯਗਗਮਨਮਨੁਮਨਪਰਸਾਦੀਲਿਗਕਪਕਨਾਨਿਤਾਦਕਤਿਮਜਾਨਦੇਹਦਿ
ਪਾਧਿਤ੍ਰਗੇਦ੍ਰੁਖੀ ੪੪। ਪ੍ਰਾਣਦਕਾਬਿਸੁਪਸਕਲਮਹਾਬਾਘਪਰਜੀਤਾਨਭੁਗਨਸਬਦਬਿਸੇਸਲਖਗਾਪਤਮੁਨੀਮ
ਨੰਤਾ ੪੫। ਸੋਤ੍ਰੇਇੰਦ੍ਰੁਖਾਦੇਕਪਭੁਦਭਿਯਪਾਨੇਕਾਕਾਲਸਨਕਸਰੁਜਨਾਕੋਯਗਦਾਸੁਜਾਨਿਤਦੇਕਾ ੪੬। ਜੇਤ੍ਰਪਰਾਪਰ
ਤ੍ਰਪੀਤਥਾਖਿਯਾਦਕਜਾਂਨਾਕਾਰਲਦੁਸਰਾਪੀਪੀਏਕਨਿਤਾਦਿਕਮਾਨਾ ੪੭। ਪ੍ਰਾਚਾਦੀਬਿਸਾਗਰਕੋਭੇਪਾ
ਪਕਲਖਮੀਤਾਮਾਤਮੇਦ੍ਰੁਖਾਪਿਸੁਤਾਕਰਕਸਕਤ੍ਰਕਰੀਤਾ ੪੮। ਸੋਨਸਰੀਰਜਤ੍ਰਤ੍ਰਤਿਹਮੀਚਬੀਚਬਮਭਚਾਰਾ
ਤਥਾਨੇਦ੍ਰੁਖਾਪੀਨਾਇਕਕਥਮੀਮ੍ਰਿਤਿਨਿਰਧਾਰਾ ੪੯। ਮਨਤਥਾਤਤਤਯਕੇਗਨਪ੍ਰਤਾਪਮਨਦਖਾਗਬਿਹਤਾਬਿਹਤ
ਜਮਾਸੁਜਗਨਾਬਿਸੇਸੇਪ੍ਰਤਾਪਮਾਯਸੋਰਠਾਧਰਿਗਿਵਿਤ੍ਰਾਦਿਨੁਮੇਜਰਥਗਤਤੇਜਿਮਸਾਰਥੀਗਾਰਿਕਾਗਸੁਜ
ਗੋਯਮੇਮਾਤ੍ਰਪ੍ਰਤਾਪਾਫਿਰਾਪ੨੭ਦੇਹਠਾਬੁਧਾਦਕਗੁਣਵਾਂਨਾਬਿਬੁਬਾਧੀਜਤ੍ਰਦੁਪਾਬਿਚਾਰਾਮਨਭੁਦਕਸਿਧਿ
ਰੂਪਲਖਮਨਭੁਦਚਤੁਰਪ੍ਰਕਾਰਾ ੫੦। ਪ੍ਰਥਮਪ੍ਰਤਾਪਮਨਮਿਤਿਪੁਨਭਿਮਿਤਿਸਬਦਸੁਜਾਂਨਾਪ੍ਰਾਣਿਜਾਦਕੇਭੁਦ

ਕਰਖੜਧਾਪ੍ਰਥਮਪਛਾਨਾ ॥ ੫੩ ॥ ਗੰਧੀਚੋਚਰਪ੍ਰਾਣਕੇਰੀਪੜਾਇਤੁਕੇਵਾ ॥ ਰਸਨਾਗੋਚਰਰਸਤਬ
ਸ੍ਵਸ੍ਵਸੇਨਗਤਏਹਾ ॥ ੫੪ ॥ ਬਜਾਕ੍ਰਿਤਰੂਪਾਦਿਗਪ੍ਰਗਟੈਦ੍ਰਵਜਪ੍ਰਥਕਸੰਜੋਗਾਪ੍ਰਗਪ੍ਰਤ੍ਰਿਭਾਗਾਦ੍ਰਵ
ਮਿਤਿਸ੍ਰੋਗਸੰਖੋਗਾ ॥ ੫੫ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਜਾਤੀਸਮਵਾਪ੍ਰਾਪਤਿਯੋਗਾਬਿਤਅਕਟਰੂਪਾਪ੍ਰਾਪਤੀਦਿਗਾਯੋਗਤੈਜਪ੍ਰਕਾ
ਸਤੈਜਪ੍ਰਕਾਸਤ੍ਰਿਟਰੂਪਾ ॥ ੫੬ ॥ ਪ੍ਰਗਟਪਰਸਬਤਦ੍ਰਵਜਜੋਸੋਪੀਤ੍ਰਿਚਾਪ੍ਰਤਅਖਾਰੂਪੀਨਤਦਿਗਾਜੋਗਤਾਇਹੀਪੇ
ਤੁਆਟਖਾ ॥ ੫੭ ॥ ਦ੍ਰਵਜਸੁਪਰਸਪ੍ਰਤਅਖਮੇਮਨਸਾਕਰਣਨੁਗਾਨਾਮਨੋਗਾਤ੍ਰਜਸੁਖਦਖਾਮਤਿਵੇਖੇਛਾਕ੍ਰਿ
ਤਾਮਾਨਾ ॥ ੫੮ ॥ ਨਿਰਦਿਕਲਪਗਾਨਾਖਜੋਦਹੈਮਤੀਦ੍ਰੁਪਚਾਰਾਪੇਤੁਮਹਤੁਉਖੜਾਦਿਪੇਕਰਣਕਰਣਗਨਮਹਾ
੫੯ ॥ ਇੰਦ੍ਰਾਯੀਸੰਬੰਧਖੜੋਸੇਦ੍ਰਾਪਾਰਕਗਾਨਾਦ੍ਰਵਜਗਾਹੁਸੰਜੋਗਤੇਪੁਨਹਸਜੁਕੁਸਮਵਾਯਾ ॥ ੬੦ ॥ ਸ੍ਵੇ
ਸੁਸਮਬੇਤਨਾਤਥਾਸੁਤਤਸਮਵਾਯਾਤਤਾਪੀਸਮਦੇਤਨਾਸ੍ਵਸ੍ਵਜਸਵਾਯਾ ॥ ੬੧ ॥ ਸੋਰਠਾਸਮੰਦੇਤਸਮਵਾਯਸਬ
ਦਤ੍ਰਾਦਿਪਤਅਖਮੋਤਾਮਭਾਦਲਖਾਯਜਗਾਬਿਸੇਸਾਬਸਿਸ੍ਰਪੈ ॥ ੬੨ ॥ ਇਥਜਪ੍ਰਸੰਸਤਜਾਪਨਟੀਸਮਾਤਉਪ
ਲੰਭੁਤਾ ॥ ਬਿਨਾਬਿਸੇਸਨਾਹੁਇਪ੍ਰਤਅਖਸਮਵਾਯਉ ॥ ੬੩ ॥ ਦਿਹਗਾਸੰਨਕਰਸਮਾਲੋਕਕੋਤ੍ਰਿਧਾਤਾਹਕੀਰ
ਤਾਪ੍ਰਥਮਸਮਾਨਾਚਰਾਨਪੁਨਤਿਤੀਜੋਗਜੋਮੀਤਾ ॥ ੬੪ ॥ ਸੋਰਠਾਗਾਨਾਸਮਾਨਨਭੁਰਮਾਮਾਸਯੋਕੀਮਾਸਤਅ

੩

ਕਤਾ ਤਤ ਇੰਦ੍ਰ ਜਤਤਤ ਪਰਮ ਬੋਧ ਸਮਗ੍ਰ ਜਪੇਖਤੋ ॥ ੬੫ ॥ ਗਾਯਨ ਲਖਣੁ ਇਮ ਜਾਂਗਨ ਵਿਸਯੀਨ ਸਮਾਦਿ ਆਰਤ
 ਗਾਲਖ ਯੁਕਿ ਯੁਜਾਨ ਜੋਗ ਜਦੁ ਪਾਸੁ ਰੂਪਾਇਆ ॥ ੬੬ ॥ ਸਦਾ ਭੁਗਤੈ ਯੁਕਿ ਕੋਚਿਤਨ ਯਤ ਯੁਜਾਨਾ ਪਚਾਮ
 ਸਬ ਆਪਾਰ ਪੁਨਕ ਨੰਬ ਆਪਿਤ ਧੀਮਾਨ ॥ ੬੭ ॥ ਕਰਨ ਨਹੀ ਮਨੁ ਮਿਤੀ ਮੇਰੇ ਯਮਾਨ ਜੋ ਲਿਚਾ ਲਿਚਾ ਮਨ
 ਗਤ ਆਦਿ ਕਤ ਪਾਨ ਬਾਪਤ ਇੰਚਾ ॥ ੬੮ ॥ ਸੋਚਨਾ ਪਚਾਮ ਸਯੋਗ ਮਾਨ ਪਖ ਯਕਿਤ ਅਧੀ ਬਾਪਕੀ ਬਾਪਿਸ
 ਯਕ ਬਤ ਮਾਂਗਤਾ ਪਬਿਸੈ ਮਸਬੰਧਤਾ ॥ ੬੯ ॥ ਦਾਪੇਤੁ ਮੰਨਿ ਸੁਜੇਤਾ ਭਾਵਾ ਪਤਿਯੋਗਿ ਸਾਧਕ ਪੇਤੁ ਮਧਕ ਰਣ
 ਸਹਸੁ ਯਕ ਬਾਪਤੀ ਲੋਚਾ ॥ ੭੦ ॥ ਸੂਲ ਸਿਸਾਧ ਯਿਸਾਯ ਜੰਨਿ ਯਕ ਯੰਡਨ ਤਿਸੁਤੀ ਪਖ ਯਕ ਪੈਕਾ ਦਿਚਾਯਤਿ
 ਪਕੁਤ ਅਧੀ ਮਨੁ ਮਿਤੀ ॥ ੭੧ ॥ ਪੇਤੁ ਭਾਸੁ ਜਪੰਚ ਯਾਮੇਨ ਕਾਂਤ ਅਚ ਬਿਰਧਾ ਫਿਰ ਮਸਿਯ ਪਤਿ ਪਖ
 ਪੁਨ ਬਾਪਤ ਬਹੁਰ ਸਬੁ ਯਕ ॥ ੭੨ ॥ ਮਨੇ ਕਾਂਤ ਤੈ ਬਿਧ ਯਤ ਪਜਾਨ ਤਜੇ ਕਾਦਿ ਭੂਪਾ ਸਾਧਾਰਾਣੁ ਮਸਧਾਰੇ
 ਅਨੁਪ ਸਿਖਾਰੀ ਰੂਪ ॥ ੭੩ ॥ ਜੋਨ ਸਪਖੁ ਬਿਪਖ ਬਿਤ ਅਦਹ ਮਸਧਾਰਣ ਜਾਨਾ ਪਖ ਮਾੜੇ ਮੇ ਬਿਤ ਅਜੇ ਸੋ ਮ
 ਸਧਾਰਣ ਮਾਨ ॥ ੭੪ ॥ ਕੇਟੁਲ ਮੰਨੈ ਪਖਕ ਪਮਨੁ ਪਸਿਖਾਰੀ ਰੂਪਾ ਸਾਧਕ ਮਾਨੁ ਮਹਾਰੇ ਇਨਹਿ ਦੇਹੇ ਦਿਵ
 ਯਕ ਪਕਾਸ ॥ ੭੫ ॥ ਪੁਨ ਮਸਿਯ ਤੈ ਬਿਧ ਸੁਨ ਪਖ ਮਮਾਸੁ ਯਾ ਸਿਧਾ ਦੁਤੀ ਸੁਰੂਪਾ ਸਿਧ ਕਪ ਪੁਨਕ

੩

ਪ੍ਰਸੰਨ੍ਹ ਸਿਧਾ ॥ ੭੬ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਮਸਿਧੀ ਹੋਤ ਇ ਮਯਗਾਗਿ ਰਿਮਇ ਮਯਮਾਨਾ ਰੁਦੇ ਦੁਬਖ ਮਤੁ ਤੇ ਰੂਪ ਮਸਿਧੀ ਜਾਨ
 ੭੭ ॥ ਪੁਨਥਾ ਪ੍ਰਸੰਨ੍ਹ ਸਿਧਾ ਇ ਮਨੀਲਧੁ ਮਕਰ ਹੋਤਾ ਮਨੁ ਮਿਤਿ ਲਿਗਾ ਦਿ ਰੇਧੀ ਯਨ ਸਤ ਪਤਿ ਪਖੁ ਹੋਤਾ ਸਾਧਕ
 ਸੁਨ ਜਨ ਪ੍ਰਥਮ ਪੈ ਦੁਹ ਬਾਧਤ ਲਖ ਲਿਗਾ ਮਾਦ੍ਰੁਤ ਪਤੀ ਪਟੇ ਜਿ ਮਰੀਧ ਸਾਧੀ ਮੇਇ ਗਾ ॥ ੭੮ ॥ ਗਾਮੀਨ ਸਜ ਪ੍ਰਥਮ
 ਹਤਾ ਪਲਕੋ ਗਾਥਾ ਦਿ ॥ ਗੋਗ ਦਯਸਾ ਦੁਬਖ ਪੀਓ ਪੀ ਮਿਤਿ ਕਰਣ ਮਨਾ ਦਿ ॥ ੭੯ ॥ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਤਹ ਬਾਧਾ ਪਾਚ ਪੁਨਥਾ ਕਾਥ
 ਮਤ ਦੇਸਾ ਗਾਏ ਜਾਦੀ ਪਦ ਸਾਧਿਧੀ ਫੁਲ ਉਪੀ ਮਿਤਿ ਸੁਦੇਸਾ ॥ ੮੦ ॥ ਜਿਰਠਾ ਕਰਣੁ ਤਹ ਪਦ ਗਾਨ ਦੁਹ ਪਦਾਥੀ
 ਲਖੋ ॥ ਸਾਬੁ ਬੋਧ ਫੁਲ ਜਾਨ ਸਕਤਿ ਬੁਧਾ ਸਹ ਕਾਰਣੀ ॥ ੮੧ ॥ ਸਕਯ ਸਬੰਧੋ ਲਖਣੁ ਤਾਤ ਪਰਜਨੁ ਪਧਤਾ ਸਿ
 ਆਪੀ ਮੇਗਾ ਮਕਥਾ ਤੁਤ ਪਰਜਾ ਸੀ ਸਤੁ ॥ ੮੨ ॥ ਕਰੋਲੁ ਜਹੇ ਪਦ ਸੀਨਾ ਸੀ ਮਾਸੰਤੀ ਤਹ ਹੋਤਾ ਜਹ ਪਦਾਰਥ
 ਮੇਤ ਦਬਤਾ ਜਾਨ ਜੋਗਤਾ ਜੋਗਾ ॥ ੮੩ ॥ ਜਹ ਪਦੇਨਾ ਸਹ ਮੀਨਾ ਕੋ ਮਨੁ ਕ੍ਰਾਦੁ ਕਤਾ ਹੋਤਾ ਮਾਕਥਾ ਬਕੇ ॥ ੮੪ ॥ ਤਪ
 ਰਜ ਕਵਰੋਤਾ ॥ ੮੫ ॥ ਸੁਖ ਦੁਖਾ ਦਸਾਖੁ ਤਕਰ ਕਰਣੁ ਦੁਹੇ ਮਨ ਮੀਤਾ ॥ ਗਾਨ ਨਯਗਾ ਪਦ ਗਾਨ ਤੇਤਿਹ ਮਨੁ
 ਲਿਖੀਤਾ ॥ ੮੬ ॥ ਮਥ ਦੁਬਖਾ ਸੁਤ ਮਾਨ ਲਖ ਗਾਣਨਾ ਕ੍ਰਿਯਾ ਗਾਨ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਧ ਪਰਸਰ ਸਗੀ ਪਦੁ ਦਬੇ ਗਗ
 ਰਤੁ ਕਗਾ ॥ ੮੭ ॥ ਪਰਾਪਰਤੁ ਸਨੇਹ ਦਸਦੇ ਮੂਰਤਿ ਗਾਨ ਮਾਨਾ ॥ ਪਰਮਾਧਰਮੋ ਕ੍ਰਾਦਨ ਰਵ ਬੁਧਾ ਦਕ ਜਾਨਾ ॥ ੮੮ ॥ ਇਉ
 ਅਮੂਰਤਿ ਗਾਣ ਲਖੋ ਬਿਬੁਧ ਕਥਤਾ ਇਹ ਮਾਗਾ ਸੰਖਾ ਮਾਦ ਬਿਰਾਗਤ ਕਉ ਰੇਧ ਜਤੁਤ ਪਾਗਾ ॥ ੮੯ ॥ ਦਿਵ੍ਰਾਦ

੭੮

ਕਸੰਖਾ ਸਭੇ ਬਹੁਰ ਸੰਜੋਗਾ ਵਿਭਾਗਾ ਦੀ ਪ੍ਰਥਮਤ ਪਨਤਰ ਬਤੈ ਬਹੁ ਮਾਸਖ ਬਤੁਭਾਗਾ ॥੮॥ ਸੇਸਗੁਣਾਏ
 ਕੈਕ ਬਿਤਬਧਾ ਦੀ ਖਟਰੁਪਾ ਅੰਤ ਸਪਰਸਸਨੇ ਹਜੁਤ ਸਾਂਸਿਧਾ ਕਰਦਿਭੁਪਾ ॥੯॥ ਸਬਦ ਭਾਵਨਾ ਦਿਸੁ
 ਪਨਤਿਹ ਬਿਸੇਸਗੁਨ ਮਾਨਾ ਸੇਖਾ ਦੀ ਅਪਰਤੁਤ ਕਨੈ ਮਿਤੁ ਅਕਦੁਦ ਜਾਂਨਾ ॥੧੦॥ ਪਨਗੁਰੁਤੁ ਜੁਤ ਬੇਗ ਕੇਏ
 ਸਾਮਾਨ ਅਸੁਰੁਪਾ ਸੇਖਾ ਦੀ ਅਪਰਤੁਤ ਕਦੁਦ ਸਨੇ ਪਕਦੁਭੁਪਾ ॥੧੧॥ ਇਤੈ ਫੇਰੁ ਮਾਨਾ ਅਥਪਰਸਾਤ ਕ
 ਕਾਦਿ ਸਿਸ੍ਰਾ ਬਾਝੁ ਅਗਾਝੁ ਏ ਕੈਕ ਗੋਗੁਰੁਤ ਭਾਵਨਾ ਦਿਸੁ ॥੧੨॥ ਇਤੈ ਅਤੀ ਦੁਖਾ ਬਿਭੁਨ ਕੇਜੇ ਬਿਸੇਸਗੁ
 ਗੁਨਾ ਮਾਗਾ ਕਾਰਨੁ ਗੁਣ ਉਤਧੰਨ ਅਨੁਪਕਾਦਿ ਕੇਦਦਨਾਗ ॥੧੩॥ ਬਿਨਪਾਕ ਜਪਰਸਾਂਤ ਦੁਦਗੁਰਸਨੇ ਪ
 ਰਿਮਾਣੁ ਬੇਗ ਪ੍ਰਥਮੁ ਇਕਤੁ ਪਨ ਬਿਤੁ ਅਸਾ ਪਕਜਾਂਨਾ ॥੧੪॥ ਕਾਰਨੁ ਗੁਣ ਉਦਭਵ ਇਤੈ ਪਨ ਪਕਾਰ ਮ
 ਬਮਾਨਾ ਬੇਗ ਸੰਜੋਗਾ ਬਿਭਾਗੁ ਜੁਤ ਏ ਕਰਮ ਜਪਚਨਾ ॥੧੫॥ ਇਕ ਪ੍ਰਥਮਤੁ ਪਰਮਾਂਤਰ ਦਿਪਰਸਸਨੇ ਪਸੁ
 ਜਾਂਨਾ ਮਸਮਦਾਇਤਾ ਇਨੈ ਪ੍ਰਤਿ ਮਥ ਬਸੇਸਗੁਣ ਮਾਨਾ ॥੧੬॥ ਮਾਤਮ ਜੁਤਨੈ ਮਿਤੁ ਅਇਨ ਉਸੁ ਸਪਰਸਗੁਰੁਤੁ
 ਬੇਗ ਦੁਦਤੁ ਸੰਜੋਗੇ ਪਨ ਬਿਭਾਗ ਮਦਰੁਤੁ ॥੧੭॥ ਕਾਰਨੁ ਤੁਹੈ ਦੁਖਾਇਨ ਮਥ ਪਾਏ ਸਕ ਮਾਨਾ ਬਿਭੁ ਬਿਸੇ
 ਸਕਗੁਣ ਜਿਤੈ ਜੋਗਾ ਦੀ ਦੇਜਾਨਾ ॥੧੮॥ ਚਖੁ ਗਾਝੁ ਗੁਨ ਰੂਪ ਲਖ ਦੁਬਾ ਪਲੰਭੁ ਕਭਾਤਾ ਦਿਗਸਕਾਰੀ ਸੇਲਕੇ
 ਸੁਕਲਾ ਦੀ ਬਿਧਸਾਤਾ ॥੧੯॥ ਨਿਤੰਜਲਾ ਦੀ ਮਨੁਗਤ ਮੰਨ ਅਸਹੇਤ ਕਮੀਤਾ ਰਸਨਾ ਘਾਝੁ ਜੋਰਸਲਕੇ ਮੁਧਗਾ ਦੀ ਖਟਰੀ

ਤਾ॥ ੨॥ ਸਪਕਾਚੀ ਰਜਨੇਂਦ੍ਰ ਅਕੋਨੰਤੰ ਆਦੀਤਿ ਮਧਾਗਾ ਪ੍ਰਾਣਗਾ ਏਜਗੁਣਗੀਧਧੈ ਪ੍ਰਾਣੇਦ੍ਰੀਯਸਪਕਾਰਾ॥
 ੩॥ ਤਤਤ੍ਵੰਦ੍ਰਿਧਾਪ੍ਰਕਾਰਲਖਸੁਰਕਮਸੁਰਭਸੁਜਾਨਾ ਪਰਸਤੁਰੇਨ੍ਦ੍ਰ ਅਗਾਏਜਲਖਤੁਚਉਪਕਾਰਕਮਾਨਾ॥ ੪॥ ਪ੍ਰਥ
 ਮਮਨੁਸ਼ਾਸੀਤਲਖਸੀਤਉਸ੍ਰਪੁਨਮਾਦਿ ਕਠਨਤਾਦਿਲਖਮਹੀਉਪੁਰਬਦਤਨਿਤਾਦਿ॥ ੫॥ ਪਾਕਨਤ੍ਰੁਵਿ
 ਤਮੇਯਨੇਮੰਨਾਤਸੁਤੇਸੁਆਪਾਤਤ੍ਰਪਾਕਪਰਮਾਣੁਸੂਬੈਸੇਸਕਮਤਮਾਂਗ॥ ੬॥ ਨੈਯਯਕਮਤਦ੍ਰੁਣਕਉਪਾਕਕਪ
 ਤਨਿਚਧਾਰਾਗਨਨਾਮੇਪ੍ਰੇਤ੍ਰੇਜੇਸੇਸੀਖਾਬਾਬਾਗਾ॥ ੭॥ ਨਿਤਾਨਿਤਾਮਿਥੀਤੀਤੇਨਿਤਾਨਿਤਉਮੰਨਾ ਪ੍ਰਾਰਧ
 ਤਕਦ੍ਰੁਤ੍ਰਾਦਲੇਸਭੀਅਪੇਖਾਜੰਨਾ॥ ੮॥ ਸੋਚਨਾਗਤਮਨੇਕਨਪਾਸਜਾਨਤਕਾਦਿਬਰਇਧਨਯੋਦ੍ਰੁਤ੍ਰਾਦਕਕੇਨ
 ਸਨਾਸਅਪੇਖਾਬੁਧਕਰਾ॥ ੯॥ ਜਗਾਂਅਨੇਕਸੁਨਕਪਤਾਅਪੇਖਾਬੁਧਸੋਦਹੀਸਮਾਇਪਰਮਾਂਨਜਨਕ
 ਮਾਂਨਬਾਬਾਚਕੇ॥ ੧੦॥ ਪੁਨਃ ਚਤੁਰਧਾਮਾਂਨਮਨੁਮਹਤਦੀਰਪਰਗਸਾਨਿਤਾਨਿਤਾਗਤਜਾਂਨਦਹੈਅਨਿ
 ਤਾਅਨਿਤਾਗਤਾ॥ ੧੧॥ ਸੀਖਾਤੈਪਰਮਾਂਨਪ੍ਰਚਯਾਦਿਅਧਿਜਾਯਤੋਲਖਅਨਿਤ੍ਰੁਦ੍ਰੁਕਾਂਨਸੀਖਾਜੰਨਾਉ
 ਦਾਰਤੀ॥ ੧੨॥ ਤ੍ਰਪਾਰਿਮਾਣੁਪਟਾਦਪਰਮਾਂਨਜਤਿਹਉਚਾਤੋਦਹੈਅਨਿਤਾਅਮਨਾਦਿਪ੍ਰਚਾਸਿਥਲਸਿੰਜੇਗ
 ਜੋ॥ ੧੩॥ ਏਧਰਾਤੁਲਕਾਦਕੇਨਾਸਕਰਦਹਉਨਾਸਸਮੇਤਾਸਿਖਾਤੁਲਾਪ੍ਰਥਕੁਲਖਪ੍ਰਥਕਪ੍ਰਤਾਯੇਹੇਤ੍ਰਾ॥ ੧੪॥
 ਮੰਨੇਮੰਨਾਮਭਾਵਕੇਆਮੇਕੋਨੇਕਾਂਮਾਪ੍ਰਥਕਯਾਹਤੇਸੋਨਾਗਇੰਤੀਤਉਮਾਂਨ॥ ੧੫॥ ਅਧਾਪਤਮੇਧਾਪ

ਤੀਸੇ ਸੰਜੇ ਗਉਰ ਮੰਨਿਆ ਫਿਰਿ ਧਿਥਿ ਬਰ ਲਖ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਮੰਨਿ ਅਤਰ ਜੰਨਿਆ ॥ ੧੬ ॥ ਦੁਤੀ ਭਿਓ ਕਰ ਮਜਲ
 ਥੇ ਡਿਤੀ ਸੰਜੇ ਗਜ ਬੀਰਾ ਪ੍ਰਥਮ ਸੇਨ ਸੈਲਾ ਦਿਕੋ ਕਹਤ ਸੰਜੇ ਗਸ ਧੀਰਾ ॥ ੧੭ ॥ ਸੰਨਿ ਪਤ ਮਹਾ ਦਿਕੋ ਦੁਤੀ ਕਪਤ
 ਇਹ ਲੋਚਾ ਤਰੁਕ ਪਾਲ ਸੰਜੇ ਗਤੋ ਅਟਤ ਰੁਹੇਤ ਸੰਜੇ ਗਾ ॥ ੧੮ ॥ ਡਿਤੀ ਯੋਯਾ ਬਿਧ ਕਰ ਮੰਜੇ ਦੁਧਾ ਕਪਤ ਮੁਨਾ
 ਦਿਨੀ ਦਨ ਪ੍ਰਥਮ ਅਪਾਤ ਪਰ ਸੁਬ ਦਯਨ ਨਹਿ ਆਇ ॥ ੧੯ ॥ ਸੁਬੁ ਦਹੇਤ ਆਪਾਤ ਲਖ ਡਿਧਾ ਬਿਭਾ
 ਗਸੁ ਜੰਨਾ ਪ੍ਰਥਮ ਏਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜੰਨ ਲਖ ਦੁਤੀ ਦੁਕਰ ਮਨ ਜੰਨਾ ॥ ੨੦ ॥ ਡਿਤੀ ਬਿਭਾ ਗਜ ਜੰਨ ਲਖ ਦੁਬਿਧ
 ਡਿਤੀ ਲਖ ਜੀਧਾ ਕਾਰੁ ਮਾਡ ਬਿਭਾ ਗਇ ਕਹੇਤੁ ਅਪੇਤੁ ਦੁਤੀ ਯਾ ॥ ੨੧ ॥ ਪਰ ਮੰਨਿ ਅਪਰ ਦੁਪੰਨ ਕੇ ਦੁਧਾ ਜੰਨ
 ਠਕ ਦਿਨਾਨਾ ਦੈ ਸਕ ਕਾਲ ਕਰੀਤ ਕਰ ਦੈ ਸਕ ਮੁਤੀ ਮਾਨਾ ॥ ੨੨ ॥ ਦੈ ਸਕ ਪਰ ਲਖ ਮੁਰਤਿ ਅਕੋ ਦੁਰ ਦੇ ਸਪੈ ਗਾਨ
 ਪਨ ਦੇ ਸਕ ਅਪਰ ਤੁਹੁ ਪਰ ਤੇ ਮਲ ਪਸੁ ਮਾਨਾ ॥ ੨੩ ॥ ਅਸਮ ਦਾਯਿਤਿ ਨ ਕੋ ਲਖੋ ਦਿਕ ਸੰਜੇ ਗਕ ਦਿਗਾ
 ਦੁਰਗਾਨ ਰਾਹਿਗਤ ਲਖੇ ਕਾਲ ਪਰ ਤੁਹੁ ਕਾਯਾ ॥ ੨੪ ॥ ਪੁਨਹ ਕਾਲ ਅਪਰ ਤੁਹੁ ਤਿਹ ਤੇ ਮਲ ਪਪਤੀਤਾ ਕ
 ਲੰਧਿਤ ਸੰਜੇ ਗਇਨ ਅਸਮ ਦਾਯਿਤਿ ਲਖ ਮੀਤਾ ॥ ੨੫ ॥ ਨਾਸ ਮਧੇ ਯਾ ਬੁਧ ਕਰ ਪਰਾਪਰ ਤੁਹਿ ਬਿਨਾਸਾ ਜ
 ਦਾਧਿ ਬੁਧ ਪ੍ਰਧੰਬ ਸਭ ਕੀਨੇ ਪੁਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੨੬ ॥ ਭਦਾਧਿ ਸੇਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨੇ ਦਹਰੀਤਾ ਗਾਨ
 ਅਪ੍ਰਮਾ ਪ੍ਰਮਾ ਕਰ ਦੁਧਾ ਬੁਧਾ ਫਿਰ ਮੀਤਾ ॥ ੨੭ ॥ ਚੇਤਾ ਮਪ੍ਰਮਾ ਬੁਧ ਜੇਤ ਤ ਸੁਨੇ ਤਤ ਗਾਨਾ ਤਤ ਪ੍ਰਧੰਬ ਬਿਧ

ਗੀਤ ਇਕ ਸੀਸਾ ਦਰਖਤ ਅੰਨ ॥ ੨੮ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਬਪੁਖ ਮੇਂ ਬ੍ਰਹਮ ਧੀ ਸੰਖਾ ਦਰਲਖ ਪੀਤਾ ਨਿਸ਼ੇਰੂ ਪਾਭੰਦੇ
 ਜਾ ਸੀਸਾ ਮਥਾ ਸੁਨੀਤਾ ॥ ੨੯ ॥ ਨਰਾ ਮਥਾ ਦੂਥਲ ਬਿਖੇ ਸੀਸਾ ਜਰੂ ਪਲਖਾ ਜਾਨ ਪਾ ਮਤਤ ਮੇਂ ਗ੍ਰਹਨ
 ਤਤ ਨਿਸ਼ੇਰੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥ ੩੦ ॥ ਸੀਸਾ ਜਮਤ ਪੋਤ ਜਗਤਾ ਦਰੁ ਦਿਕਤਾ ਸਾਧਾਰਨੁ ਧਰਮਾ ਦਰੇਗਾ ਨੇਤਲ
 ਖਤਤਾ ॥ ੩੧ ॥ ਦਿਖਾ ਮਪ੍ਰਮਾਨ ਨਕਲਖ ਪ੍ਰਮਾਨ ਨਕਗਾਨ ਜਾਨਾ ਪਿਤ੍ਰ ਦੂਰ ਦਿਕ ਮੰਦਤ ਮਦਿਖ ਮਨੰਤ ਪ੍ਰਮਾਨ
 ੩੨ ॥ ਨਪਾਂ ਬਸਿਸੁ ਬਿਸੇਸਾ ਕਰ ਸੰਨ ਕਰਖ ਪ੍ਰੈ ਮੀਤਾ ਤਪਾਂ ਪ੍ਰਤਾ ਖੇਗੁਣੁ ਵਪੀ ਮਥੁ ਮਨੁ ਮਿਤਗੁਣ ਰੀਤਾ ॥ ੩੩ ॥
 ਪਖੇ ਸਾਧਾ ਬਸਿਸੁ ਤਪਚਾ ਮਰਸਗੁਣੇਤਾ ਸਰੇ ਸਾਦੁ ਸਬੁ ਪ੍ਰਯਤਨ ਉਪੀ ਮਿਤ ਮੇਂ ਗੁਣ ਰੀਤਾ ॥ ੩੪ ॥ ਸਿਰਠਾ ॥
 ਸੂਬੁ ਬੇਧ ਪਦੇ ਗਤਾ ਤਪ ਜੰਕੀ ਪ੍ਰਮਾਦਾ ਕਰੈ ਇਹਾਂ ਗੁਣ ਲੇਗਾ ਗੁਣ ਜਥਾ ਪ੍ਰਮਾਣਖਾ ॥ ੩੫ ॥ ਜਪ ਬਸੇਸਾ ਤਤਦੰ
 ਨ ਮੇਂ ਤਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਾਂਗਾਨਾ ਵਪੈ ਪ੍ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਭੁ ਮਨਿ ਰਦਿਕਲ ਪੇਜੇ ਗਾਂਗਾ ॥ ੩੬ ॥ ਸੁਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰ ਗਾਂਗਾ ਸੇ
 ਮਨੁ ਮਦੁ ਗਾਹ ਸੰਬੰਧਾ ਸੁਤੈ ਨਗਾ ਸੁਖ ਪ੍ਰਮਾਤੁ ਲਖ ਪੁਨਰਨੁ ਸੀਸਾ ਸੰਧਾ ॥ ੩੭ ॥ ਨਹੀ ਗ੍ਰਹਨ ਬ੍ਰਹਮ ਭਰਾਰ ਕੇਜਾ
 ਕ੍ਰਹਨ ਸਹਚਾਰਾ ਪੇਤੁ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਿਥਾ ਹੇ ਸੋਕੁ ਚਤੁਰਕ ਨਿਰਧਾਰਾ ॥ ੩੮ ॥ ਸਾਧਾ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਮਥਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਹੇਤੁ ॥
 ਵਪੈ ਉਪਾਧੀ ਰੂਪ ਲਖ ਸਭ ਨਿਸਕਰ ਸਸਮੇਤਾ ॥ ੩੯ ॥ ਸਾਧਾ ਸਮਾਨ ਪਿਕਰਨੁ ਸਭ ਸਦ ਉਪਾਧਿ ਨਿਰਧਾਰਾ ਏਕ
 ਮਾਸੁ ਪੇਤੁ ਕੇਪੁਨੁ ਸਾਧਾ ਬ੍ਰਹਮ ਭਰਾਰ ॥ ੪੦ ॥ ਮਨੁ ਮਿਤ ਪ੍ਰੈ ਬ੍ਰਹਮ ਭਰਾਰ ਕੀ ਇਹੈ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਜਾਨਾ ਪ੍ਰਥਕ ਪ੍ਰਮਾਨ

੬ ਨਮਾਨੀ ਮੇਸਬੂ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸਜਾਨ ॥੪੧॥ ਓਹੋ ਮਿਲਤ ਅਨੁਮਾਨ ਮੇਮਤੁ ਬੈਸੇ ਸਕੁ ਜਾਨ ਸਿਨ ਸਤ ਅਥਿਨ ਬਿਜਾਪ
 ਤੀ ਸ੍ਰਾਬੁ ਬੋਧੇ ਪ੍ਰਭਾਨ ॥੪੨॥ ਕੇਵਲ ਮੰਨੈ ਭੇਦ ਤੇ ਤਿਧਾ ਮਾਨ ਅਨੁਮਾਨ ॥ ਮੰਨੈ ਪੁਤ ਬਜਤ ਰੇਕ ਰਚ ਦੁਧਾ
 ਬਜਾ ਪੁਜਾਨ ॥੪੩॥ ਕਹੀ ਮੰਨੈ ਜੀ ਪੁਚਾਉ ਅਬ ਬਜਤੇ ਰੇਕਿ ਦਿਹੀਤਾ ॥ ਸਾਧਾ ਭਾਵ ਬਜਾ ਪਕਤੁ ਹੋਹੇ ਤੁਭਾਵ ਕੇ
 ਮੀਤਾ ॥੪੪॥ ਅਥਾ ਪੰਤਿ ਨਮਾਨੀ ਮੇਮਾਨ ਤਰਹਿ ਪਮਾਨ ॥ ਸਿਬ ਅਤ ਰੇਕ ਦਿਬਾ ਪਤੀ ਭੇਦ ਕਾ ਫੁਇਕ ਨਾਗ ॥੪੫॥
 ਧਰਮ ਜਨ ਅਵਲ ਸੁਖ ਕੋ ਪੈਲੇ ਗਨ ਕਾ ਮਮਾ ਮਨੁ ਪਾ ਬਹੁ ਰਮ ਧਰਮ ਜਦੁ ਖਲ ਬੇਜਨ ਪਤ ਕੁਲ ਸਚੁ ਪਾ ॥੪੬॥
 ਨਿਰਦਖ ਸੁਖ ਮੇਗ ਜਾਨ ਜੇ ਫੁਲ ਏ ਛਾਤ ਤਜੰਨਾ ॥ ਇਸੁ ਉਪਾਵ ਨ ਬੁਧ ਜਜਹਿ ਏ ਛੁ ਉਪਾਏ ਜਾ ਮੰਨਾ ॥੪੭॥
 ੭ ॥ ਕ੍ਰਿਤਿ ਸਾਧਨ ਤੁਪ ਕਾਰੀ ਲਖ ਚਕੀਰ ਥਾ ਸੋਯਾ ॥ ਤਤ ਪੇਤੁ ਕ੍ਰਿਤ ਸਾਧਨ ਪੁਨ ਇਸੁ ਸਾਧਨ ਤੋ ਜੋਯਾ ॥੪੮॥
 ਬਲ ਬਤ ਪੇਤੁ ਦੁਸ੍ਰੀ ਪੁਤ ਬੰਧ ਕੋਯਾ ਪਾਲਖ ਮਹੇਤੁ ਕ੍ਰਿਤ ਸਾਧਨ ਦਾਕ ਸੁਨ ਮਤ ਮੇਮਾਗ ॥੪੯॥ ਦੁਸ੍ਰ
 ਸਾਧਨ ਤਾ ਬਧ ਜੇ ਦੇਸ ਜਨ ਕਵਹ ਜਾਨਾ ॥ ਤਿਧਾ ਪੁਜਤ ਨ ਬਖਾਨੀ ਮੇਤਾਂ ਤਕ ਮਤ ਪਹਚਾਨਾ ॥੫੦॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਬਿ
 ਤ ਅਨਿਬਿਤ ਅਲਖ ਜੀਵਨ ਕਾਰਣੁ ਮਾਨਾ ॥ ਜਤਨ ਪ੍ਰਬਿਤਿ ਸਚਿ ਕੀਰਥਾ ਮਾਨੁ ਉਸੁਨੇ ਸੁਜਾਨਾ ॥੫੧॥ ਇਪਾਦਾ
 ਨ ਪ੍ਰਤ ਅਖਤਾ ਜਨ ਕਪ ਬਿਤੀ ਮਾਨਾ ॥ ਦੇਸ ਨਿਬਿਤੀ ਜਨ ਕਲਖ ਦੁਸ੍ਰ ਸਾਧਨ ਤਾਰ ਮਾਨ ਤਾਰ ਮਾਨਾ ॥੫੨॥ ਜੀਵਨ
 ਜੇਨੀ ਜਤਨ ਜੇਸਦਾ ਮਤੀ ਦੁਪ ਜੇਯਾ ਦੇਹੇ ਪਾਨ ਸੰਚਾਰ ਮੇਕਾਰਨ ਤਾ ਤਿਹ ਹੋਯਾ ॥੫੩॥ ਗੁਰਤੁ ਮਤੀ ਦੁਪ ਜਚਾਨ

ਤਾਂ ਤੇ ਨਾਹਿ ਤੇ ਉਨ ਕਾਰਿ ਕੈ ਅਵਿਦਿਯਾ ਬਨ ਸਘਨ ਕੈ ਸੇਹੋ ਏਹੋ ਉਤ੍ਤਾ ਜਦ ਪਿਉਨ ਕੀ ਅਵਰ ਅਭਿਦਾਨੁ
 ਨਾਹਿ ਹੈ। ਤਥਾ ਪਿਪਾਛ ਲੇ ਜਨ ਮਸਿ ਸਕਾਰ ਰੂਪ ਕਾਰਿ ਕੈ ਅਵਿਦਿਯਾ ਬਨ ਮੇਰਹੋ ਹੈ। ਅਮਾਗਲੇ ਜਨ ਮੁ
 ਬੀਜ ਰੂਪ ਅਵਿਦਿਯਾ ਮੇਰਹੋ ਹੈ। ਤਾਂ ਸੁਭਿਨੁ ਕਾਰਿ ਕੈ ਅਵਿਦਿਯਾ ਬਨ ਸਘਨ ਹੈ। ਅੰਧੇ ਸੇ ਸਕਾਰਣ ਸਿਸ
 ਰਕੀ ਨਿਭਿਤਿ ਰੂਪ ਪ੍ਰੇਜਨ ਸਿਧ ਭਇਓ। ਅਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰੂਪ ਅਨਬੰਧ ਕਉ ਦਿਖਾਵੈ ਹੈ। ਸਾਧਨੇ ਭਿ।
 ਜੇਕੋ ਈਭਵ ਜੇ ਸਿਸਾਰ ਤਕੋ ਅਤੰਤ ਉਛੇਦ ਕਉ ਚਾਹੈ ਹੈ। ਸੋ ਸਾਧਨ ਸੀਯੁਕਤ ਹੋਇ ਕੋ ਯਾਰੀ ਬਮੇ ਚਿ
 ਤਕੋ ਲਗਾਇ ਕੋ ਯਾਰੋ ਵਿਚਾਰ ਕਰੈ। ਸੋ ਸਾਧਨ ਕਹਿਯੋ ਚਾਹਾ। ਨਿਤੁ ਅਨਿਤੁ ਅਵਸਭੁ ਵੇਦ ਕਈ ਗਾਮੁਤ੍ਤਾ
 ਰਬ ਭੋਗ ਵੇਗਾਗਾ। ਖਟ ਸਿਪਤ ਅਰੁ ਮੁਖਤਾ। ਪੂਰਬ ਪਖਾ। ਨਿਤੁ ਕਹਿਯੋ ਪਤਗ ਮਾਤਮਾ ਸਤੁ ਅਰਮ
 ਨਿਤੁ ਵਸਤੁ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰੀਯ ਖਿਆਇ ਅਸਤੁ। ਇਨ ਕੋ ਪਰਸਪਰ ਭੇਦ ਨਿਸਚੈ ਰੂਪ ਵਿਵੇਕਾ ਜਬ ਸਾਧਨ
 ਕਾਲ ਮੇਹੀ ਸਿਧ ਭਯੋ ਤਥਾ ਮਾਗੇ ਮਾਤਮਾ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਕਛੁ ਪ੍ਰੇਜਨ ਰਹਿਓ ਨਾਹਿ। ਕਮੇਕੋ ਮਾਤਮਾ ਕੋ ਨਿਸ
 ਚੈ ਭਇਓ। ਮਾਤਮਾ ਸੇਈ ਬ੍ਰਹਮ ਤੰਤੈ ਬ੍ਰਹਮ ਰਿਮਾਨ ਸਿਧ ਹੋ ਚੁਕਮੇ। ਉਤ੍ਤਾ ਈਗਾ ਵਿਵੇਕ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਸਾ
 ਧਾਰਣ ਨਿਸਚੈ ਮਾਤ੍ਰਾ ਵਿਵਖਤ ਹੈ। ਪਰਿਤੁ ਦੇਹਾ ਦੇ ਸੁਭਿਨੁ ਯੋਹਿ ਮਾਤਮਾ ਨਿਤੁ ਅਸਤੁ ਹੈ ਅਰਮ ਨਿਤੁ
 ਸਤੁ ਅਮਾਤਮਾ ਸੁਭਿਨੁ ਯੋਹੀ ਬੁਧਾਇ ਅਨਿਤੁ ਅਸਤੁ ਹੈ। ਅੰਧੇ ਸੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਨਿਸਚੈ ਵਿਵਖਤ

੭

ਕਤ

ਚਤਰਾ

ਨਾਗਿ ਤਾਂ ਤੈ ਸਾਮਾਨਾ ਨਿਸਚੈ ਸੁਨਿਤਾ ਸਤਾ ਸੁਖ ਰੂਪ ਕੇ ਦਿਖੈ ਉਪਾਦੇ ਯਥਾ ਧਿਅਰਾ ਅਨਿਤਾ ਮ
 ਸਤਾ ਦੁਖ ਰੂਪ ਕੇ ਦਿਖੈ ਯਥਾ ਧਿਅਸਿ ਧਿਯੋਇ ਗੀ ਸੇ ਮੇ ਸੇ ਨਿਤਾ ਵਸਤੁ ਦੇ ਕਸਪੁ ਜੀਤਹ ਕਰਣ ਪੁਕ
 ਤ ਪੁਰਖ ਕੋ ਹੋਤ ਹੈ। ਅਰਾ ਵਿਦੇ ਕਪੁ ਕੇ ਦਿਸਾ ਦੇਖੇ ਮੇ ਪਤਾ ਪਕਾਰਿ ਕੋ। ਅਰਿ ਸਾ ਦਿਖੈ ਮੇ ਅਨੁਮਾਨ ਕ
 ਰਿ ਕੋ ਅਨਿਤਾ ਤੁਕੋ ਅਰਿਗ ਨਿਸਚਿਤ ਦਨ ਨੀ ਦੇਤੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰੇ ਮੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ਤਰੰਗ ਕਰਿ ਕੋ ਕੁਮੋਤਾ ਅ
 ਰਖਾ ਮਹਾ ਮਹੁਰਤਾ ਮਾਦਿ ਨਗਤ ਪਖਮਾ ਸਚੁਤਾ ਅਯਨ ਦਤ ਸਰਪੁਰਾ ਮਨਿਤ ਰਪੁ ਲੈ ਮਹਾਂ ਪਲੈ ਸਰਗਾ ਅਦੁਤ
 ਰਸਰਗ ਰੂਪਾ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਕੇਤਰੰਗ ਕਰਿ ਕੋ ਸਦਾ ਮੋਹ ਕੇ ਪਾਵਤੋ। ਅਰਤੀ ਨਤਾ ਪਕਾਰਿ ਕੋ ਦਿਖਾਤਾ ਮੇ ਸੇ
 ਅਪਾ ਕੋ ਮੋਹ ਕੇ ਦੇਖ ਕਰਗ। ਯਾ ਲੋਕ ਪੁਲੋ ਕ ਕੇ ਰੋਗ ਸੁਵੇ ਗਾਗ ਉਪੇਖਾ ਭਾਧੁ ਧਰੋਤ ਹੈ। ਅਰਵੇ ਰ
 ਗ ਸੁਸਮਦ ਮਾਦਿ ਖਟ ਸੀਪ ਤੋਹੇ ਤੋਹੈ। ਕੋ ਕੇ ਵੇ ਗਾਗ ਬਿਨਾ ਕਾਮਾਦਿ ਕਵਾਸਨਾ ਰੂਪ ਮਦਗਾ ਕਰਿ ਕੋ
 ਮਤ ਦਾਗੇ। ਐਸੇ ਜੇ ਮਨ ਸੇ ਮਨਾਇ ਛਾ ਰੂਪ ਲਹ ਰ ਕਰਿ ਕੋ ਉਚ ਨੀਚ ਦਿਖੈ ਮੇ ਇੰਦ੍ਰੀਆ ਕੀ ਪਰ
 ਵਰਤਾ ਪਕੋ। ਪੁਨਾ ਪੁਨਾ ਟ ਲਯੁ ਕਤ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਪਾਬਿਤ ਕਰਾ ਅਕੋ ਪੁਰਖ ਕੁੰਦੁਖ
 ਜੁ ਲਾਯੁ ਕੁ ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਦਾਵਾ ਨ ਲੈ ਮੇ ਹੋ ਮੇ ਹੋ। ਅਰਾ ਅਰਿਗ ਨਿਸਾ ਦਿਖੈ ਮੇ ਦੇਖ ਦਰਸਨ ਸੁ
 ਪਾਰਿ ਪਕਿ ਕੁ ਜੇ ਵੇ ਗਾਗ। ਤਾਂ ਵੇ ਗਾਗ ਕਰਿ ਕੋ ਰਗ ਨਭੁ ਏ ਗਾਗਾ ਦਿਕਾ ਇਜਾ ਕੋ। ਐਸੇ

ਨਿਤਾ

੭੫੦੬੪

ਰ ਜੇਮਨਸੋਪੁਖਕੇਬਸਹੋਤਹੈ। ਪੁਰਖਸਮੇਜੀਤਯੋਜਾਤਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਦੈਰਾਗਕੇਕੀਏਜੇਮਨਕੇ
ਸੋਈਸਮਾਵਾਹੀਕੋਵਸੀਕਾਰਨਾਮਦੈਰਾਗਕਹਤਹੈ। ਅਰੁਜਿਤਮਨਕੋਤਤੁਉਪਦੇਸਕੀਜੇਗਤਾਸੋਈ
ਦਮਾਜੈਸੇਟਮਨਕੀਓਯੁਵਾਨਬੈਲਸੋਹਲਸਕਟਾਦਿਵਹਨੁਯੋਗਹੋਤਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਤਿਖਾਸੀਤਾਦਿਸਾ
ਨਾਕੋਕੇਤਿਨਕੋਨਿਵਾਰਨੁਕੇਉਪਾਯਮੇਲਗੋਤਬਤਤੁਵਿਚਾਰਹੋਇਨਾਹੀ। ਉਪਰਾਮਕਹੀਏਸੁਵਨਾਦਿਭੁਯ
ਸਤੈਅਤਿਰਿਕੁਦਾਪਾਰਕੇਤਜਾਰਾਕੇਕੋਮੇਰਵਜਾਪਾਰੇਮੇਲਗੋਤੈ। ਅਰੁਸਾਸਿਧਹੋਇਨਾਹੀ। ਸਰਧਾਗੁ
ਰਸਾਸਤ੍ਰਕੇਵਿਖੇਭੁਕਾ। ਸਮਾਧਾਨਮੋਖਕੇਵਿਖੋ। ਇਤਨੇਸਮਾਦਸਾਧਨਰੂਪਸੰਪਤਧਨਹੈਜਾਕੇ। ਵਾਹਿਗ੍ਰੰਥਸੰਸਾਰਬੰਧ
ਸੰਮੁਕਤਿਹੋਵੇਕੀ। ਅਤਯੰਤਾਇਛਹੋਤਹੈ। ਸੋਈਮੁਖਤਾਅੰਮ੍ਰਿਤਸਾਧਨਚਤੁਸੈ। ਯੁਕਾਮਧਕਾਰੀਦੇਖਾਯੋ। ॥ ਅਬ
ਸੰਸਾਰਨਿਬ੍ਰਿਤਕੇ। ਅਰਥਾਅਤਮਾਦਿਚਾਰਕਹਯੋਤਾਕੋ। ਪੁਰਖਵਾਦੀਨਿਰਾਕਰਨੁਕਰੇਹੈ। ਪੁਰਖਪਖਾ। ਕਥਿਤਾਸੰਸੇ
ਪ੍ਰਯੋਜਨਯੋਹੋਤਦੇ। ਵਿਚਾਰਕਾਹੈ। ਅਤਮਾਦਿਚਾਰਮਾਹਿਦੇਨੂਨਾਹਿਦੇਖੀਯੋ। ਅਹੰਮਨਭਵਸਿਧਾਮਾਤਮਾਹੈਸ
ਬਨਕੇ। ਅਹੰਮਨਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸੰਸੇਨਉਲੇਖਿਯੋ। ਅਤਮਾਮਨਭਵ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਪ੍ਰਤਪਹੈ। ਸਬਨਕੇਸੰਸਾਰਕੀਹਾਨਤਾਤੈ

ਮੰਃ

੮

ਕਾਹੁ ਕੇਨ ਪੋਖਿਯੋ। ਦਗਰਥਹੈ ਪਾਜਾਸਤਾ ਤੈ ਆਤਮਾ ਵਿਚਾਰਾ। ਹਿਸੈ ਸੋ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨ ਸੋ ਦੇ ਨਾਹਿ ਲੇਖਿਯੋ। ੫। ਟੀਕਾ
 ਨਗਤੋ ਮੈਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਦਿਗਧਹੈ ਤਾ ਕੋ ਕੋਇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਹਿ ਕਰੇਹੈ। ਜੈ ਸੋ ਪ੍ਰਸਤੁ ਪ੍ਰਕਾਸਮੇ ਰਹਿਯੋ ਮਨ ਸਹਤ ਨੇੜ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪਭ
 ਸਤਾ। ਮੈਂ ਸੋ ਜੋ ਅਟਤਾ ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਕਰੇਹੈ। ਮੈਂ ਸੋ ਨਿਸਪ੍ਰਯੋਜਨ ਜੋ ਗਧਾ ਕੋ ਕੇਸਤਾ ਕੋ ਕੋਇ ਵਿਚਾਰ ਸੀਖਾਨਾਹਿ
 ਕਰੇਹੈ। ਅਰਜੋ ਸੀ ਦਿਗਧਾ ਸਪ੍ਰਯੋਜਨਹੈ ਤਾ ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਸਬਹੀ ਕਰੇਹੈ। ਤਾ ਤੈ ਸੋ ਅਰਪ੍ਰਯੋਜਨ ਅਹਿੰਦੇ ਇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਬਿ
 ਤਕਾਹੇਤ ਕਹਣੇ। ਸੋ ਆਤਮਾ ਵਿਚਾਰੇ ਮੇਏ ਹੁੰਦੇ ਨੀ ਨਾਹਿ ਸੀਭੁਵੇਹੈ। ਤਾ ਤੈ ਪ੍ਰਥਮਾ ਸੀ ਸੋ ਕੋ ਅਸੀਭੁਵਦਿਖਾਵੈਹੈ। ਆਤਮ
 ਜੋ ਹੈ ਕੀ ਟੀਪਤਿ ਗਾਮੀ ਲੋਕ ਰਦੇਹ ਰਿਖ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਰਬ ਪਾਣੀ। ਤਾ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾਰ ਕੋਇ ਸੋ ਦੇਹਾਇਵੈ ਅੰਤ ਸਕਰਣ ਵਿਖੇ ਸੁ
 ਭੇਦ ਕਰਿਕੋ। ਅਹੀ ਮੈਂ ਸੋ ਅਸੀਂ ਦਿਗਧਾ ਅਵਿਪਰਧਾ ਸਤਾ ਅਨਭਵ ਸਿਧਹੈ। ਤਾ ਤੈ ਕਬਹੂੰ ਕੋਇ ਪਣੇ ਮੇਹੂੰ ਕੇਨਾਹਿਹੂੰ ਮੈ
 ਸੋ ਸੀ ਸੋ ਨਾਹਿ ਕਰੇਹੈ। ਮੈਂ ਤੋ ਨਾਹਿਹੂੰ ਮੈਂ ਸੋ ਵਿਪ੍ਰੀਤ ਕਹਣਹੂੰ ਕੋਇ ਕਦਾਪਿ ਨਹਿਕਰੇਹੈ। ਅਹੰ ਕਿਰਸਾ ਅਸਥੂਲ ਮੈਂ ਸੋ ਦੇ
 ਹਧਰਾ ਮਕਾਸਮਾਨਾ ਧਿਕਰਣ ਸੁੰ ਅਹੰ ਕਾਰ ਕੋ ਵਿਖੇ ਦੇਹੈ। ਮੈਂ ਸੋ ਕੋਈ ਕਹੈ ਸੋ ਬਿਨਾਹਿ। ਕੋ ਕੋ ਅਹੰ ਅਨਭਵ ਕੋ ਵਿਖੇ ਦੇਹ
 ਭਏ ਤੈ ਜੈ ਸੋ ਬਾਲਾ ਵਸਾ ਮੈਂ ਪਤਾ ਕੋ ਅਨਭਵ ਕਰਤ ਭਯੋ। ਸੋਈ ਜਾਨੀ ਮੈਂ ਇਸਤੀ ਕੋ ਅਨਭਵ ਕਰਤ ਹੂੰ ਮੈਂ ਸੋ ਅਨਸਿਧ

ਵਿਰੋਧਾ ਆਵਤਾ

ਨਭਯੋਨਚਹਿਯੋ ਕਯੋਕੇਬਾਲਤਰਣਸਰੀਰਕੋਪਰਣਾਮਾਦਿਧਰਮਕਰਿਕੈਰੁਦਹੈ ਐਸੇਸ੍ਵਪਨਮੇਦੇਵਸਰੀਰਪਰਕੈਦੇਵ
 ਤਿਯੋਕੋਰੋਗਕੁਭਕੁਕੋਜਾਗਤਭਏਤੇਮੁਨਖਦੇਹਧਰਕੋਐਸੇਅਨੁਵਕਰੇਹੈ ਕੈਮੇਦੇਵਤਾਨਹਿ ਮੇਤੇਮਨੁਖਹੀਹੈ ਐਸੇ
 ਸੇਦੇਵਦੇਹਕਾਥਾਧਰੁਏਤੈਹੂੰ ਅਥਾਧਯਮਾਨਦੇਵਦੇਹਤੈਭਿੰਨਮਾਤਮਾਭਾਸੇਹੈ ਤਾਤੈਜੋਪਰਸਪਰਵਯਾਵਰਤਕੁਸਮੇਕੋਇਖੇ
 ਅਨੁਗਤਸੂਤ੍ਰਹੈਸੋਕੁਸਮਸ੍ਵਿਭਿੰਨਹੈ ਤੈਸੇਬਾਲਾਦਿਸਰੀਰਸੁੰਮਾਤਮਾਭਿਭਿੰਨਹੈ ਤਾਤੈਸਰੀਰਸੇਈਅਹੰਮਨੁਵਦੁ
 ਖੇਨਾਹਿਐਸੇਇੰਦ੍ਰੀਆਹੂੰ ਅਨੁਵਕੋਦਿਖੇਨਾਹਿ ਕਯੋਕੇਇੰਦ੍ਰੀਥਕੇਭੇਦਥਕੇਹੂੰਜੋਮੇਪੁਰਬਦੇਖਤਭਯੋਸੇ
 ਈਮੇਅਥਸਪ੍ਰਸਕਰਤਹੂੰ ਐਸੇਅਹੰਪ੍ਰਤ੍ਯੋਕੋਦਿਖੇਮਾਤਮਾਏਕਕੋਅਨਸੰਧਾਨਹੋਤਹੈ ਐਸੇਅੰਤਸਕਰਦਕੀ
 ਬ੍ਰਿਤਕੇਭੇਦਥਕੇਹੂੰਜੋਮੇਅਗੋਸੰਕਲਪਕਰਤਕੁਇਓਸੇਈਮੇਅਥਨਿਸਚੈਕਰਤਹੂੰ ਐਸੇਏਕਮਾਤਮਾਕੋਅਨ
 ਸੰਧਾਨਹੋਤਹੈ ਅਗਦਿਖੇਸ੍ਵਿਮਾਤਮਾਕੋਦਿਵੇਕਜੇਭੇਦਸੋਤੇਅਤਸਪ੍ਰਸ੍ਵਹੈ ਤਾਤੈਇੰਦ੍ਰੀਕਾਰਕਾਦਿਖੇਐਸਾਜੋ
 ਦੇਹਇੰਦ੍ਰੀਅਨੁਧਾਅਗਦਿਖੇਤਿਨੂਤੇਭਿੰਨਮਤਪ੍ਰਤ੍ਯਖਾਅਹੰਮਨੁਵਗੰਮਾਮਾਤਮਾਤਮੇਸੰਸੈਕਛੁਹੈਨਹਿ
 ਤਾਤੇਦਿਚਾਰਕਾਹੇਕੁੰਕਰਹੈ ਐਸੇਪ੍ਰਯੋਜਨਕਾਅਸੰਗੁਦਾਦਿਖਾਵੈਹੈ ਮਾਤਮਾਨੁਭਵੇਤੀ ਸੰਸਾਰਕੀਨਿਬ੍ਰਿਤੀ

ਬੋਧ

ਮੰ

੮

ਕ੍ਰਮ

ਕ੍ਰ

ਈਹੀਹਾਪਯੋਜਨਹੈ। ਤਤੇਆਤਮਾਯਥਾਤਮਕੇਮਨਭਵਸੰਭਯੋਜੋਸੰਸਾਰਾਸੇਆਤਮਾਯਥਾਤਮਰਯਾਨਸੁਮਿ
 ਟੇਯੋਰਹਿਯੋਸੋਤੋਮਿਟਤਨਾਹਿ। ਕ੍ਰੇਕੇਆਤਮਾਕੇਮਨਭਵਸਰਬਜੀਵੇਕੇਮਨਾਦਿਕਾਲਕੇਹੈ। ਅਰੁਸੰਸਾਰ
 ਭੀਅਨਾਦਿਕਾਲਕੇਹੈ। ਇਦੋਨੁਭੇਲਾਪੀਥਰਤਤਹੈ। ਇਨਕੋਵਿਰੋਧਨਾਹਿ। ਤਤੇਆਤਮਾਦਿਚਾਰਨਿਸਪ੍ਰਯੋ
 ਜਨਹੈ। ਓੜਾਕਾਬਿਤੁਸਾਸਤ੍ਰਜੈਸੇਆਤਮਾਕੋਬ੍ਰਹਮਰੂਪਕਹਤਹੈਤੈਸੇਅਹੰਬਿਤਮਾਹਿ। ਆਤਮਾਨਭਾਸ
 ਹਿ। ਅਹੰਬਿਤਮਾਹਿਭਾਸੇਆਤਮਾਸੰਸਾਰੀਤਤੇਸਾਸਤ੍ਰਸੁਨਾਮਾਤਮਾਮੇਸੰਸੈਪ੍ਰਕਾਸਹਿ। ਸੰਸੈਕਰਾਮਾਤਮਾ
 ਵਿਚਾਰਕੀਯੋਰਯਾਨਹੋਤਰਯਾਨਕਾਰਿ। ਅਦਿਦਯਾਸਹਿਕਾਰਯਾਬਿਨਾਸਹਿ। ਅੇਸੇਹੇਤਫਲਦੋਨੋਦਿਰੁਮੇਦੇਖਿ
 ਯਤਤਾਂਤੈਅਸੰਕਾਕੋਯਮੇਨਹੀਅਵਕਾਸਹਿ॥ ੬॥ ਇਤਿਸ੍ਰੀਮਨਬੰਧਨਿਰੂਪਣੰਨਾਮਪ੍ਰਥਮਪ੍ਰਕਰਣੰ
 ੧॥ ਟੀਕਾ। ਸਮਸੋਤੋਪਾਧਯਨਵਾਛਿਨਾਅੰਦਚੇਤੰਨੋਕਰਸਉਦਾਸੀਨਏਕਾਅਦਿਤੀਯਾਮਾਤਮਤਤ੍ਰਜੈਸੇ
 ਸੂਤਿਸਿੰਮ੍ਰਤਇਤਹਾਸਪੁਰਾਣਕੇਵੇਖੇਕਹੇਹੈ। ਤੈਸੇਜੋਅਹੰਮਨਭਵਮੇਆਤਮਭਾਸਤੇਹੈ। ਇਤੰਨੂਕਹੇਹੈ। ਅੇ
 ਸੇਹੀਆਤਮਾਦਿਚਾਰਨਿਰਬੀਜਅਰਨਿਸਫਲਹੋਇਸੋਕਹੇਹੈ। ਸਾਸਤ੍ਰਾ। ਅੇਸੇਆਤਮਤਤ੍ਰਮਹੰਬਿਤਮੇਨਹੀ

੮

ਭਾਸੈ ਹੈ। ਤਾਤੇ ਮਾਤਮਾ ਵਿਚਾਰਨਿ ਰਬੀ ਰਜ ਮਰਨਿ ਸਫਲਾ ਹੀ। ਤੇ ਰੋਕ ਹੋਈ ਨਿਰਬੀਜ ਮਰਨਿ ਸ
ਫਲ ਹੋ। ਤਬ ਮਹੀ ਬ੍ਰਿਤੇ ਮੇ ਮਾਤਮਾ ਕਿਸੇ ਭਾਸੈ ਹੈ। ਤਹਾ ਕਹੇ ਹੈ। ਮਹੀ ਬ੍ਰਿਤੇ ਮੇ ਪਗ ਛਿਨ ਮਨੇ ਕਥਾ ਕਾਰ ਕਾ ਸੋਕ
ਦੁਖਾ ਦੁਖ ਪੰਚ ਦੁਜਾ ਪਤ ਸੰਸਾਰੀ। ਮਾਤਮਾ ਮਹੀ ਮਨ ਭਵੇ ਮੇ ਭਾਸੈ ਹੈ। ਤਾਤੇ ਮਹੀ ਮਨ ਭਵੇ ਸੇ ਕ੍ਰਾਂਤ ਰੂਪ ਹੈ
ਮਰਜੇ ਸਰਬ ਗਤ ਮਾਤਮਾ ਕੋ ਮਹੀ ਕਾਰ ਕਾ ਵਿਖੇ ਕਹੇ ਹੈ ਤੈ ਪਦ ਕ੍ਰਾਂਤ ਸੁਕਹੇ ਹੈ। ਜੈ ਸੇ ਬਡਾ ਉਚਾ ਪਰਬਤ ਕੇ
ਸਿਖਰ ਪਰਬਤੋ ਬਿਰਖ ਹੈ। ਤਾ ਕੇ ਭੂਮਾ ਸਥ ਪੁਰਖ ਦੁਬਕਾ ਮੰਕੁਰ ਕੀ ਨਾਈ। ਮਲ ਪਦੇ ਖੇ ਹੈ। ਸੇ ਕ੍ਰਾਂਤ ਹੈ। ਤੈ ਸੇ ਸਰ
ਬ ਗਤ ਮਾਤਮਾ ਕੋ ਮੇਯਾ ਪਰੇ ਮੇ ਸਰਬ ਕੋ ਜਾਂ ਨੂੰ ਹੈ। ਮੇਯਾ ਦੇ ਹੇ ਮੇ ਸਰਬ ਕ੍ਰਾਂਤ ਜਾਂ ਨੂੰ ਹੁ। ਮੇ ਸੇ ਗ੍ਰਹਿ ਪਾਛਿਨ ਦੇ ਹੁ
ਛਿਨ ਸਰਬ ਸੁੰਦਰਾ ਵਰਤ ਦੇ ਖੇ ਸੇ ਕ੍ਰਾਂਤ। ਮਰਜੇ ਦੇ ਹਾਦਿ ਕ ਕੇ ਭੇਦ ਬ ਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਦਿ ਕ ਕਾ ਵਿਦੇ ਕ ਕ ਰਿ ਕੇ ਏ
ਕ ਮਭਿਨ ਮਾਤਮਾ ਕੋ ਮਨ ਸੰਪਾਨ ਤੇ ਕਹ ਜੇ ਸੇ ਮਨ ਭਵੇ ਵਿਦਾਨ ਕੇ ਹੈ। ਲੋਕ ਕ ਪੁਰਖਾਂ ਕ੍ਰਾਂਤਾਂ ਹੀ। ਮਗ ਵਿਦ ਹਾ
ਕਾਲੇ ਮੇ ਤੇ ਵਿਦਾਨ ਹੁ ਮਗ ਜ ਕੀ ਨਿ ਮਾਈ ਵਰਤੇ ਹੈ। ਤਾਤੇ ਮਹੀ ਮਨ ਭਵੇ ਮੇਯਾ ਰਥ ਮਾਤਮਾ ਨਹਿ ਭਾਸੈ ਹੈ। ਤਾਤੇ
ਸਾਸਤਾਨ ਸਾਰ ਮਾਤਮਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਹੋ ਉਚਤ ਹੈ। ਕਜੇ ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਕੀਏ ਤੇ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੋ ਮਾਧਿ ਸੁੰਨ ਪਤ੍ਰ ਖਬ

੧੦
ਮਃ

ਹਮਤਾ ਕੋਰਾ ਜਾਨ ਕਹੀਏ ॥ ਅਸੀਂ ਦਿ ਗਧਾ ਮਾਵਿ ਪਰ ਜਸਤਾ ਮਪ੍ਰੇਖ ਸਾਖਾਤ ਕਾਰ ਸੋਹੇਤ ਹੈ ॥ ਅਰਤਾ ਰਾਜਾ ਨ ਕਰਿ ਕੈ
ਜਗਤ ਕਾਰ ਜਸਹਿਤ ਮਾਵਿ ਦ੍ਰਿਸਤਾ ਹੈ ਸੋ ਤਿਕਾਲ ਮਭਾਵ ਨਿਸਚੈ ਰੂਪ ਬਾਧ ਕੋ ਪਾਵੈ ਹੈ ॥ ਸੇਖਰ ਜੋ ਸੋ ਸਪਸ਼ਟ ॥
॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਮਨ ਬੀਧ ਨਿਰੂਪਣ ਨਾਮ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਕਰਣੰ ॥ ੧ ॥ ਐਸੇ ਮਾਤਾ ਮਾਵਿ ਚਾਰ ਕੇ ਅਰੰਭ ਕੋ ਸਾਧਕ ਰਾਮ ਬਾਮਾਤ ਮਾ
ਕੋ ਅਨਰਥ ਕੋਹੇਤ ਮਧਜਾਸਤਾ ਕਾ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਗਯ ਕਰੇ ਹੈ ॥ ਕਾ ਬਿਤਾ ॥ ਮਾਤਾ ਮਾਮਨਾਤ ਮਾ ਕੋ ਮਧਜਾਸਪਸ
ਪਰ ਸੋਈ ਸਰਬ ਅਨਰਥ ਕੋ ਮੂਲ ਕਰ ਜਾਨੀਯੋ ॥ ਮਧਜਾਸ ਬਿਨਾ ਨ ਕੋਊ ਮਾਤਾ ਮਾ ਕੋ ਦੁਖ ਹੋਤ ਤਾਂ ਤੇ ਸਰਬ ਦੁਖ ਹੋ
ਤਯੋ ਹੀ ਨਿਸਚੈ ਮਾਨੀਯੋ ॥ ਕਾਰਣ ਮਾਵਿ ਦ੍ਰਿਸਤਾ ਸੋਊ ਮਧਜਾਸ ਬਿਨਾ ਨ ਦੁਖ ਹੋਤ ਸੋ ਪਤਿ ਮਾਹਿਨਾ ਹੀ ਦੁਖ ਠਾਨੀਯੋ
ਮਧਜਾਸ ਕੇ ਜਦੋ ਬਿਨਾ ਮਧਜਾਸ ਨ ਮੇਟੇ ਜਾਇ ਮਧਜਾਸਾਵਿ ਚਾਰ ਤਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬਖਾਨੀਯੋ ॥ ੧ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਅਨੇਕ ਦਾ
ਸਨਾ ਕਰ ਮਯੁਕਤ ਮਾਵਿ ਦ੍ਰਿਸਤਾ ਪਾਧ ਮਾਤਾ ਮਾ ਕੋ ਦਿਖੋ ॥ ਦੇਹ ਇਦ੍ਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਮਨ ਰੂਪ ਮਨਾਤ ਮਾ ਕੋ ਮਰੇ ਪਨ ਦੁਰਾ ਦੇਹਾ
ਦਕ ਕੇ ਧਰਮ ਕੋ ਮਰੇ ਪਹੋਤ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਮਨਾਤ ਮਾ ਦੇਹਾ ਦਕ ਕੋ ਦਿਖੇ ਮਾਤਾ ਮਾ ਕਾ ਮਰੇ ਪਾ ॥ ਅਰ ਮਾਤਾ ਮਾ ਕੋ ਮਰੇ ਪਦੁਰਾ
ਮਾਤਾ ਮਾ ਕੋ ਚੇਤਨਾ ਦਧਰਮ ਕੋ ਮਰੇ ਪਹੋਤ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਮੰਨੇ ਮੰਨੇ ਮਧਜਾਸ ਹੈ ॥ ਸੋਈ ਕਰ ਤਿਤੁ ਭੋਗ ਤਿਤੁ ਗਯਾ ਤਿਤੁ ਸੁ

ਰ

੧੦

ਖਿਤ੍ਰਾਦ ਸਰਬ ਮਨਰਥ ਕੇ ਮੂਲ ਹੋ ॥ ਮੈ ਸੇ ਮਨੈ ਕਰ ਕੈ ਮਧਯਾਸ ਕੇ ਦੁਖ ਹੋ ਤਕ ਹੋ ॥ ਅਥ ਵਜਤੋ ਕਰ ਕਰ ਕੈ ਵਾਹਿਕੂ
ਵਿਨ ਕਰੇ ਹੋ ॥ ਮਧਯਾਸੇ ਤਿ ॥ ਪੁਰਬ ਪੰਖਾ ॥ ਮਧਯਾਸ ਸੁੰ ਮਤਿ ਚਕੁ ਕਾਰਣ ਮਵਿਦਯਾ ਹੋ ॥ ਸੇ ਸਰਬ ਦੁਖ ਕੇ ਹੋ ਤਹੋ ॥ ॥
ਕੋ ਕੋ ਸਰਬ ਮਨਰਥ ਕੇ ਮੂਲ ਮਵਿਦਿ ਮਾਹੋ ॥ ਉਤ ॥ ਸਤ੍ਰੀ ॥ ਯਦਯਪਿ ਮਵਿਦਿ ਮਾਸਰਬ ਮਨਰਥ ਕੇ ਹੋ ਤਹੋ ॥ ਤਥਾ
ਪਿ ਮਨੈ ਦਿਯ ਤੇ ਕਰ ਕਰਿ ਕੈ ਮਧਯਾਸ ਦੁਰਾ ਮਵਿਦਯਾ ਸਰਬ ਦੁਖ ਕੇ ਹੋ ਤਹੋ ॥ ਸੁਤ ॥ ਨਾਹੀ ॥ ਅਰਯੋ ਮਧਯਾਸ ਬਿਨਾ ਸੁਤ ॥ ਮ
ਵਿਦਯਾ ਦੁਖ ਹੋ ਤਹੋ ॥ ਤਿ ਸੋ ਪਤ ਮੇਭੀ ਦੁਖ ਭਯੋ ਚਹਿਯੋ ॥ ਕੋ ਕੇ ਉਗਾ ਮਧਯਾਸ ਨਹੀ ਹੋ ॥ ਅਰ ਮਵਿਦਯਾ ਤੇ ਹੋ ॥ ਅਰ
ਸੋ ਪਤ ਮੇ ਦੁਖ ਨਹਿ ਹੋ ਤਹੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਮਧਯਾਸ ਹੀ ਸਰਬ ਮਨਰਥ ਕੇ ਹੋ ਤਹਿ ਯੋਗਿ ਰਾਕੀ ਨਾਈ ॥ ਮਧਯਾਸ ਕੇ ਕਾ
ਰਣ ਨ ਮਿਤ ਸਰੂਪ ਠਲ ਜਾਣ ਬਿਨਾ ਮਧਯਾਸ ਨਿ ਬਿਤ ਕੇ ਉਪਾਇ ਹੋ ਤਨਹਿ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਮਧਯਾਸ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਨਿਰੂਪ
ਕਰ ਕੁਣ ॥ ੧ ॥ ਮੈ ਸੇ ਮਧਯਾਸ ਕੀ ਪ੍ਰਤਰ ਜਾ ਕਰਿ ਕੈ ॥ ਅਥ ਮਧਯਾਸ ਕੇ ਕਾਰਣ ਨ ਮਿਤ ਸਰੂਪ ਅਰਫੁ ਲਇ ਨ ਸਰਬ ਸਹ
ਤਾ ਸਰਬ ਮਧਯਾਸ ਪ੍ਰਕਰਣ ਕੇ ਸੰਗ ਹੋ ਕਰ ਬਿਤ ਮੇ ਦਿਖਾਵੈ ਹੋ ॥ ਕਬਿਤੁ ਅਰਪ ਮਾਧਿ ਸੁੰ ਨ ਕੋ ਬੁਧਿ ਮੈ ਸਮਾਨ
ਗੁਨ ਗੁਜੰਨ ਬਿਨਾ ਦਾਹਿ ਕੇ ਨਹੁ ਸਤ ਵਿਦੇ ਕਹੈ ॥ ਮਵਿਦੇ ਕਰ ਕਰਿ ਕਰੇ ਮਰੇ ਪਰਸਪ੍ਰ ਮਾਤ ਮਾ ਮਨਾਤ ਮਾ ਕੇ ਦੇਖੈ

੧੧
ਮਃ

ਸੇ

ਕੇ

ਰੂਪ ਦੇ ਕਹੈ॥ ਅਹੰ ਕਰਤਾ ਅਹੰ ਦੇਹ ਮਾਮੁਖ ਦੁਖ ਗੋਹ ਇਤਿ ਜਾਇ॥ ਅਨਾ ਦੋਹ ਤਾ ਵਿਜ ਵਹਾਰ ਅਨੇ ਕਹੈ॥ ਪੁਰ ੧੮
ਬਵਾਸ ਨਾ ਤੈ ਉਤਰ ਅਰੇ ਪਰਤਾ ਮਾਤ ਮਾਮੇ ਜਹਾ ਤੇ ਰਹੇ॥ ਆਵਿ ਵੇ ਕਹੈ॥ ੨॥ ਟੀਕਾ॥ ਪੁਰਬ ਪਥਾ॥ ਪੁਰਬ ੧੮
ਯਜਾ ਸਕੀ ਪੁਤਰ ਜਾ ਕਰੀ॥ ਸੇ ਮਾਤ ਮਾਕੇ ਵਿਖੇ॥ ਅਨਾਤ ਮਾਕੇ॥ ਅਯਜਾ ਸਹਿ ਨਹਿ ਬਨੇ॥ ਕੋ ਕੋ ਜੇ ਸਾਮਾਨ ਜਾਮੀ ਮੁਕਤ
ਭਾਸਤੇ ਹੋਇ॥ ਅਰਵਿ ਸੇਖਾ ਅੰਸ ਕਰਨ ਭਾਸਤੇ ਹੋਇ॥ ਵਾਕੇ ਵਿਖੇ॥ ਮੇਰੇ ਕਰੁ ਮਹੇਤ ਹੋ॥ ਜੈ ਸੇ ਸੁਕਤਾ ਅੰਸ ਦਾਨ ਹੋਤੇ॥
ਮਾਨਾਇ ਦੰ ਅੰਸ ਭਾਸੇ॥ ਕਰਣ ਦੇਖ ਸੁੰਦਰ ਅੰਸ ਨੀਲ ਪ੍ਰਿਯਾ ਦਿ ਨਹਿ ਭਾਸੇ॥ ਤਾ ਤੇ ਸੁਕਤ ਰਜਤ ਕਾਰ ਭਾਸੇ॥ ਤੈ
ਸੇ ਮਾਤ ਮਾਕੇ॥ ਅਨਾਤ ਮਾਦੁ ਤਭਾਸ ਦੇ ਨਸੀਭ ਦੇ॥ ਕੋ ਕੋ ਮਾਤ ਮਾਨਿ ਰੀਸੇ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਤਸ ਮਾਨਾ ਅੰਸ ਮਗ੍ਰਹਿ ਤਾ ਵਿਸੇ
ਖਾ ਅੰਸ ਮਾਤ ਮਾਕੇ ਵਿਖੇ ਬਨੇ ਨਾਹਿ॥ ਅਰਫੇ ਰਭੀ ਮਾਤ ਮਾਕੇ ਤੁਮ ਸੁਪ੍ਰਕਾਸ ਮਾਨੇ ਰੇ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਾਨੇ॥ ਜੇ ਤੁਮ ਸੁਪ੍ਰਕਾ
ਰੂਪ ਮਾਨੇ ਗੋਤੇ ਸੁਪ੍ਰਕਾਸ ਪਖ ਮੇ ਅਯਜਾ ਸਬਨੇ ਨਾਹਿ॥ ਕੋ ਸੇ ਜੈ ਸੇ ਸੁਕਤ ਹੋ ਸੇ ਰਭੂ ਗਾਇ ਕਰਣੇ ਕੇ ਵਿਖੇ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਕਰਣ ਦੇ
ਖ ਕਰ ਦੁਖ ਤਭਾਈ ਸਤੀ ਅਨਾਥਾ ਭਾਸੇ॥ ਤੈ ਸੇ ਮਾਤ ਮਾਮਾਨਾ ਥਾਨ ਭਾਸੇ॥ ਕੋ ਕੋ ਮਾਤ ਮਾਸੁ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੋ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਕਰ
ਣੇ ਵਿਖੇ ਹੋ ਨਾਹਿ॥ ਤਾ ਸੇ ਕਰਣ ਦੇਖ ਸੁੰਦਰ ਤਭਾਈ ਨਾਹੀ॥ ਅਰਜੇ ਚਿਦਾਤਮਾ ਪਾਪਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਾਰਿ ਕੈ ਆਪ ਗ੍ਰਹਿ ਤੈ॥ ਅ

ਰੂਪ

੧੧

ਰਮਗਰੀਤਭੀਹੈ। ਤਾਸੁੰ ਅਧਯਾਸ ਬਨੇਗੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰੇਗੇ ਸੋਭੀ ਬਨਤੈ ਨਾਹਿ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੇ ਏਕ ਨਿਰੰ ਸਕੇ ਵਿਖੇ ਗਹੀ
ਤਤੁ ਅਗਰੀਤਭੀਹੈ। ਸੋ ਵਿਰੁਪ੍ਰਭੀਹੈ। ਅਰਵਾ ਮਹਾਤਕਰਵਾ ਮਹਾਤਕਰਵਾ ਕੀ ਨਾਟੀ। ਆਪਕਰਕੇ ਆਪਕਾ
ਗਹਣੇ ਮੇ ਅਤਮਾ ਸੋਏ ਪੈ। ਤਾਤੈ ਸੁਪ੍ਰਕਾਸ ਪਖਮੇ ਅਧਯਾਸ ਬਨੇ ਨਾਹਿ। ਅਰਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਅਤਮਾ ਕੋ ਮਾਨੇ
ਤੈ ਭਿਰੂਪਾ ਦਿਗੁਣ ਰਹੀਤ ਹੈ। ਤਾਤੈ ਚਖੁਰਾ ਦਿਕ੍ਰਕੇ ਵਿਖੇ ਨਾਹਿ। ਤਾਤੈ ਅਤਮਾ ਕੋ ਵਿਖੇ ਅਨਾਤਮਾ ਕੋ ਅਧਯਾਸ ਬਨੇ
ਨਾਹਿ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੇ ਮੁਖ ਅਗੇ ਰਾਸ ਮਾਨਜੇ ਸੁਕਤ ਦਾਹਿ ਮੇਰਜਤ ਕੇ ਅਧਯਾਸ ਦੇ ਖਜੇ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਅਭਾਸ ਮਾਨ ਕੇ ਵਿਖੇ
ਅਧਯਾਸ ਨਾਹਿ ਦੇ ਖਜੇ ਹੈ। ਤਾਤੈ ਸਰਬਥਾ ਅਤਮਾ ਅਨਾਤਮਾ ਕੋ ਪਰਸਪਰਾ ਅਧਯਾਸ ਨਹਿ ਬਨੇ ਹੈ॥ ਉਤ ਪ੍ਰਤ
ਗਯਾਤਮਾ ਸੁਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ। ਤਾਤੈ ਅਵਿਖੇ ਹੈ ਅਰਨਿਰੰ ਸਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੇਰੇ ਕਹਣੇ ਹੈ ਸੋ ਸਤ੍ਯ ਹੈ। ਤਥਾਪਿ ਅਨਾਦਿ ਅਨਿ
ਦੁਚਰੀ ਅਮਾਦਿ ਦਾ ਕਲਪਤ ਸੁਖਮ ਅਸੂਲ ਸਰੀਰ ਇਦ੍ਰੈ। ਅਵਛੇਦ ਕਰਿ ਕੇ ਵਸਤੁਤਤਃ ਅਨਵਾਛਿਨੈ ਹੈ।
ਈ ਅਵਾਛਿਨੈ ਸੋ ਅਭਿਨਹੀ ਭਿਨੈ ਸੋ ਅਕਰਤਾ ਹੀ ਕਰਤਾ ਸੋ ਅਭਿਗਤਾ ਹੀ ਭਿਗਤਾ ਸੋ। ਨਿਰੰ ਸੋ ਪਿਅੰਸਵਾਨ ਸੋ। ਅ
ਵਿਖੇ ਹੈ ਸੋ ਈ ਅਹੰ ਪ੍ਰਤੈ ਵਿਖੇ ਸਰਿਖੇ ਜੀਵਤਾ ਵਰੁ ਪਾਯੇ ਸਤ੍ਯ ਸੋ ਹੈ। ਜੈ ਸੇ ਨਉ ਪਟਾ ਦਾ ਅਵਛੇਦ ਕਰਿ ਕੇ ਪਗਛਿ

੧੨
ਮੰ

ਇ

ਨਾਉਨ ਅਨੇਕ ਧਰਮ ਵਾਨ ਸਾਰਿ ਖੋਭਾ ਸੇਹੈ। ਤਾਂ ਤੈ ਚਿਦੇ ਕਰਸਾ ਮਾਤਮਾ ਕੋ ਚਿਦੰ ਸਗਹੁ ਭੁਏ ਤੇ ਅਨੰਦਾ ਵਿ
ਭੁਭੁਦਿ ਸਰਬ ਅੰਸਗਹੁ ਭੁਭੁਤ ਹੋ। ਕਯੋ ਕੇਵਲ ਸਤਤਃ ਅਨੰਦਾ ਦਿ ਚਿਦ੍ਰੂਪ ਸੁੰ ਅਭਿਨੈ। ਤਥਾ ਪਿਕਲ ਪਤੰਜ
ਭੇਦ ਤਾਂ ਭੇਦ ਕਰਿ ਕੋ ਵਿਵੇਚਨ ਕੀ। ਬਿਨਾ ਅਗ੍ਰਹੀਤ ਸਾਰਿ ਖੋਭਾ ਸੇਹੈ। ਤਾਂ ਤੈ ਅਧਿਸ਼ਾਨ ਮਾਤਮਾ ਕੋ ਸਾਮਾਨ
ਚਿਦੰ ਸਾਮਾਨ ਪ੍ਰਤੈ ਕਰਿ ਕੋ ਬੁਧਿ ਮੇਭਾ ਸੇਹੈ। ਅਗਵਿਸੇਖਾ ਮਸੰਗਾ ਮਨੁ ਵਡਿਨ ਮਾਨੰਦ ਭੁਭੁਦਿ ਅੰਸਨ ਹਿਭਾ ਸੇਹੈ
ਮੇਸੇਹਿ ਅਰੋਪ ਕਰਿਯੋ। ਅਰੋਪ ਕਰਣੇ ਯੋਗ ਜੇਹੈ ਦੇਹਾ ਦਿ ਕਤਾਂ ਕੋਹੁ ਪੁਰਬ ਸੰਸਕਾਰ ਵਸਤੋ। ਸਾਮਾਨ ਦੇਹ ਭੁਭੁਦਿ
ਅੰਸ ਬੁਧਿ ਮੇਭਾ ਸੇਹੈ। ਅਗਵਿਸੇਖਾ ਮਸੰਤ੍ਰਾ ਦਿ ਅੰਸਨ ਹਭਾ ਸੇਹੈ। ਤਾਂ ਤੈ ਯਹਿ ਅਧ੍ਯਾਸ ਕੋ ਕਾਰਣ ਸਿਧ ਭਯੋ। ਤਾਂ
ਤੈ ਮਾਤਮਾ ਮਨਤਮਾ ਕੋ ਪਰਸਪਰਾ ਅਧ੍ਯਾਸ ਹੋ। ਅਬਾ ਅਧ੍ਯਾਸ ਕੇ ਨਾਮਿ ਤਕੁੰਦਿ ਖਾਵੈਹੈ। ਗਯਾਨ ਵਿਨੇਤਿ।
ਚਿਦੰ ਸਕਾਭਾਨ ਭੁਭੁਦੈ ਤੈ ਚਿਦੰ ਸੁੰ ਅਭਿਨੈ ਸੇ ਅਨੰਦਾ ਦਿ ਸਰੂਪਤਃ ਭਾਸੇਹੈ। ਤੈ ਸੋ ਚਿਦਾਤਮਾ ਮੇਰਹੋ ਮੇਸੇ ਦੇਹ
ਦਿ ਕੋ ਜੋ ਵਿਵੇਕ ਕਰਿਯੋ ਭੇਦਾ ਸੋ ਗਯਾਨ ਬਿਨਾ ਸਰੂਪ ਤੈ ਭਾਸੈ ਨਾਹਿ। ਕਯੋ ਕੇਸੇ ਮਾਤਮਾ ਕੋ ਧਰਮ ਨਾਹਿ। ਕਲਪ
ਤ ਦੇਹਾ ਦਿ ਕੋ ਕੀਉਹੈ ਤਾਂ ਸੁੰ ਕਲਪ ਤਹੈ। ਤਾਂ ਤੈ ਪਰ ਛਿਨ ਦੇਹਾ ਦ ਸੁੰ ਅਪਰ ਛਿਨ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ ਚਿਦਾਤਮਾ ਕੋ ਜੋ ਭੇਦ ਹੋ

ਸੋਰਾਹੁ ਨਾਹਿ ਹੋਤ ਹੈ। ਤਤੇ ਮੇਸੇ ਮਾਦਿ ਦੇ ਕੋ ਸੇਈ ਮਧਯਾਸ ਕੋ ਨੀਮਤਾ। ਯਾਹਿ ਨੀਮਤ ਸੁਪਰਸਧਰ ਮਾਰੇ ਪਕਰ
ਕੈ ਮਾਤ ਮਾਮਨਾਤ ਮਾਰੇ ਦੇ ਕਦੇ ਖਬੇ ਸੇਈ ਮਾਤ ਮਾਰੇ ਜੀਵ ਭਾਵ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੇਸੇ ਮਾਦਿ ਦੇ ਕਰੁਪ ਨੀਮਤ ਸੁ
ਪਰਸਧਰ ਮਾਰੇ ਪਸੇਈ ਮਧਯਾਸ ਕੋ ਸਰੂਪ ਕਹੈ। ॥ ਬਮਧਯਾਸ ਕੋ ਫਲ ਕਹਿਯੋ ਹੈ। ਮਹੀਮਤਿ। ਚਿਦਾਭਾਸ ਦੁ
ਗਾ ਮਾਤ ਮਾਰੇ ਬੁਧਕਾ ਮਧਯਾਸ ਸੁ ਮਹੀ ਕਰਤਾ ਮੇਸੇ ਕਹੈ ਹੈ। ਦੇਹਕਾ ਮਧਯਾਸ ਸੁ ਮਹੀ ਦੇਹ। ਬੁਧਕਾ ਮਧਯਾਸ ਦੁ
ਗਾ ਬੁਧਕਾ ਪਰਮ ਸੁਖਾ ਵਤਾਂ ਕੁੰਮੇਰਾ ਕਹੈ ਹੈ। ਮਰਦੇਹਕਾ ਮਧਯਾਸ ਦੁਗਾ ਦੇਹ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁਤ੍ਰ ਗਿਗਾਦਿਤਾ ਕੁੰਮੇਰਾ ਕਹੈ ਹੈ
ਮੇਸੇ ਬੁਧਾਦਿ ਮਰ ਬੁਧਾਦਿ ਕੇ ਪਰਮ ਕੇ ਦਿਖੇ ਮਹੀ ਮਮੋਕੇ ਮਨੁ ਭਵਾ। ਮਰ ਮਹੀ ਮਮੋਕੇ ਕਥਨ ਰੂਪ ਵਜਗਾਰ ਹੈ।
ਸੇਈ ਮਧਯਾਸ ਕੋ ਫਲਾ ਮੇਸੇ ਮਨਾਤ ਮਧਯਾਸ ਦਕੋ ਮਧਯਾਸ ਕਰਿ ਕੈ ਮਨਿ ਦੀਮਦ ਮਾਤ ਮਕਜੀ ਵਕੋ ਮਹੀ ਪ੍ਰਤੈ
ਕੋ ਦਿਖਤ ਪਟੈ ਹੈ। ਮਰਤੈ ਸੇਹੀ ਮਹੀ ਪ੍ਰਤੈ ਮੇ ਕਰਤ ਕੁੰਮੇਰਾ ਚਿਦਾਤ ਮਾਭਾਸੇ ਹੈ। ਮਰ ਪਰਸਧਰ ਮਧਯਾਸ ਬਿਨ ਕੇ ਵਕ
ਉਦਾਸੀ ਨ ਮਾਤ ਮਾਰੇ। ਮਸਕਤਿ ਉਗਸਕਤਿ ਨ ਬਨੈ। ਮਰੁ ਜਿਨ ਬੁਧਾਦਿ ਸੰਪਤ ਮੇ ਕ੍ਰਿਮਾਸ ਕ੍ਰਿਮਾ ਮਰ ਕੇ ਗਸਕਿ
ਹੈ। ਤਿਨੁ ਕੇ ਕ੍ਰਿਮਾ ਕੇ ਮਨੁ ਭਵ ਰੂਪ ਚੈ ਤੇ ਨ ਜਤਾ ਨ ਬਨੈ। ਤਾ ਸੁ ਚਿਦਾਤ ਮਸੇਈ ਕਾਰਯਕਾਰਣ ਸੰਪਾਤ ਸੁਤਾ ਦਾ

੧੩
ਮਃ

ਤਮ ਅਯਾਸ ਕਰਿ ਕੈ ਗ੍ਰੰਥਿ ਭਾਗਿ ਸੁਖਾਈ ਗੈ ਕ੍ਰਿਮਾ ਭੋਗ ਸਾਕੁ ਜਾਨੈ ਮੇਸੇ ਸੁਪ੍ਰਕਾਸ ਗੈ ਤੇ ਹੁੰਬੁ ਯਾਗਿ ਰੂਪਾ ਵਿਖੇ ਕੇ
ਯੋਗ ਸੁੰਕ ਫੁਕ ਅਰੰਧ ਤੈ ਜੋ ਕੇ ਵਿਖੇ ਜੀਵ ਮੇਸੇ ਜੀਤ ਮੇਸੇ ਖੇਡ ਰਾਜ ਮੇਸੇ ਕਹਤ ਹੈ ॥ ਤਾ ਸੁੰਜ ਗਾ ਤੈ ਆਤਮਾ ਮੇਸੇ ਅਵਿਵੇਕ
ਕਹਿਏ ਵਸਤਤ: ਆਤਮਾ ਮਨਾਤਮਾ ਕੇ ਭੇਦਾ ਤਾ ਕੇ ਯਥਾ ਰਥ ਗ੍ਰਹਣਾ ਹਿਚੇਤ ਹੈ ॥ ਤਹਾ ਤੇ ਪੂਰਬ ਪੂਰਬ ਮਿਥਾ ਰਾਜਾਨ
ਕੈ ਜੇ ਸੰਸਕਾਰ ਤਨੇ ਦਿਖਾਯੋ ॥ ਮੇਸੇ ਜੇ ਬੁਧਿ ਇੰਦ੍ਰੇ ਦੇਹਾ ਦਿ ਕੇ ਕੇ ਸਮਾਂ ਨਭਾਨਾ ਤਾ ਤੇ ਉਤਰ ਉਤਰ ਦਿਸੇ ਖਾਮੋਰ ਪਥੁ
ਮਹੇਤ ਹੈ ॥ ਤਾ ਹਿਸੂ ਅਰੰਧ ਕਰਤਾ ਇਤਾ ਦਿ ਵਜ ਵਹਾਰ ਬੀਜਾ ਕੁਰ ਕੀ ਨਾਈ ਆਨਾ ਦਿ ਕਾਲ ਕੇ ਹੇਤ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਧਰਮੀ
ਕੇ ਅਯਾਸ ਦੁਆਰਾ ਧਰਮਾ ਕੇ ਅਯਾਸ ਜੇ ਕਹੇ ਸੋਈ ਦਿ ਫਕਰੇ ਹੈ ॥ ਕਬਿਤਾ ਬੁਧਿ ਕੇ ਅਯਾਸ ਕਰਿ ਅਰੰਧਾ ਸੇ ਆਤ
ਮਾ ਮੇਸੇ ਬੁਧਿ ਮਾਹਿਕੁ ਸੇ ਚੇਤਨਾ ਦਿ ਧਰਮ ਹੈ ॥ ਧਰਮ ਪਰ ਅਯਾਸ ਕਰਿ ਲੋਕ ਕੇ ਵਜ ਵਹਾਰ ਸਰਬ ਦਿਖਿਯੋ ਜਗਤਮਾ
ਹਿ ਕਰਤਾ ਕ੍ਰਿਮਾ ਕਰਮ ਹੈ ॥ ਅਯਾਸ ਅਲੰਬ ਕਰਿ ਦਿ ਪੁੰਨਿ ਖੇਪ ਸਰਬ ਸਾਸਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ ਕਰੇ ਰਾਜਾਨ ਨਿਕਰਮ ਹੈ ॥ ਸਰ
ਬ ਹੈ ਅਯਾਸ ਕਰਿ ਅਯਾਸ ਬਿਨਾਨ ਕੇ ਉਗਾਨਾ ਵਕ ਆਤਮਾ ਮੇਕੁ ਸਤ ਭਰਮ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਈਕਾ ਪੂਰਬ ਪੂਰਬ ਚਿਦ
ਭਾਸ ਦੁਆਰਾ ਅਯਾਸ ਤਾਤਮਕਾ ਵਪੁ ਕਤ ਬੁਧਿ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਸੁੰਹੀ ॥ ਪੂਰਬ ਪੂਰਬ ਅਯਾਸ ਤਬੁਧਿ ਭਾਵ ਦਾਸ ਨਾਵਾਸ

੧੩

ਸਤਾਅਤਮਾਮੇਪ੍ਰਥਮਬੁਧਿਕੋਅਰੋਪਹੋਤਹੈਏਰਬੁਧਿਕੇਤਾਦਾਤਮਦੁਰਾਬੁਧਕਾਧਰਮਜੋਅਹੰਤ੍ਰਾਕਰਤ੍ਰਿ
ਤ੍ਰੇਗਾਤ੍ਰਿਤ੍ਰਗਾਤ੍ਰਿਤ੍ਰਸੁਖਦੁਖਕਾਮਰੋਧਾਦਿਯੋਮਰਬਤੈਸੇਹੀਆਤਮਧਰਮਸਾਰਿਖੇਭਾਸੇਹੈਤੈਸੇਹੀਅ
ਧਜਸਤਾਤਮਭਾਵਯੁਕਤਬੁਧਿਯੋਮੇਆਤਮਾਕੇਧਰਮਚੇਤੰਨਾਸਤਾਦਿਬੁਧਿਕੇਧਰਮਸਾਰਿਖੇਭਾਸੇਹੈਐਸੇ
ਹੀਪੁਰਬਪੁਰਬਅਧਜਸੁਤਮਭਾਵਯੁਕਤਦੇਹਾਦਿਸੰਸਕਾਰਸੁੰਹਿਪੁਰਬਪੁਰਬਦੇਹਾਦਿਦਾਸਨਾਦਾਸਤਾਅ
ਤਮਾਮੇਦੇਹਾਦਿਕੋਕੋਅਰੋਪਹੋਤਹੈਅਰੁਦੇਹਾਦਿਕੋਕੇਤਾਦਾਤਮਦੁਰਾਦੇਹਾਦਿਕੋਕੇਧਰਮਹਿਸਤ੍ਰਸਭੁਲਤ੍ਰਾਦਿਸੇ
ਆਤਮਾਮੇਆਤਮਧਰਮਸਾਰਿਖੇਭਾਸੇਹੈਐਸੇਪਰਸਪਰਾਧਜਾਸਕੋਆਸੈਕਰਿਕੈਆਤਮਾਮੇਸਰਬਲੋਕਕਵੁਜਵ
ਹਾਰਪਵਰਤਤੇਹੈਐਵੈਸਹੂੰਕ੍ਰਿਪਾਦਿਕ੍ਰਿਮਾਤ੍ਰੇਕਰਤਾਹੂੰਕ੍ਰਿਪਾਦਿਕਰਮਮੇਰਹੈਐਸੇਹੀਸਰਬਲੋਕੋਕੋਅਨ
ਭਵਅਰੁਕਥਨਰੂਪਵਜਵਹਾਰਜਗਤਮੇਪ੍ਰਸਿਧਹੈਐਸੇਹੀਸਾਸਤ੍ਰੀਯਦਿਵਹਾਰਜਾਨੁਬੋਐਸੇਦਿਧਿਨਿ
ਖੇਧਮੇਖਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕਸਰਬਸਾਸਤ੍ਰਪ੍ਰਮਾਣੁਹੈਸੇਭੀਪਰਸਪਰਾਅਧਜਾਸਕੋਆਸੈਕਰਿਕੈਦਿਧਿਨਿਖੇਧਰੁ
ਪਸਰਬਕਰਮਕੋਅਰੁਗਾਨਸੰਨਾਸਾਦਿਮੇਖਸਾਧਨਕਉਪਦੇਸਕਰੇਹੈਤਾਤੈਸਰਬਲੋਕਕਵੈਦਕਵਜਵਹਾ

੧੪
ਮਃ

ਰਮਾਤਮਾਮੇਅਧਜਾਸਕਕਿਕੇਹੀਹੈ।ਅਧਿਜਾਸਾਬਿਨਾਮਾਤਾ।ਮੇਰਾਜਾਤ੍ਰਿਤ੍ਰਾਟਿਕਕੇਕੁਮਹੈਨਾਹਿ।ਈਹਾਯੇਭਦ
ਹੈ।ਦੇਹਾਇਦੈਬੁਧਿਕੇਦੈਖੇਤਦਤਮਾਭਿਮਾਨਾਤਿਨ੍ਰੇਪਗਮੋਦਿਖੇਮਮਤਾਭਿਮਾਨਰਹਤਮਾਤਮਕੋਪ੍ਰਮਾਤ੍ਰਿਤ੍ਰ
ਨਭਯੋਸਤੋਪ੍ਰਮਾਣਪ੍ਰਬਿਤਿਨਪਟੋ।ਕ੍ਰੇਕੋਪ੍ਰਮਾਤ੍ਰਿਤ੍ਰਕਹੀਯੇਪ੍ਰਮਾਣਯਥਾਰਥਸੁਰੂਪਪ੍ਰਤਿਕਰਤ੍ਰਿਤ੍ਰਸ੍ਵਤ੍ਰਿਤ੍ਰ
ਆਪਸ੍ਰੀਮਾਤਿਗਕਿਤਕਰਣਾਦਿਕਾਰਕਕੋਪਗਦਿਗਤਿਕਤ੍ਰ।ਸੇਭੁਟਾਸਥਾਠਿਦਾਤਮਾਮੇਸ੍ਵਤਃ।ਦ੍ਵਾਮਾਰਥਨੇਨਾਹਿ
ਤਾਂਤੇਬੁਧਜਾਦਿਕਕੇਤਾਦਾਤਮਾਅਧਜਾਸਸ੍ਰੀਦ੍ਵਾਪਾਰਯੁਕਤਹੋਇਕੋਪ੍ਰਮਾਣਕੋਪ੍ਰਾਦਿਗਤਿਕਹੋਤਹੈ।ਤਾਂਤੇਸਾਸਤ੍ਰਪ
ਮਾਣਹੈਸੋਭਿਅਧਜਾਸਯੁਕਤਮਾਤਮਾਕੋਮਾਸੈਕਰੇਹੈ।ਅਰੁਦਾਹਿਕੁੰਦਿਖੇਕਰੇਹੈ।ਮੇਸੋਲੋਕਿਕਪਰਮਾਣਹੈਸੋਭਿ
ਅਧਜਾਸਦਾਨਾਮਾਤਮਾਕੋਮਾਸੈਕਰਿਕੋਪ੍ਰਾਦਿਗਤਤਹੈ।ਕ੍ਰੇਕੋਇਦ੍ਵਾਮਾਕੋਅਧਜਾਸਾਬਿਨਾਪਤਖਜਾਦਿਕਕੀਪ੍ਰ
ਬਿਤਿਨਾਹੀਹੈ।ਪੁਰਬਪਖਾਕਾਬਿਤੁ।ਅਧਜਾਸਤਬੁਧਜਾਦਿਜੈਸੇਆਪਮੇਅਸਤਤੈਸੇਬੁਧਿਮੇਅਧਜਾਸਤਮੇਸੇਅ
ਪਭੀਅਸਤਤੋ।ਪਰਸੰਅਧਜਾਸਕਰਦੈਨਹਿਅਸਤਭਏਸੁਨਾਅਵਸੇਖਰਹਯੇਯਮੇਨਾਹਿਸਤਕੋ।ਦ੍ਵਾਦ
ਹਾਰਕੀਸਿਧਕਾਜਾਅਧਜਾਸਕੇਕੀਨੇਸਾਜਸੇਉਸਿਧਨਾਹਿਭੁਯੇਗਯੇਨਿਜਤਭੋ।ਅਧਜਾਸਤਕੋਥਾਪਕਰਸਤ

ਪਰ

੧੪

ਸਤਾਮਦਸੇਖਸੋਈਏਕਹੈ॥ ਅਦੈਤਮੈਸੋਗੰਨਭਯੋਮਤਸੋ॥੪॥ ਟੀਕਾ॥ ਸੁਕਤਰਜਤਕੀਨਾਈਆਤਾਮੈਅਧਜਸਤ
ਬੁਧਯਾਦਿਸੀਪਾਤਜੈਸੇਅਸਤਹੈ॥ ਤੈਸੇਬੁਧਯਾਦਿਸੀਪਾਤਮੈਅਧਜਸਤਾਮੈਸੋਆਤਮਾਗੁੀਅਸਤਹੈਇਗੋ॥ ਮੈ
ਸੇਪਰਸਪਰਾਅਧਜਾਸਕਾਰੈਕੈਦੇਨਹੀਜਬਾਅਸਤਭੁਏ॥ ਤਬਕਿਨਕੇਦਿਖੇਕਿਸਕੋਅਧਜਾਸਹੈਇਗੋ॥ ਕੋ
ਕੇਇਨਦੇਨੈਮੈਸਤਕਉਨਾਹਿਗੋ॥ ਤਬਸੁੰਨਅਦਸੇਖਸਿਧਭਯੋ॥ ਤੁਮਾਰੇਮਤਮੈਸੁਨ੍ਯਦਾਦਕੇਪਦੇਸਭਯੋ॥ ਅ
ਤਮਾਕੇਦਿਖੇਪ੍ਰਮਾਤ੍ਰਿਤ੍ਵਾਦਿਜਦਹਾਰਕੀਸਿਧਕੇਲੀਏ॥ ਰਸਪਰਾਅਧਜਾਸਕੇਯਤਨਕੀਯੋ॥ ਸੋਅਧਜਾਸਹੁੰਸਿ
ਧਨਭਯੋ॥ ਅਰਉਲਟੇਦੁਜਦਹਾਰਸਾਧਬੋਮੈਪ੍ਰਮਾਰਥਤਤ੍ਵਗਮਾਯੋ॥ ਜੈਸੇਦਮਤ੍ਰਿਕੇਦੁਜਾਜਕੇਲਾਲਚਕ
ਰਕੇਮੂਲਗਠ੍ਰੀਗਮਾਏ॥ ਤੈਸੇਨ੍ਯਾਇਭਯੋ॥ ਅਰਜੋਆਤਮਾਕੇਦਿਖੇਬੁਧਯਾਦਿਸੀਪਾਤਕੋਅਧਜਾਸਮਾਨਤੇ
ਤੈਅਸਤਾਮਨਾਤਮਾਕੋਬਾਧਕਰਿਕੈਸਤਜੋਅਦਸੇਖਸੋਈਏਕਾਅਦੈਤਮੈਸੋਮਤਸਿਧਹੋਤੇ॥ ਸੇਪਰਸਪਰਾਅਧ
ਜਾਸਸਾਧਨਮੈਸੁੰਨਅਦਸੇਖਕਰਿਕੈ॥ ਸੋਅਦੈਤਮਤਕੀਗੰਨਭੁਏ॥੪॥ ਉਤ੍ਰਾ॥ ਕਾਬਿਤਾ॥ ਗੁਲੇਹੀਅਖੇਪਕੀ
ਓਸੁਣਤਾਕੋਸਾਮਾਧਾਨਾਮ੍ਰਿਯਜਸਤਾਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨਦੇਨ੍ਰੁਮਮਾਹਿਭਾਸਹੀ॥ ਤਮੈਮੈਨ੍ਰੁਯੋਗਾਬਿਨਨੇਮਸੁਨਭਾਸੇਕਭੁ

੧੫
ਮਃ

ਤਾਕੇ ਤੇ ਸਰੂਪ ਸੁੰਗੀ ਮਾਨਯੋ ਅਧਯਾਸਹਿ ॥ ਮੰਨਯੋ ਗਾਥਿ ਨਾ ਜੋਈ ਮੰਨਯਾਹਿ ਭਾਸੇ ਤਾਕੇ ਮੰਨਯੋ ਗਕਰਿ ਹੋਵੈ ਅੰਨ
ਮੇ ਅਭਾਸਹਿ ॥ ਮੰਨਕਾ ਸੰਸਾਰ ਗਕਰ ਅਤਮਾ ਅਧਯਾਸਤ ਸਤਾ ਮੰਨਯੋ ਗਾਥਿ ਨਾ ਸਥੇ ਪਤਮੇ ਪ੍ਰਕਾਸਹਿ ॥ ੫ ॥
ਟੀਕਾ ॥ ਈਹਾ ਜੋ ਭਾਵ ਹੈ ॥ ਦੇਹਾ ਦਿਕ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਪਦਾ ਦਿਕ ਕੀ ਨਾਈ ਸਾ ਦੇਵ ਦ੍ਰਿਸਤਿ ਸਯਾ ਦ੍ਰਿਸਤਿ ਤੈਨ ਨੁ ਏ ਬਕੇ ਚੇ
ਤਨ ਸਾਰਿ ਖਾਭਾ ਸੇ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਪਤ ਲੇਹ ਪਿਤ ਕੇ ਅਗਨ ਕਾ ਸੰਸਲੇ ਖਕੀ ਨਾਈ ਚੇ ਤਨ ਕੇ ਸੰਸਲੇ ਖਕ ਹੋਇ ॥ ਠੇ ਸੇ ਸੰਘਾਤ
ਕੇ ਸਾਖੀ ਚੇ ਤੰਨ ਜਹੁ ਪਾਨਿ ਰਵੈ ਦਾ ਮਾਤਮਾ ਕੇ ਅਕਾਸਕੀ ਨਾਈ ਸੂਤ ॥ ਪ੍ਰਛੇਦਾ ਅਸੁਧਯਾ ਦਿਧਰਮ ਕੇ ਅਸੰਭਵ ਹੈ
ਤਾਂ ਤੇ ਦੇਹਾ ਦਿਸੰਸਲੇ ਖਕੇ ਕੀਓ ਮਾਤਮਾ ਮੇ ਪਰਛੇਦਾ ਅਸੁਧਯਾ ਦਿ ਪ੍ਰਤਭਾਸਕ ਹੋਇ ॥ ਅੰਸੇ ਭੁਏ ਸਤੇ ਮੈਰ ਕੇ
ਦਿਖੇ ਸੰਬੰਧ ਕਰਿ ਕੋ ਅੰਨਯੋ ਅੰਨਯਾਧਯਾਸਾ ਮਨੁ ਭੁਵ ਸਿਧ ਹੈ ॥ ਕ੍ਰਿਯੇ ਕੇ ਨਿਰਧਿਸਾਨ ਭ੍ਰਮ ਹੋਤ ਨਾਹਿ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਭ੍ਰ
ਮਗਨਾਨ ਕੇ ਦਿਖੇ ਪਰਸਪਰ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਥਕੇ ॥ ਸਤੇ ਜੋ ਹੈ ਦੋ ॥ ਤਾਂ ਕੇ ਅਧਯਾਸੇ ਮੈਰ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਬਿਨਾ ਕਦਾਪਿ ਸੁ
ਤੰਨ ਭਾਸੇ ॥ ਸੇ ਸਰੂਪ ਸੁੰਗੀ ਅਰੇ ਪਤ ਜਾਨਿ ॥ ਜੈ ਸੇ ਸੁਕਤ ਸੁੰਮਿਲ ਕਰਿ ਭਾਸੇ ਤਾ ॥ ਅਰ ਸੁਕਤ ਕਾ ਸੰਬੰਧ ਬਿਨ
ਸਬਹੁ ਸੁਤੰਨ ਭਾਸੇ ॥ ਅੰਸੇ ਸੁਕੁ ਕੇ ਰਜਤਾ ਦਿ ਸਰੂਪ ਸੁੰਗੀ ਅਧਯਾਸਤੇ ॥ ਅਰ ਜੇ ਦੇ ਨੁਕੇ ਮਧਯਾ ਮੈਰ ਕਾ

ਇ

੧੫

ਯੋਗੀ ਨਾਹੁੰ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਭ੍ਰਮ ਕੇ ਪੀਛੇ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਭ੍ਰਮੇ ਹੈਂ ਸੇ ਸਰੂਪ ਸੁੰ ਅਯਸਤ ਨਾਹਿ ਕਿੰਤੂ
ਇਹ ਕਾਸੰਬੀ ਕਰਿ ਅਰਕੀ ਦੇਖੇ ਅਯਸਤ ਸਰੀ ਖਾਭਾ ਸੇ ਹੈ ਜੇ ਸੇ ਸੁਕਤ ਕਾਇਦ ਮੰਸਾ ਦਿ ਰਜਤ ਮੇਭਾ ਸੇ
ਹੈ ਤੈਸੇ ਆਤਮਾ ਮਨਾਤ ਮਾ ਕੇ ਪਰਸ ਪਰ ਆਰੇ ਪਤਾ ਮੇਭਾ ਸੇ ਤਾ ਮੇ ਸਾਜੇ ਆਤਮਾ ਮਨਾਤ ਮਾ ਦੇਹਾ ਦਿਤਾ ਦੇਹੁ
ਕੇ ਮਧਯਾ ਆਤਮਾ ਕੇ ਦੇਹਾ ਦਿ ਸਬੰਧ ਬਿਨਾ ਹੁੰਦੇ ਪਤਾ ਦਿ ਕੇ ਮੇਸਤੁ: ਸਦੁ ਰਹੁ ਹੈ ਤਾ ਤੈ ਆਤਮਾ ਦੇਹਾ ਦਿ ਸੰਪਾ
ਤ ਕੇ ਦਿਖੇ ਸਰੂਪ ਸੁੰ ਅਯਸਤ ਨਾਹਿ ਕਿੰਤੂ ਸੰਪਾਤ ਕੇ ਸਬੰਧ ਸੰਪਾਤ ਕੇ ਦਿਖੇ ਅਯਸਤ ਸਰਿ ਖਾਭਾ ਸੇ ਹੈ ਤਾ ਤੈ
ਆਤਮਾ ਅਸਤ ਨਾਹਿ ਅਰਦੇਹਾ ਦਿ ਜੇ ਹੈ ਸੇ ਸਰੂਪ ਸੁੰ ਹਿ ਆਤਮਾ ਕੇ ਦਿਖੇ ਅਯਸਤ ਹੈ ਕੰਯੇ ਕੇ ਦੇਹਾ ਦਿ ਜ ਬਭਾ
ਸੇ ਹੈ ਤਬ ਆਤਮਾ ਸੁੰ ਮਿਲ ਜਾਹੀ ਭਾਸੇ ਹੈ ਪਰੰਤ ਆਤਮਾ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਬਿਨਾ ਕਬਹੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਆਪ ਸੁਹੁ ਨਹਿ ਭਾਸੇ ਹੈ
ਤਾ ਤੈ ਦੇਹਾ ਦਿ ਹੈ ਸੇ ਸਦਾ ਹੀ ਅਸਤ ਹੈ ਤਾ ਤੈ ਪਰਸ ਪਰ ਅਯਸਤ ਪਖੇ ਮੇਸੁੰ ਨਵਾਦ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਰਸੁ ਮਿਧਾਂਤ ਕੀ ਗਾਨਿ
ਤੈ ਕੀ ਸੇ ਨਾਹਿ ਅਬ ਕਹਯੋ ਜੇ ਅਰਥ ਸੇਈ ਅਗਲੇ ਕਾ ਬਿਤ ਕਰਾ ਦਿਛ ਕਰੇ ਹੈ ਕਾ ਬਿਤਾ ਸੁਕੁ ਕੇ ਰਜਤ ਜੇ ਸੇ ਸੁਕੁ ਕੇ ਸ
ਬੰਧ ਬਿਨਾ ਕਬਹੂੰ ਨ ਭਾਸੇ ਤਾ ਤੈ ਸਤ ਨਾਹਿ ਜਾਨਿਯੋ ਆਤਮਾ ਸਬੰਧ ਬਿਨਾ ਬੁਧਯਾ ਦਿ ਕਬਹੂੰ ਭਾਸੇ ਸਰੂਪ ਅਯਸਤ ਤੈ ਸੇ

ਸਤਨਾਹਿਠਨਿਯੋ। ਰਜਤਸਬੰਧਬਿਨਾਸੁਕਤਅੰਨ੍ਯਦਾਹੁਭਾਸੇਸੰਸਰਗਅਧਜਸੁ। ਤੇਸਤਿਕਰਿਠਨਿਯੋ। ਅੰਸੇਅੰ
 ਨ੍ਯਜੋਗਬਿਨਾਸੁਥੋਪਤਿਮਾਹਿਭਾਸੇਆਤਮਸੁਰੂਪਸਤ੍ਯਨਿਸਚੇਤਿਰਆਨਿਯੋ। ਟੀਕਾ। ਪ੍ਰਥਮਦੇਇਤ੍ਰਕਸਪ
 ਸੁਹੈ। ਅਧਜਸਤਰਜਤਕੇਸੰਬੰਧਬਿਨਾਹੁਸੀਪਅੰਨ੍ਯਦਾਰਜਤਕੁਮਕੇਪਹਿਲੇਪਾਛੇਹੁਭਾਸੇਹੈ। ਤਾਤੇਸਰੂਪਸੁਅਧਜ
 ਸਤਨਾਹਿਕੋਕੇਅਧਜਸਤਰਜਤਕੇਸੰਸ੍ਰਗਸੁਰਜਤੇਮੇਅਧਜਸਤਸਾਰਿਕੀਭੁਸੇਹੈ। ਤਾਤੈਸੁਕੁਸਤਮਾਨਿਯੋ। ਅੰਸੇ
 ਸੁਕੁਕੀਨਾਈਆਤਮਾਅਧਜਸਤਦੇਹਾਦਿਕਕੇਸਬੰਧਬਿਨਾਹੁਸਥੋਪਤੇਮੇਭਾਸੇਹੈ। ਤਾਤੈਸਤ੍ਯਹੈ। ਪੁਰਬਪਖਾਕਬਿ
 ਤਾਪ੍ਰਤ੍ਯਖਮੇਪ੍ਰਤ੍ਯਖਕੇਅਧਜ। ਸੰਸ੍ਰਗਅਪ੍ਰਤ੍ਯਖਅਪਮਾਹਿਕੈਸੇਅੰਨ੍ਯਭਾਸਹਿ। ਉਤ੍ਰ। ਅਪ੍ਰਤ੍ਯਖਨ
 ਭਮਾਹਿਨੀਲਮਾਅਧਜਸਤਜੇਸੇਤੈਮੇ। ਅਪਮਾਹਿਹੇਤਮੰਨ੍ਯਕੋਅਧਜਸਹਿ। ਪੁਰਬਪੰਖਾਸੇਪਾਧਾਮਕਾਸਮਾਹਿਨਿ
 ਕਮਾਕੋਭੁਮਹੋਹੁਨਿਰੂਪਾਧਾਮਪਮਾਹਿਕੈਸੇਕੁਮਕਾਸਹਿ। ਉਤ੍ਰ। ਪੁਰਬਦਸਨੇਪਰਕਤਤਮੇਉਤਰਭੁਮਹੋਤਤਤੈ
 ਜੀਕਾਕੋਈਗਨਹੀਅਵਕਾਸਹਿ। ੧। ਟੀਕਾ। ਪੁਰਬਪਖਾਜਗਤਮੇਪ੍ਰਤ੍ਯਖਸੁਕੁਕੇਦਿਖੇਪ੍ਰਤ੍ਯਖਰਜਤਕੇਕੁਮ
 ਤੇਦੇਯੋਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਮਦੇਪ੍ਰਜਨਾਹਿਯੋ। ਤਾਤੈਅਪ੍ਰਤ੍ਯਖਸਰਬਇੰਦ੍ਰੀਆਕੇਆਗੰਮਜਆਤਮਾਕੇ

ਵਿਖੇ ਅਨਾਜ ਦੇ ਗਾਇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਕੋਰ੍ਹ ਮੈਂ ਹੋਇ ਗਾ। ਉੜ ਸੋ ਪਾਧੀ ਮਾਤ ਮਾਜੇ ਹੋ ਸੋ ਅਰੰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੇ ਵਿਖੇ ਹੈ। ਤਾਭੇ
ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਹਿ ਤਾਭੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇ ਗਾਇ ਕੋ ਅਧਯਾਸ ਮੈਂ ਜਾਹੋਇ ਗਾ। ਅਰਜੇ ਤੈ ਮਾਤ ਮਾਭੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੋ ਅਵਿਖੇ ਕਹੇ ਹੈ। ਤੈ ਮੈਂ ਜਾਸੁ
ਵਿਖੇ ਹੈ। ਤੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇ ਗਾਇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੇ ਵਿਖੇ ਹੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਧਯਾਸ ਹੋਇ ਸੋ ਮੈਂ ਜਾਮਨਾਹਿ। ਕੋਰ੍ਹ ਕੇ ਸਪਸਾ ਦਿਬੁ ਰਹਿਤ ਅਧ
ਪਾਅਕਾਸ ਮੈਂ ਜੈ ਸੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨੀਲ ਮਾਕੇ ਅਰੰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੈ ਸੋ ਇੰਦ੍ਰਾ ਕੋ ਅਰਾਮ ਜੈ ਮਾਤ ਮਾਤ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਾਇ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗਾਇ
ਕੋਰ੍ਹ ਅਧਯਾਸ ਕੋ ਜਾਮੈ ਦੇਖ ਕਹੇ ਹੈ। ਪੁਰਬ ਪਖਾਯ ਜਦ ਜਾਪਿ ਅਕਾਸ ਸੁਤ: ਅਪ੍ਰਤਾਪ ਕੋ। ਤਥਾ ਪਿਰਜਾ ਯੁਕਤ ਵਾਯੁ ਕੀ
ਈ ਸੁਰਜਾ ਦਿਕ ਕੀ ਕਿਰਨ ਕਰਿ ਕੈ ਸੋ ਪਾਧੀ ਭੁਯੇ ਬਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੇ ਵਿਖੇ ਹੈ। ਤਾਭੇ ਅਕਾਸ ਮੈਂ ਨੀਲ ਤਾਕੁ ਮੋਹਾ ਪਰੰਤ ਨਿਰੁਪਾ
ਤਾ ਮਪ੍ਰਤਾਪ ਨਹਿ ਹੈ। ਤਾਭੇ ਮਾਮੈ ਅਨਾਮਾ ਕੋਰ੍ਹ ਮੈਂ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਸੋ ਗੋ। ਉੜ ਅਕਾਸ ਕੀ ਨਾਈ ਮਾਤ ਮਾਭੀ ਪੁਰਬ ਪੁਰਬ ਦਾਸਾ ਉ
ਪਾਧਕ ਰਿਯੁ ਕੋ। ਤਾਭੇ ਮਾਤ ਮਾਮੈ ਭੀ ਉਤਰ ਉਤਰ ਬੁਯਾਇ ਕੋ ਅਰੰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੋਇ ਗਾ। ੭॥ ਪੁਰਬ ਪੰਥਾ ਕਬਿਤਾ ਸੁਕਤ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ
ਤਰਜਤ ਕੇ ਸੁਕੁ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਸਿਧ ਜਗਤ ਮਾਹਿ ਵਿਖਿਯੋ ਅਧਯਾਸ ਹਿ। ਮਾਤ ਮਾਤੇ ਮਾਤਿ ਰਿਕੁ ਸਤ੍ਰਾਨਾ ਹਿ ਦੇ ਗਾਇ ਕਤਾ ਕੋਰ੍ਹ ਸੋ
ਆਪ ਮਾਹਿ ਪੋਤ ਅਵਭਾਸ ਹਿ। ਉੜ ਅਧਯਾਸ ਮਾਨੁਸੁ ਤਕੇ ਅਰੰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਯੋਗ ਨਾਹਿ ਭਾਨ ਉਪਯੋਗੀ ਸੋ ਸੰਸਕਾਰ ਵਸ ਭਾਸ ਹਿ

ਪੁਰਬ ਪਾਸਤ ਕੋਹਿ ਭਾਨ ਹੋਤ ਅਸਤ ਕੋ ਭਾਨ ਕੈ ਸੇ ਉੜ ਜੈ ਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਜਲ ਤੈ ਸੇ ਦੇਹ ਕੋ ਮਭਾਸਹਿ॥ ੮ ਟੀਕਾ ਨਨਾ ਜ
 ਗਤ ਮੇ ਸੁਕੁ ਸੈ ਪ੍ਰਥਕ ਸਤੁ ਰਜਤ ਕੋ ਸੁਕੁ ਮੇ ਅਧਾਸ ਪ੍ਰਸਿਧ ਦੇਖ ਜੋ ਹੈ॥ ਅੰਸੇ ਮਾਤਮਾ ਤੈ ਤੇ ਅਤਿ ਰਿਕੁ ਦੇਹਾ ਦਿਸਤ ਪੈ ਨਾਹਿ
 ਤਾ ਤਿਤ ਕੋ ਅਭਾਤਾ ਸੁਕੁ ਮਾਤਮਾ ਕੇ ਦਿਖੈ ਕੈ ਸੇ ਹੋਇ ਗੋ॥ ਉੜ ਪ੍ਰਤ ਅਖ ਮਾਨ ਦਸਤ ਕੋ ਅਰੋਪ ਕੀ ਉਪਯੋਗ ਮਤਾ ਨਾਹਿ
 ਹੈ॥ ਤਾ ਤੈ ਅਰੋਪ ਕਰ ਦੇ ਯੋਗ ਦਸਤ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕੁਹਿ ਅਰੋਪ ਚਹਾਵੈ ਹੈ॥ ਦਸਤ ਸਤਾ ਕੋ ਨਾਹਿ ਚਹਾਵੈ ਹੈ॥ ਕ੍ਰਿਯੇ ਕੋ ਰਜਤ
 ਅਰੋਪ ਕੋ ਸੋ ਮੇ ਦਿਖੈ ਸੁਕੁ ਕੀ ਲੁਲਕ ਦੇਖ ਕੈ ਪੁਰਬ ਅਨਭੂਤ ਰਜਤ ਕੋ ਭੁਏ ਤੇ ਜੋ ਸਮਰਣ ਤਾ ਸਮਰਣ ਮਾਤ ਸੁਹਿ ਰਜਤ ਕੋ ਭੁਮੇ
 ਤੋ ਹੈ॥ ਕਛੂ ਭਰਮ ਕੇ ਲੀਏ ਰਜਤ ਉਠਾਇ ਕੈ ਲਜਾ ਵੇਨ ਹੀ ਪਛੁ ਹੈ॥ ਤਾ ਤੇ ਮਾਤਮਾ ਕੈ ਦਿਖੈ ਦੇਹਾ ਦਿਕ ਕਾ ਅਰੋਪ ਮੇ ਦੇਹਾ ਦਿ
 ਕੀ ਸਤਾ ਕੋ ਕਛੂ ਪ੍ਰਜੋਜਨ ਪੈ ਨਾਹਿ॥ ਅਰਭਾਨ ਜੋ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਤਾ ਕੀ ਚਾਹ ਨਾਹੈ॥ ਸੋ ਤੋ ਪੁਰਬ ਪੁਰਬ ਦੇਹਾ ਦਿਕੁ ਮਕਾਸਿ ਸਕ
 ਰ ਸੁਹੋਇ ਗੀ॥ ਤਾ ਤੈ ਉੜ ਉੜ ਦੇਹਾ ਦਿਕੁ ਨੇਖ ਕੋ ਭੁਮ ਹੋਇ ਗੋ॥ ਪੁਰਬ ਪਾਸਤ ਦਸਤ ਕੋ ਭਾਨ ਹੋਇ ਅਸਤ ਜੋ ਪੈ ਨਾਹਿ ਤਾ
 ਕੋ ਭਾਨ ਕੈ ਸੇ ਹੋਇ ਗੋ॥ ਅਰਜੇ ਦੇਹਾ ਦਿਕੋ ਕਾ ਕਾਨ ਮਾਨੇ ਹੋ ਤੇ ਭਾਨ ਸੇ ਈਸਤਾ ਤਬ ਸਤਾ ਸਿਧ ਭੁਈ॥ ਕ੍ਰਿਯੇ ਕੋ ਮਾਤਮਾ ਕੋ ਭਿਭਾ
 ਨ ਹੋ ਸੇ ਈਸਤਾ ਹੈ॥ ਭਾਨ ਸੁ ਅਤ ਰਿਕੁ ਸਤਾ ਸਾਮਾਨ ਸਮਵਾਯ ਰੂਪਾਸਤਾ ਨਾਹਿ॥ ਕ੍ਰਿਯੇ ਕੋ ਦ੍ਰੇਤਾ ਪਤਿ ਹੋਤ ਹੈ॥ ਅਰ ਅਰਥਾ ਕ੍ਰਿ

ਮਾਕਰਤਾ ਰੂਪਾਸਤਾ ਨਹਿ ਕੋਯੋ ਯੋ ਮਰਥਾ ਕੋ ਮਾਕਰਤਾ ਰੂਪਾਸਤਾ ਕੋ ਮਰਥਾ ਕੋ ਮਾ ਰੂਪਾਸਤਾ ਤਰਕਲਪਨਾ ਕੀਏ ਤੇ ਅਨਦਸ
 ਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤੈ ਤੈ ਭਾਏ ਮਾਤਮਾ ਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸਮਾਨਤਾ ਸੋਈ ਸਤਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਣੀ ਐਸੇ ਭਾਏ ਤੇ ਮਾਤਮਾ ਕੀ ਨਾਇਵੇ ਹਾਵਿ
 ਭੀ ਸਤਭਾਏ ਤਬ ਮਦੈ ਤਕੀ ਪਾਨ ਭਈ। ਉਤ੍ਰਾ ਸਮਾਨਤਾ ਮਾਭ ਕਰਕੈ ਦੇਹਾਵਿ ਕਕੀ ਸਤਾ ਸਿਧਨਾਹਿ ਜੈਸੇ ਰਜਾਵਿ ਚੇ
 ਸੋ ਸਰਪਾਦਿ ਰੂਪ ਭਾਸੇਹੈ। ਤੋਹੁ ਸਰਪਾਦਿ ਰੂਪ ਹੋਤ ਨਾਹਿ ਜੈਸੇ ਫਟਕਾਵਿ ਹੈ ਸੋ ਮਾਰਕੁ ਭਾਸੇਤੈ ਹੁ ਮਾਰਕੁ ਨਾਹਿ ਹੋਤੈ। ਅਰ
 ਜੈ ਕੁ ਮੈ ਜੈ ਸਾਭਾ ਸੇਹੈ। ਤੈਸੇ ਪੀਸਤ੍ਰ ਹੋਤੈ ਹੋਇ। ਤੋ ਮਹੁ ਮੇਧੁ ਪਕੋ ਉਚਾਨੀ ਚਾਉ ਛਲਨ ਬਡੇ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਮਾਲਾ ਜਾ ਕੀ। ਐਸੀ ਮੈ
 ਦਾਕ ਨੀ ਮਾਕਾਸ ਸੁੰਝਿਤਰੀ ਮੁਖ ਕੋ ਮਾਗੇ ਕੁਾਸਤੀ। ਐਸੀ ਗੰਗਾ ਜਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਵਰਤੇ ਜੇ ਪੁਰਭਵਾਂ ਕੋ ਜਲ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਈ ਚਹਿਯੋ ਸੇ
 ਤੋਹੋਤੀ ਹੋਨਾਹਿ। ਤਾਂ ਤੇ ਮਰਥਾ ਬਿਨਾ ਹੀ ਭਾਸਤੀ ਜੋ ਵਸਤਤਾ ਕੋ ਸਵਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਕਰੇ। ਪੁਰਬ ਪਖਾ ਮਾਰੀ ਗੀ ਮੇਭਾਸੇ
 ਤੇ ਜਲ ਅਸਤ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੁੰਜਲ ਸਤ੍ਰ ਹੈ। ਮੰਗੀ ਚੀ ਮੇਜਲ ਮੇਜ ਸੁੰਭਾਸੈ। ਅਰਦੇਹਾਵਿ ਕਹੈ ਸੋ ਤੇ ਸ੍ਵਰੂਪ ਸੁੰਹਿ ਅਸਤ
 ਹੈ। ਤੋ ਭੀ ਭਾਸੇਹੈ। ਭਾਏ ਮਿਥਾ ਕਹਤੈ। ਅਰਜੇ ਅਸਤ ਵਸਤ ਕੀ ਸਾਮਾਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਮਾਭ ਹੀ ਨਹੋਤੀ। ਹੋਇ ਤੇ ਅਸਤ ਮੈ ਸੋ ਸ
 ਬਦਵਜਰਥ ਹੋਇ। ਕੋਯੋ ਕੋ ਅਸਤ ਮੈ ਸੋ ਕਹੇ ਤੇ ਕਵਭੀ ਬਧ ਭਯੋ ਨ ਚਹਿਯੋ ਸੋ ਤੇ ਅਸਤ ਸਬਦ ਤੇ ਅਸਤ ਕੋ ਰਜਾਨ ਹੋ

ਤਾਤੈ ਸੇ ਕਾਸੇ ਹੀ ਉਤ੍ਰਾ ਮੈ ਸੇ ਕਾਸੇ ਹੀ ਉਤ੍ਰਾ
 ਕਾਸੇ ਹੀ ਉਤ੍ਰਾ ਮੈ ਸੇ ਕਾਸੇ ਹੀ ਉਤ੍ਰਾ
 ਕਾਸੇ ਹੀ ਉਤ੍ਰਾ ਮੈ ਸੇ ਕਾਸੇ ਹੀ ਉਤ੍ਰਾ

੧੮
ਮਃ

ਤਹੈ। ਤਾਤੈ ਮਰੀਚੀ ਮੇਰਾ ਸਤੋ ਜੋ ਜਲ ਸੇ ਅੰਤੰਤ ਅਸਤ ਤੁਛ ਭੀ ਨਾਹਿ। ਕੋਯੇ ਕੇ ਖੰਧ ਖਮ ਕੀ ਨਾਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਭਈ ਚ
ਹਿਯੋ। ਸਤੋ ਹੋਤੈ। ਤਾਤੈ ਅਤੰਤ ਅਸਤ ਨਾਹਿ। ਅਰ ਸਤਿ ਭੀ ਨਾਹਿ। ਕੋਯੇ ਕੇ ਯੋਤੋ ਜਲ ਨਾਹਿ। ਮੇਰੇ ਬਾਧ ਨ ਕੁਝ ਚਹਿਯੋ
ਸਤੋ ਹੋਤੈ। ਤਾਤੈ ਅਸਤ ਭੀ ਨਾਹਿ। ਅਰ ਪਰਸ ਪਗ ਵਿਰੋਧੈ ਸਦਾ ਸਤ ਪਖ ਭੀ ਨਾਹਿ। ਅਰ ਮਰੀਚੀ ਜਲ ਪੈ ਸੇ ਮਰੀਚੀ ਰੂਪ ਭੀ
ਨਾਹਿ। ਕੋਯੇ ਕੇ ਯੋਤੋ ਮਰੀਚੀ ਪੈ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਭਈ ਚਹਿਯੋ। ਜਲ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਭਈ ਚਹਿਯੋ। ਮੇਰੇ ਗੰਗਾ ਜਲ ਰੂਪ ਭੀ ਨਹੀ
ਕੋਯੇ ਕੇ ਯੋਤੋ ਗੰਗਾ ਜਲ ਪੈ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਭਈ ਚਹਿਯੋ। ਮਰੀਚੀ ਜਲ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨ ਭਈ ਚਹਿਯੋ। ਤਾਤੈ ਨਸਤ ਨ ਅਸਤ
ਸਦਾ ਸਤ ਨ ਮਰੀਚੀ ਰੂਪ ਨ ਜਲ ਰੂਪ। ਮੇਰੇ ਅਨਿਰਵਚਨੀ ਮਰੀਚੀ ਮੇਰੇ ਪਤ ਜਲ ਸੁਈ ਕਾਰ ਕਰੁ। ਮੇਰੇ ਦੇਹਾ
ਦਿਪ ਪੰਚ ਭੀ ਅਨਿਰਵਚਨੀ ਯਾ ਆਰਥ ਹੋ। ਤਥਾ ਪਿਪੁਰਥ ਮਿਥਾ ਪ੍ਰਤੀਤੋ ਦਿਖਾਯਾ ਸਾਹਿਬੋ ਚਿਦਾ ਤਮਾ ਕੇ ਦਿਖੇ
ਭਾਸੇ ਹੋ। ਅਰ ਚਿਦਾ ਤਮਾ ਜੋ ਪੈ ਸਤ। ਤਸੀ ਮ੍ਰਿਤਾਇਤ ਹਾਸ ਪੁਗਾਨ ਕੇ ਦਿਖੇ ਹੋ। ਅਰ ਸੁਤਾਇ ਮੂਲ ਸੁਤਾਇ ਸੁੰਮ
ਦਿਰਧ ਯਾਤ ਸੁੰਨਿ ਸਚੈ ਕੀ ਓਹੈ। ਸੁਧ ਭਯਾਨੁ ਭਯਾਨੁ ਵਏ ਕਸਤੂਰੂ ਪਕਰਿ ਕੋ ਨਿਰਵਾਚਨ ਪੈ। ਤਾਤੈ ਅਥਾਧ ਤਸੁ ਪ੍ਰ
ਕਾਸਤ ਸੇਈ ਚਿਦਾ ਤਮਾ ਕੀ ਸਤਾ ਚਿਦਾ ਕਿਸ ਰੂਪ ਹੀ ਪੈ। ਕਛੂਤਾ ਸੁੰਮਤ ਰਿਕੁਸਤਾ ਸਾਮਾਨ ਜਗਤਿ ਰੂਪਾਵਾ ਅਰ

ਲ
ਰ

੧੮

ਅਰੁਨੀਵ ਮਜੀਵ ਰੂਪ ਮਰੁਨੀਵ ਰੂਪ ਰਸ ਪਰਕ
ਰੂਪ ਕੋ ਮਹੀਦਰੀ

ਰਕੁਕਿਆਰਿ ਤਾਰੂਪਾ. ਨਹਿ। ਤਾਂ ਤੈ ਵੈਤਾ ਪਤਿ ਅਨਵਸਾਰੂਪ ਦੇਖਨਹਿ। ਅਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਭਾਂਗ ਸੁਪ੍ਰਕਾਸ
ਅਬਾ ਪਿਤਸਰੂਪ ਰੂਤ ਹੈ। ਅਰਦੇਗਾ ਦਿਕ ਕੋ ਭਾਂਗ ਪਤਿ ਮਿਥਾ ਕੁਮਰੂਪ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੈ ਆਤਮਾ ਦਿਸਤ ਕਰਕੇ ਦੇ
ਹਾਦ ਕ ਕਾਸਤ ਕਰਿ ਕੈ ਅਦੈਤ ਪ. ਨਹੀ ਨਹਿ। ੭। ਪੁਰਬ ਪਖਾ ਕਾ ਬਿਤਾ। ਅੰਗ ਦਿਖੇ ਅੰਗੀ ਕੋ ਦਿਖੁ ਮਪ੍ਰਸਿਧ ਜ
ਗਏ ਕਹੀ ਮ. ਭੁੰਨ ਮਾਹਿ ਰੇਦ ਕੈ ਸੇਭਾ ਸਹਿ। ੮। ਜੈ ਸੇਏ ਕਚੰਦ ਦਿਖੇ ਦੁਚੰਦ ਕੁਮਰ ਹੋਤ ਤੈ ਸੇਏ ਕ. ਆਤਮਾ ਮੇਭ
ਦਮਵਤਾ ਸਹਿ। ਜੈ ਸੇਏ ਕ ਮੁਖ ਦਿਖੇ ਉਪਾਧਿ ਕਾਯੇ ਗਕਰਿ ਬਿਬ ਪ੍ਰਤਿ ਬਿਬ ਸੁਧ ਭੇਦ ਸੇਚ ਕਾ ਸਹਿ। ਤੈ ਸੇਏ ਕ. ਆਤ
ਮਾ ਮੇ ਉਪਾਧਿ ਕਾਯੇ ਗਕਰਿ ਜੀਵਣੀ ਸੁਧ ਮੇ ਸੇਭੇਦ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸਹਿ। ੯। ਟੀਕਾ। ਨਨਾ। ਅੰਗ ਕੋ ਦਿਖੇ ਅੰਗ ਕੁਮਰ ਜਗ
ਤ ਮੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ਪਰੰਤ ਏਕ ਆਤਮਾ ਕੋ ਦਿਖੇ ਅਨੇਕ ਆਤਮਾ ਕੋ ਕੁਮਾ। ਅਭਿਨ ਕੋ ਦਿਖੇ ਜੀਵਣੀ ਸੁਧ ਮੇ ਸੇਭੇਦ ਕੁਮ
ਕੈ ਸੇਭੇ ਇਹੋ। ੧੦। ਜੈ ਸੇਏ ਕਚੰਦ ਦਿਖੇ ਦੁਚੰਦ ਕੁਮ ਜੈ ਸੇ ਨਾਣੀ ਯੁਕਤ ਕਾਰੂਪ ਦੇਖ ਸਹਿ ਤਨੇ ਸੁ। ਏਕ ਪਟ ਕੋ ਦਿ
ਖੇ ਅਨੇਕ ਪਟ ਕੋ ਕੁਮਰ ਹੋਤ ਹੈ। ਜੈ ਸੇ ਫੂਟੇ ਦਰਪਣ ਕੋ ਦਿਖੇ ਏਕ ਹੀ ਮੁਖ ਅਨੇਕ ਕਾਰ ਭਾਸੇ ਹੈ। ਤੈ ਸੇਏ ਕ. ਆਤਮਾ ਕੋ ਦਿਖੇ
ਅਨੇਕ ਜੀਵਾਤਮਾ ਕੋ ਕੁਮਰ ਹੋਇਗੇ। ਜੈ ਸੇ ਕ. ਅਭਿਨ ਮੁਖ ਕੋ ਦਿਖੇ ਦਰਪਣ ਉਪਾਧਿ ਕਾਯੇ ਗਭੁਏ ਤੇ ਦਰਪਣ ਦਸਿ ਸੁਤਾ

19975

੧੯
੨੪

ਕਰਿਕੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿਬਭਾ ਵਦਰਪਣ ਕੀ ਉਪਲਖਣਤਾ ਕਰਿਕੈ ਬਿਬਭਾ ਵਦਰਪਣ ਕਾ ਮਭਾ ਵਕਰਿਕੈ ਸੁਧ
ਬਿਬਭਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿਬਭਾ ਵਰਹਿਤ ਸਰੂਪ ਭਾਵ ਮੇਸੇ ਭੇਦ ਵਿਵਹਾਰ ਹੋਤ ਹੈ। ਤੈਸੇ ਦੇ ਕਾ ਅਭਿਨਾਮਾਤਮਾ ਕੇ
ਵਿਖੇਰੀ ਅੰਤ ਸਕਰਣ ਉਪਾਧਕਾ ਯੋਗ ਭੁਏ ਤੇ। ਅੰਤ ਸਕਰਣ ਵਸਿ ਸੁਤਾ ਕਰਿਕੈ ਜੀਵ ਭਾ। ਅੰਤ ਸਕ
ਰਣ ਕੀ ਉਪਲਖਣਤਾ ਕਰਿਕੈ ਈਸਭਾਵ। ਅੰਤ ਸਕਰਣ ਸੰਬੰਧਕਾ ਮਭਾ ਵਕਰਿਕੈ ਸੁਧ ਭਾਵ ਮੇਸੇ ਭੇਦ
ਦੁਜ ਵਹਾਰ ਹੋਇਗੇ। ਮੇਸੇ ਜੰਗਾ ਮਾਇ ਕਾ ਮੇਜਗਾ ਅੰਤ ਸਕਰਣ ਹੈ ਤਹਾ ਜੀਵ ਦੁਜ ਵਹਾਰ ਹੋਇਗੇ। ਅਰਜ
ਹਾ ਪਾਖਾਣਾ ਵਿਕੇ ਮੇ ਅੰਤ ਸਕਰਣ ਨਾਹਿ ਹੈ ਤਹਾ ਤਹਾ ਅਜੀਵ ਦੁਜ ਵਹਾਰ ਹੋਯਗੇ। ਮੇਸੇ ਅੰਤ ਸਕਰ
ਣ ਕੇ ਭੇਦ ਤੇ ਜੀਵੇ ਕਾ ਪਰਸਪਰ ਭੁਏ ਦੁਜ ਵਹਾਰ ਹੋਯਗੇ। ਤਾ ਤੈਸਰ ਬਤਾ ਮਨਗਤ ਅਧਿਸ਼੍ਠ ਨਰੂਪ ਦੇ ਕ
ਅਭਿਨਾਮਾਤਮਾ ਵਿਦੁਜ ਮਾਨ ਬਕੇਰੀ। ਅੰਤ ਸਕਰਣ ਉਪਾਧਿ ਕਰਕੇ ਮੇਸੇ ਭੇਦ ਭੂਮ ਮੇਜ ਸੁਹੋਇਗੇ।
ਤਾ ਤੇ ਤਮਾਏ ਵਿਖੇ ਕੇ ਈਹੀ ਮਸਕਾ ਹਿਓ। ਮੇਸੇ ਸਰਬ ਅਸੰਕਾਰੇ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਿਕੈ ਅਥਪ
ਕ੍ਰਿਤਿ ਜੋ ਅਧਿਆਸਤਾ ਕ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਖਾਵੇ ਹੈ। ਕਾ ਬਿਤੁ ਦਾਸ ਨਾ ਮੇਨ ਕਕਰ ਮਖਰਤਾ ਅਵਿਦੁਜਾ

੨
ਕ
੧੯

ਤਾਂ ਤੈ ਆਤਮਾ ਮੇਰਾ ਪੁਰੋਹਿਤ ਹੈ ਅਧਿਆਸਹਿ। ਜਾਨਾ ਅਧਿਆਸ ਕਰਿ ਦੇਹ ਕੇ ਅਧਿਆਸ ਹੋਤ ਦੇਹ ਕੇ ਅਧਿਆਸ
 ਕਰਿ ਦੇਖੇ ਕੇ ਅਧਿਆਸਹਿ। ਦਿਖੇ ਕੇ ਅਧਿਆਸਹਿ। ਕਿ ਜੇਹਾਂ ਨਿਬਿਧ ਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਆਪ ਆਹਿ ਆਰੋਪ ਪ੍ਰਕਾ
 ਸਹਿ। ਦੇਹ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣ ਮਨ ਬੁਧ ਚੇਤਨਾ ਆਰੋਪ ਕਰ ਕਰਤ ਦਿਲਾਸਹਿ। ੧੦। ਟੀਕਾ। ਪੂਰਬ ਅ
 ਨੁਤ ਬੁਧਿਆਇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੀ ਮਨੋਕਵਾਸ ਨਾ ਅਰਧੰ ਨ ਪਾਪਤ ਮਕ ਅਨੇਕ ਕਰ ਮਤਾ ਕਰਿ ਕੇ ਜਟਿਤਾ। ਮੈਸੀ ਜੇ ਅਵਿਦਯਾ
 ਤਾਂ ਅਵਿਦਯਾ ਹੋਤ ਸੁੰ ਆਤਮਾ ਕੇ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਥਮ ਚਿਦਾ ਭਾਸ ਦੁਆਰਾ ਬੁਧਿਆਇ ਯੁਕਤ ਸੁਖ ਮਸ਼ਹੀਰ ਕੇ ਆਰੋਪ ਹੋਤ ਹੈ। ਅਰ
 ਸੁਖ ਮਕੇ ਅਧਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਫੇਰ ਸੁਲ ਦੇਹ ਕੇ ਆਤਮਾ ਮੇ ਆਰੋਪ ਹੋਤ ਹੈ। ਬੁਧਿਆਇ ਹ ਪ੍ਰਸੰਤ ਅਹੀ ਮਤਿਤਾ ਦਾਤਮਾ ਅਧਿਆਸ
 ਜੇਹੇ ਸੇਵਾਯ ਦੇਖੇ ਕੇ ਵਿਖੇ ਮਮੇ ਸੇਸ ਸਰਗਾਧਿਆਸ ਉਤ ਪੰਜ ਕੀ ਏ ਬਿਨਾ ਅਨਰਥ ਕੋ ਹੋਤ ਨਾ ਹੋਤ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੈ ਮਮੇ ਸੇ
 ਸੰ ਸਰਗਾਧਿਆਸ ਸਾਧਨਾ ਤਮ ਸੇਖ ਅਨਰਥ ਕੋ ਕਾਰਣ ਤਾਂ ਕੁਝ ਦਿਖਾਵੈ ਹੈ। ਦੇਹ ਕੇ ਤਿ। ਦੇਹ ਕਾ ਅਧਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਦੇਹ ਸੰਬੰਧੀ ਪ
 ਤਿਕਾ ਵਿਖੇ ਕੇ ਆਤਮਾ ਮੇ ਆਰੋਪ ਹੋਤ ਹੈ। ਦਿਖੇ ਕੇ ਅਧਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੀ ਹਨ ਬਿਧ ਆਤਮਾ ਮੇ ਆਰੋਪ ਕਰੇ ਹੈ। ਕੇ ਕੇ ਕੇ
 ਨਾਟਿਕ ਕੀ ਹਨ ਭੁਏ ਤੇ ਮੇਰੀ ਹਨ ਭੁਏ। ਧਨਾਇ ਪੂਰਣ ਭੁਏ ਤੇ ਪੂਰਣ ਭੁਏ ਮੈਸੇ ਮਾਨੇ ਹੈ। ਅਰ ਮੈਸੇ ਹੀ ਕਪਤ ਹੈ। ਮੈਸੇ ਦੇਹ

੨੦
ਮੌ

੨

ਕਾਮਧਜਾਸਦੁਗਾਦੇਹਕਾਧਰਮਮਾਤਮੀਮੇਅਰੇਪਕਰਿ॥ ਅਹੀਕ੍ਰਿਸਸੁਲਜਾਗੋਰਕ੍ਰਿਸੁਅਹੀਗਵਾਮਿਤਿਸੁਮਿਸੇਮ
ਤਮੀਮੇਮਾਨੈਹੈ॥ ਅਰਮੇਸੇਹੀਕਰੇਹੈ॥ ਮੇਸੇਹੀਇਦ੍ਰੋਪਾਣਮਨਬੁਧਇਨੁਕਾਮਧਜਾਸਦੁਗਾਇਨੁਕੇਧਰਮਕੁਆਪੀਮੇਅਰੇਪ
ਕੈ॥ ਤੈਸੇਹੀਅਨੁਬੁਧਅਰਕਥਨਰੂਪਦੁਜਵਹਾਰਕਰੇਹੈ॥ ਸੋਈਬਿਲਾਸਆਗੋਦਿਖਾਵੈਹੈ॥ ਕਾਬਿਤੁ॥ ਅਹੀਬਾਲਾਮਹੀ
ਭੁਵਾਕਾਨੇਮੇਬਧਰਹੁੰਦਾਅਹੀਭੂਖੇਪਜਾਸੇਮੇਸੇਕਰਤਪੁਕਾਰ॥ ਹੋ॥ ਅਹੀਦੁਖੀਅਹੀਦੁਖੀਕਰਤਕ੍ਰਿਆਕਰਮਮੇਰੇਮੇਸੇਮ
ਨਕਰਤਹੈ॥ ਅਨੇਕਦੁਜਾਪਾਰਹਿ॥ ਅਰਥਕੇਨਲੇਸਜਮੇਅਨਰਥਕੇਮੇਪਤਮੇਸੂਢਪਥਿਮਰੇਵਹੇਜਗਤਕੋਭਾਰਹਿ॥
ਕੋਢੇਮੇਕਰਤਕਹਾਕੀਏਸਿਧਹੇਤਕਹਾਮੇਸੇਕਥਹੁੰਨਕਰੇਮੂਰਖਵਿਚਾਰਹਿ॥ ੧੧ ਪਟਕਾਦੇਹਇਦ੍ਰੋਪਾਣਕਾਮਧ
ਯਾਸਦੁਗਾਦੇਹਕੰਠਧਰਮਬਾਲਯੁਵਾਦਿਅ॥ ਤਮਾਕੇਵਿਖੇਅਰੇਪੈਹੈ॥ ਮਨਬੁਧਕਾਮਧਜਾਸਦੁਗਾਮਨਕੇਧਰਮਕਰ
ਤਤੁਆਪੀਮੇਮਾਨਕੈ॥ ਬੁਧਕਾਧਰਮਸੁਖਦੁਖਤਾਕੇ॥ ਅਸੈਰੋਗਤਾਆਪਕੇਮਾਨਕੈ॥ ਲੋਕਕਕਰਮਰੂਪਅਨੇਕਦੁਜਾਪਾ
ਰਕਰੇਹੈ॥ ਜਾਦੁਜਾਪਾਰੇਮੇਪਰਖਾਰਥਕੇਲੇਸਨਹਿ॥ ਮਨਬੁਧਕਹਿਯੇਯਾਕੇਕਪਰਲੋਕਕੇਜੇਦੁਖਤਾਕੇਤੇਮੇ
ਪਢੇਰਹੈ॥ ਤਮੇਸੁਖਬੁਧਕਰਿਕੈਮੇਹਤਭਯੋਦੁਆਰਧਯਾਪਤੈਹੈ॥ ਅਰਜਗਤਕੋਰੋਭਵੈਹੈ॥ ਅਥਨਿਰੂਪਕੁਕੀਭਿ

੨੦

ਭੀ ਦੇਹ ਕਾ ਅਧਜਾਸ ਬਿਨਾ ਅੰਕਿ ਚਤੁਰ ਅਤੁ ਮਲ ਪਹੈ ਤਥਾ ਪਿਅਤਿ ਬਲ
 ਤਕਾਯਰ ਨਿਸਾਰ ਸੁਪੀਨਾ ਆਪੋ ਕੋਚਾ ਕਰ ਕੈ। ਬੋਲਿ ਬਿਖਕੀ ਨਈ ਮੋਹ ਪ੍ਰਮਾਦ ਪਾਸ
 ਕਰ ਕੈ ਬਾਧੇ ਹੈ। ਸੋਯਹੁ ਭਾਅਧਜਾ ਸੋਕੇ ਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਦਹੈ। ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਬੁਧਾ ਦਕੇ ਅਧਜਾਸ ਬਿਨਾ ਕਾਮਾਦਿ ਦੇਖੇ ਸੁੰਕੁ ਛੁਹੇਤਾ
 ਹਿ। ਐਸੇ ਧਨਾਦਿ ਦੇਖੇ ਸਰਬ ਜਾਣੇ ਨਾ। ਐਸੇ ਕਾਮਾਦਿ ਕਰਿ ਕੈ ਭੁਏ ਜੋ ਕਰਮ ਦੇਭਿ ਸੁਤੁ। ਕ੍ਰਿਮਾਰੂਪ ਹੈ। ਤਾ ਤੈ ਖਜਣ
 ਸਥਾਈ ਖਜਣ ਭੰਗਰ ਹੈ। ਤਥਾ ਪਿਅਧਜਾ ਸਕਾਹੀ ਬਲ ਸੁੰਖਤ ਬਲ ਦਾਨ ਭੁਯੋ। ਅਰਥਾਤ ਗੰਯਾਨ ਬਿਨਾ ਨਿਃ ਸੇਖਨਾ
 ਸਨਾਹਿ ਹੋਤ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੈ ਅਖੇਰੂਪ ਐਸਾ ਭੁਯੋ ਥਕੇ ਨਿਯਮੁ ਕਤ ਪਰ ਪੁਰਣ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸੁਤੰਤਾ। ਐਸੇ ਜੋ ਪੁਰਖ ਤਨੁ ਅਤਿ
 ਮਲਿਨਤਾ ਬੰਧਤਾ ਪਰਛਿਨਤਾ ਦੁਖਤਾ ਪਰਦੁਸਤਾਦਿ ਮਨੋਕਦਰ ਦਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਹੈ। ਸੋਏਹੁ ਭੀ ਅਧਜਾ ਸੋਕੇ ਹਿ ਪ੍ਰ
 ਤਾਪ ਕਰਮ ਕੋ ਨਾਹਿ। ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਅਧਜਾਸ ਬਿਨਾ ਕਰਮ ਹੀ ਕੀ ਸਿਧਨਾਹੀ। ਤਾਂ ਤੈ ਕਾਮਾਦਿ ਸਰਬ ਦੇਖੇਤ ਅਸੇ ਅਧਜਾਸ ਹਿ
 ਹੈ। ॥ ਇਤਭਾਵੁ ॥ ਰੁਹੀ ਸਾਰ ਕੋ ਤੈ ਅਧਜਾਸ ਹੋਸੇ ਆਛੇ ਬੀਜ ਹੈ। ਸਰਬ ਦੁਖ ਕੋ ਤੈ ਬਾਪ ਦਾਦਾ ਕੋ ਪਰ ਹੈ। ਅਰਪੀਛੇ
 ਹੋਯਗਯੋ ਆਗੇ ਹੋਇ ਗਾ ਅਰ ਅਵਾਰ ਦਰ ਤੈ ਹੈ। ਐਸਾ ਜੋ ਅਨਰਥ ਹੈ ਤਿਨ ਕੋ ਤੈ ਕੋ ਸਭੰ ਭਾਰ ਹੈ ॥ = ॥ = ॥ = ॥ = ॥

ਨਾਕਿ ਰਤ

ਕਰ

ਮ

੨੩
ਮਃ

ਕ

॥ਇਤਿਅਧਿਆਸਾਨਿਰੂਪਣੰਨਾਮਵ੍ਰਤੀਯਪ੍ਰਕਰਣੰ॥੨॥=॥=॥ਅਥਪਾਛਲਾਪ੍ਰਕਰਣੰਮੇਨਿਰੂਪਣ
ਕੀਓਮੇਸੇਜੋਆਤਮਾਮਰਮਨਾਤਮਾਦੇਹਾਦਿਕਕੋਅਧਿਆਤਮਕੋਵਿਵੇਚਨਰੂਪਾਦਿਵੇਕਕੁੰਦਰਨਨਕਰੇਹੈ॥
॥ਕਥਿਤੁ॥ਅਦਿਦ੍ਯਾਨਿਬ੍ਰਿਤਕਾਜਸਾਸਤ੍ਰਸਰਬਕਰੇਗਾਜਗੁਰਉਪਦੇਸਗਯਾਨਸਾਧਨਅਨੇਕਹੈ॥ਯਥਾਸ
ਕੁਸਾਧਨਕੋਅਸੈਕਰਿਕੈਕਰੇਆਤਮਾਮਨਾਤਮਕੋਮੁਖੁਵਿਵੇਕਹੈ॥ਵਿਵੇਕਕੀਏਜੈਸੇਜੈਸੇਸੁਧਹੋਤਤੈਸੇਅਤ
ਮਕੋਮਿਟੈਅਦਿਵੇਕਹੈ॥ਅਦਿਵੇਮਿਟੇਤਬਯਥਾਰਥਨਿਸੇਚੈਹੋਤਨਿਸਚੈਕਰਮਿਟਤਹੈਮਿਥਾਯਾਕੁੰਦੇਕਹੈ॥
੧॥ਟੀਕਾ॥ਕਾਰਣਅਦਿਦ੍ਯਾਸਹਿਤਾਧਿਆਸਕੀਨਿਬ੍ਰਿਤਿਕੋਅਰਥਸਰਬਅਧਿਆਤਮਸਾਸਤ੍ਰਗਾਜਉਦਯੋ
ਪ੍ਰਕਰੇਹੈਤਤ੍ਰਉਪਦੇਸਕਰੇਹੈ॥ਮੇਸੇਗੁਰਉਪਦੇਸਸਤਸੰਗਗਾਨਾਨਕੋਸਾਧਨਅਨੇਕਜੋਹੈਸੋਸਰਬਅਨਰਥ
ਕੋਕਾਰਣੁਜੋਅਦਿਦ੍ਯਾਤਾਂਕੀਨਿਬ੍ਰਿਤਕੇਲੀਏਹੈ॥ਤਾਂਤੈਮੁਖੁਹੈਸੋਯਥਾਸਤਸਾਧਨਕੋਸੰਪਾਦਨਕਰਿਕੈਆਤ
ਮਾਸੰਮਨਾਤਮਾਮਰਮਨਾਤਮਾਬੁਧਾਇਸੁਪ੍ਰਤਿਗਾਤਮਾਕੋਵਿਵੇਚਨਵਸਤਤਃਇਨੋਕਾਪਰਸ
ਦਾਆਤਮਾਮਨਾਤਮਾਕੋਭੇਦਕੋਅਲੋਚਨਤਾਕਰਿਕੈ॥ਜੈਸੇਜੈਸੇਭੇਦਕੇਨਿਸ਼੍ਚੈਕੀਸਧ

ਸ

ਮ

ਗਾਨ

੨੩

ਨਮੋ ਸੋ ਨਾਹਿਐ ਤੈਸੇ ਵਿਖੇ ਦੇਵ ਕਾ ਸੰਯੋਗ ਕਰਾ ਦੇਖਾ ਕਾਰਾ ਬਿਤਰੂਪਾ ਦੇਖਿ ਜਾ ਸੋ ਸੁਧਿ ਕੀਐ ॥ ਵਿਖੇ ਇਵੇ ਕਾ
 ਸੰਯੋਗ ਕਰਿ ਸਾਖੀ ਮੇਰਾ ਵਿਖਿ ਜਾਨਾਹਿ ॥ ਕੋਯੇ ਕੇ ਕੂਟ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ਅਰਜੇ ਸਾਖੀ ਮੇਰੇ ਵਿਖਿ ਜਾਹੇ ਇਤੋ ਫੇਰ ਬੁ
 ਧਿ ਕੀ ਵਿਖਿ ਜਾ ਕੇ ॥ ਆਪ ਕੀ ਵਿਖਿ ਆ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਕੇ ॥ ਕੋਯੇ ਕੇ ਆਪ ਆਨਿਤ ਭੁਯੋ ॥ ਤਬ ਆਪ ਕਰਾ ਦਾਭਾ ਦਾ ਆ
 ਪ ਸੁੰਬਾਹੁ ਹੋਤ ਨਾਹਿ ॥ ਮੇਰੇ ਈਗਾ ਹਰੇ ਨਾਹਿ ॥ ਅਰਜੇ ਮੇਰੇ ਗਾਹਕ ਆਨਿਏ ਤੇ ॥ ਮਨ ਵਸਾਹੇ ਤੇ ॥ ਤਾ ਤੇ ਜੋ ਕ
 ਛੁ ਵਿਸਮਝਿਐ ਮੇਰੇ ਵਿਖਿ ਜਾਹੇ ਤੇ ॥ ਤਾਂ ਭੂ ਆਵਿ ਹੈ ਸਾਖੀ ਗੀ ਕੇ ਵਲ ਵਜਾ ਪਾਗ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ॥ ੧੧ ॥ ਵਜਾ ਪਾਗ
 ਬਿਨਾ ਭੁਧ ਕੀ ਵਿਖਿ ਆ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕੇ ਸਾਖੀ ਤਾਂ ਕੂ ਬਿਤ ਕੇ ॥ ਆਲਿ ਬਨ ਕਾਰਿ ਕੇ ਲਖਾਵੇ ॥ ਕਾ ਬਿਤੁ ॥ ਬਿਤ ਕੇ
 ਜੇ ਆਦਿ ਭਾਸੇ ਬਿਤ ਬਿਤ ਮਾਹਿ ਭਾਸੇ ਬਿਤ ਕੀ ਸੰਧੀ ਮੇਰੇ ਭਾਸੇ ਬਿਤ ਮੰਤ ਭਾਸਹੀ ॥ ਕਰ ਸਮਾਇ ਮਾਲਾ ਜੇ ਸੇਫਿਰ
 ਤੀ ਭਾਸੇ ਪੁਆਹਿ ਤਾ ਕੇ ਚਰ੍ਹੰ ਓਰ ਵਜਾ ਪੀਧੁ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸਹਿ ॥ ਆਵਤ ਜਾਵਤ ਮਾਇ ਜਾ ਮੇਰੇ ਸਰਬ ਭਾਸਤ ਹੈ ॥
 ਵਤ ਨ ਜਾਵੈ ਪੁਪਰੂਪਾ ਮਵਭਾਸਹਿ ॥ ਤੈਸੇ ਬਿਤ ਪਾਗ ਜਾ ਮੇਰੇ ਆਵਤੀ ਜਾ ਵਤੀ ਭਾਸੇ ਸਾਖੀ ਸ੍ਵ ਪ੍ਰਕਾਸ ਟੇਕਰ ਸ
 ਮੇਚ ਕਾਸਹਿ ॥ ੧੨ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਜੇ ਸਾਖੀ ਬਿਤ ਕੇ ਉਦ ਕੇ ਪਹਲੇ ਬਿਤ ਕੇ ਮਭਾਵ ਕੁ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤੇ ਸ੍ਵ ਸਰੂਪੇ ਭਾਸੇ ॥

੩੪ ਸੋਈ ਬਿਤਕੇ ਉਦੇ ਭਏ ਤੇ ਬਿਤਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਰੂਪ ਕਰਿ ਕੈ ਬਿਤ ਬਿਤ ਮੇ ਅਨਗਤ ਭਾਸੇ ਹੈ ਫਿਰ ਪ੍ਰਥਮ ਬਿਤ ਨਾ ਸਭਈ
 ਦੂਜੀ ਉਠੀ ਨਾਹਿ ਤਬ ਤੋ ਦੋਯ ਬਿਤ ਕੇ ਬੀਚ ਮੇ ਦੋਯ ਬਿਤ ਕੇ ਅਭਾਵ ਕੁੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤੋ ਸੋ ਤੇ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵ ਰੂਪੇ ਭਾਸੇ ਹੈ ਅਰਬਿ
 ਤ ਕੇ ਅੰਤ ਹੁੰ ਬਿਤ ਕੇ ਨਾ ਸਕੁੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤੋ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵ ਪੇ ਭਾਸੇ ਹੈ ਸੋ ਸਾਖੀ ਜਾਣ ਬੋ ਜੈ ਸੇ ਧੁਪ ਮੇ ਬੈਠ ਕੇ ਜਪ ਕਰੇ ਤੇ ਜੋ ਪੁਰਖੁ ਤਾ
 ਕੇ ਹਾਥ ਮੇ ਫਿਰ ਤੀਜੇ ਸਫਟ ਕਰ ਮਈ ਕੀ ਮਾਲਾ ਸੋ ਅਤ ਸ੍ਵ ਦੁ ਹੈ ਤਾ ਮੇ ਸੂਰਜ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤਾਂ ਕੈ ਵਾਹਗੁਰੀ ਤਰਚਹੁੰ
 ਰਦਾ ਪਕਰ ਗਾਸੇ ਹੈ ਮਇ ਮਇ ਕੋ ਮਾਇ ਮੇ ਮਾਇ ਮਇ ਕੋ ਸੰਤ ਮੇ ਮਇ ਮਇ ਕੋ ਸੰਤ ਮੇ ਸ੍ਵ ਸ੍ਵ ਰੂਪੇ ਭਾਸੇ ਹੈ ਅਰ
 ਮਇ ਮਇ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਰੂਪ ਕਰਿ ਕੈ ਅਨੁਗਤ ਭਾਸੇ ਹੈ ਅਰੁ ਮਾਦਾ ਜਾਦਾ ਰੂਪ ਮਇ ਮਾਂ ਕੀ ਦਿਹਿ ਜਾਨਾ ਪ੍ਰ
 ਕਾਸ ਸੁੰ ਭਾਸੇ ਹੈ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਾਪਾ ਮਾਦਾ ਜਾਦਾ ਰੂਪ ਦਿਹਿ ਮਾਭੁੰ ਨਹਿ ਪਾਵੈ ਹੈ ਕੇਵਲਾ ਦਿਹਿ ਮਾਰਹਿ ਤਭੁ ਇਓਸ
 ਤੋ ਮਇ ਮਾਂ ਕੀ ਦਿਹਿ ਮਾਸਹਿ ਤ ਮਇ ਮਾਭੁੰ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਹੈ ਤੋ ਸੋ ਸਾਖੀ ਕੇਵਿਖੇ ਬੁਧਿ ਬਿਤ ਕੀ ਪਰਿਪਰਾਉਤ ਪੰਨਹੇ
 ਤੀਵਰਤਤੀ ਨਾ ਸਕੁੰ ਪਾਵਤੀ ਭਾਸੇ ਹੈ ਅਰੁ ਜੋ ਸਾਖੀ ਬਿਤ ਕੇ ਸਾਥ ਉਤਪਤਿ ਸਕੁੰ ਨਹਿ ਪਾਵੈ ਹੈ ਤਾ ਤੇ ਸਾਖੀ ਅ
 ਦਿਹੈ ਸ੍ਵ ਪ੍ਰਕਾਸ ਏਕਰਸ ਸ ਏਕਰਸੇ ਹੈ ਭਾਸੇ ਹੈ ॥੧੨॥ ਫਿਰ ਮੇ ਕੁਰੂ ਕਰਿ ਕੈ ਸਾਖੀ ਕੁੰ ਲਖਾਵੈ ਹੈ ਕਾ ਬਿਤੁ ॥

ਕੇ
ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤੇ ਸੋ

ਮਸਾਨ ਮਾਹਿਸੁੰ ਮਾਵਤ ਪੈ ਜਾਵਤ ਤਰਵਾਰ ਜੈ ਸੇਵ ਚ ਜ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਤਿ ਯਖ ਦੇ ਖਾਤ ਪੈ। ਵਾਹ ਜ ਪ੍ਰਕਾਸ ਏਕ
ਸਾਧਨਾ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਤਰਵਾਰ ਕੇ ਸਾਥਨਾ ਹਿ ਮਾਵਤ ਨ ਜਾਤ ਪੈ। ਸਾਖੀ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮਾਹਿ ਕਾਰਣ ਵਜਾ ਪਾਰ ਫੁਲ
ਸਹਿਤ ਸਰਬ ਤਾ ਸੇ ਤੈ ਸੇ ਬੁਧੁ ਕੋ ਗਾਤ ਪੈ। ਸੁਪ ਸੂ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪ ਮਾਵਿ ਕ੍ਰੈ ਏ ਕਰ ਸਾਨਿਤ ਚਿਤ੍ਰ ਪਸਰ ਬਸ
ਪੀ ਮੇਵਿ ਖਾਤ ਪੈ। ੧੩। ਟੀਕਾ ਸੂਰਜ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮੇ ਮਸਾਨ ਮਾਹਿਸੁੰ ਨਿਕਸਤੀ ਅਰਬਾਹ ਰਜਾਤੀ ਤਰਵਾਰ
ਜੈ ਸੇ ਮੰਗੁਲ ਦੇਇ ਮੰਗੁਲ ਨਿਕਸਤੀ ਬਿਲਸਤ ਨਿਕਸਤੀ। ਮੇ ਸੇਵਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਯਖ ਦੇ ਖਾਤ ਪੈ। ਅ
ਰ ਸੂਰਜ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ ਸੇ ਏ ਕਰ ਸ ਵਜਾ ਪਾਰ ਬਿਨਾ ਸੂਰ੍ਧ ਸੁਹਿਤ ਰਵਾਰ ਕੁੰ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਹੈ। ਤਰਵਾਰ ਕੇ ਸਾਥ ਮਾ
ਵੇ ਜਾਵੇ ਨਹਿ ਹੈ। ਤੈ ਸੇ ਸਾਖੀ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮੇ ਕਾਰਣ ਵੇਖੇ ਇਵੈ ਸਨਕ ਰਖ ਵਜਾ ਪਾਰ ਸੰਕਲ ਪਾਇ। ਅਰ ਫਲ ਨਿਸ
ਚੈ ਏ ਨ ਸਰਬ ਸਹਿਤ ਬੁਧ ਕੇ ਗਾਤ ਸੂਰ੍ਧ ਪੇ ਪ੍ਰਤਿ ਯਖ ਤਾ ਸੇ ਹੈ। ਸੇ ਸਾਖੀ ਕੋ ਸੇ ਹੈ। ਸੁਪ ਹੈ ਬੁਧ ਕੇ ਦੇਖ ਸੁੰਦਰਿ
ਤ ਨਾਹਿ ਹੋਂਟ ਰਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੈ। ਬੁਧਿ ਜੈ ਸੇ ਮਾਪ ਕੀ ਸਿਧੀ ਕੇ ਲੀਏ ਸਾਖੀ ਕੀ ਅਪੇਖਿ ਜਾ ਕਰੇ ਹੈ। ਤੈ ਸੇ ਸਾਖੀ
ਮਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕੇ ਭੀਏ ਮੇਰੀ ਚਾਹ ਨਹੀ ਕਰੇ ਹੈ। ਬੁਧਿ ਜੈ ਸੇ ਮਾਪ ਕੇ ਏਖੇ ਕੁੰ ਬ੍ਰਿਤ ਰੂਪਾਵਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਪਾ

੩੫
ਮ:

ਇਕੋ ਦਿਖੇ ਕਰੇਹੈ। ਤੈਸੇ ਸਾਖੀ ਬੁਧਿ ਕੁੰਦਿ ਕ੍ਰਿਮਾ ਪਾਇਕੋ ਦਿਖੇ ਨਹੀ ਕਰੇਹੈ। ਤਾ ਤੇ ਮਾਇਕੋ ਹੈ। ਜਾ
ਸੁਮਾਇਕੋ ਹੈ ਤਾ ਸੁੰਦਰ ਸਰਸੇ। ਨਿਤ ਚਿਤੁ ਪਰੇ। ਬੁਧਿ ਵਸਿ ਸਚੈ ਤੇ ਨ ਸੁੰਦਰ ਲਖਣ ਹੈ। ਮੇਸੇ ਸੁਧਾਇ
ਪੰਚਵਸੇ ਪਣੁ ਯੁਕੁ ਜੇਚੈ ਤੇ ਨ ਸੋ ਸਰਬ ਕਾ ਸਾਖੀ। ਸੁਰਯ ਕੀ ਨਾਈ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ। ੧੩। ਪੀਛੇ ਸਰਬ ਸਾਖੀ ਤਕੁ
ਸੇਈ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰੇਹੈ। ਕਬਿਤਾ ਦਿਖੇ ਜੇ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਸੇ ਬ੍ਰਿਤ ਬ੍ਰਿਤ ਮਾਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸੈ ਸੇਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ
ਜਾਨਿਯੋ। ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਕੇ ਮਾਇ ਮਾਧਿ ਸੁਨ ਮਾਧਿ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੇ ਮੇ ਮਾਧਿ ਰੂਪ ਮਾਨਿਯੋ। ਜੇਈ ਯਾਸ
ਗੀਰ ਮਾਧਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਸੁਪਣੇ ਰੂਪ ਸੇਈ ਸਰਬ ਦੇਹ ਮਾਧਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਕਠਾਨਿਯੋ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ਕੇ ਭੇਦੇ ਮੇ ਪ੍ਰਮਾਣ
ਨਾਹਿ ਮੇਸੇ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਕਰ ਭੇਦ ਕੁ ਮਭਾਨਿਯੋ। ੧੪। ਟੀਕਾ ਜੇਸੇ ਘਟਾ ਦਿਖੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ। ਤੈਸੇ ਘਟਾ ਕਰ
ਬ੍ਰਿਤ ਮਗ ਬ੍ਰਿਤ ਕੇ ਮਾਸੇ ਬੁਧਿ ਸੇਭੀ ਯਦੁ ਜਪਿ ਚਿਦਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਰਵਾਯਾ ਪਤ ਹੈ। ਤਾ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਸਾਰਿ ਪੀਭਾ ਸੇ ਹੈ। ਤ
ਥਾ ਪਿਛਿ ਤਪਤੁ ਜਾਇ ਮਤ ਕਰਿ ਕੇ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਹੀ ਹੈ। ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਕੇ ਸੇ ਜੇ ਜਾ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਕੇ ਸਦੁਰ
ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਮਨ ਭੁਟ ਹੈ ਸੇਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਜਾਨਿਯੋ। ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਕੁ ਮਕਾਨ ਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤੈ ਮਦਾਰਯੋ ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਵਰਤੈ ਹੈ।

ਜ
ਕ

੩੫
ਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਤਾ ਕਰਿ ਕੈ ਤਿ ਪੁਟੀ ਕੁੰ ਪੁਕਾਸੇ ਹੈ ॥ ਫਿ ਪੁਟੀ ਕੇ ਅੰਤ ਭਏ ਤੇ ਅਵਧ ਰੂਪ ਜੋ ਅਵੇਖ ਰਹੈ ਹੈ ॥ ਕਯੋ ਕੇ ਜ
 ਗਤ ਮੇ ਨਿਰਾ ਅਵਧ ਨਾ ਸਨਾਹਿ ਦੇਖ ਜੋ ਹੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋਈ ਦਿਸਾਯਾ ਸਰੀਰ ਮੇ ਸਰਬ ਸੰਪਾਤ ਕੇ ਦਸ
 ਸੁਧ ਏਕ ਰੂਪਾ ਜੋ ਨਿਸਰੈ ਕੀ ਓਸੇਈ ਸਰਬ ਸਥਾ ਵਰਜੀ ਗਮ ਦੇਹ ॥ ਸੁਧ ਏਕ ਸੁਪਕਾਸ ਦਸਾਨਿ ਸਚੈ ਕਯੋ ॥ १
 ਕਯੋ ਕੇ ਦਸਾ ਕੇ ਭੇਦ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੇਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਿਰੂਪਣ ਨਾਹਿ ਹੋਤ ਹੈ ॥ ਕੈ ਸੇ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਸਾ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੇ ਸੋਈ
 ਦਸਾ ਕੇ ਭੇਦ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰੇ ॥ ਸੋ ਦਸਾ ਸੁਪਕਾਸ ਹੈ ॥ ਤਾ ਤੈ ਪ੍ਰਤਖ ਜਾਦਿ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੇ ਵਿਖੇ ਨਾਹਿ ॥ ਤਬਾ ਦਿਸਾ ਕੇ
 ਭੇਦ ਭੀ ਪ੍ਰਤਖ ਜਾਦਿ ਕੇ ਵਿਖੇ ਨਾਹਿ ॥ ਅਰ ਦਸਾ ਕੀ ਜੋ ਦਿਸ ਹੈ ਸੋ ਤੇ ਦਸਾ ਸੁੰ ਅੰਨ੍ਹਾ ਵਿਖੇ ਕਰੇ ਹੈ ॥ ਦਸਾ
 ਕੁੰ ਵਿਖੇ ਨਹੀ ਕਰੇ ਹੈ ॥ ਅਰ ਜੋ ਦਸਾ ਹੀ ਕੁੰ ਵਿਖੇ ਕਰੇ ਤੋ ਮਾਮ੍ਰਿਤ ਖਪਾ ਪਤ ਹੋਤ ਹੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਤਖ ਜਾਦਿ ਕਰੇ ॥ ३
 ਸੋ ਦਸਾ ਕੇ ਭੇਦ ਕੇ ਗ੍ਰਹਣ ਨਹੀ ਕਰੇ ਹੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਭੇਦ ਕੇ ਸਾਧਕ ਹੈ ਨਾਹਿ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਿ ਕੈ ਦਸਾ ਕੇ ਵਿਖੇ
 ਭੇਦ ਭੀ ਹੈ ਸੋ ਦੂਰ ਕਰ ਜੇ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਦਸਾ ਏਕ ਭਏ ਤੇ ਸਰਬ ਦੇਹ ਕੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਰਬ ਤ੍ਰਿਅਨੁ ਸੰਧਾਨ ਭਯੋ ਚਰਿ
 ਜੋ ॥ ਸੋ ਤੋ ਨਹੀ ਹੋਤ ਹੈ ॥ ਤਾ ਤੇ ਸੁਖਾ ਦਿਕੀ ਦਸਾ ਅਰ ਜਾਦਾ ਕਰ ਕੈ ਦਸਾ ਕੇ ਭੇਦ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੁਰਬ

ਰਿ

3

ਕੁ

੩੬

ਮੰ

ਜੈਸੇ ਭਾਖੀ ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਦੇ ਹੀ ਮੇਰੇ
ਦੇ ਜੋ ਸੁਖਾਇ ਸੋ ਭੁਖਾਖੀ ਮੇਰੇ

ਪਖਰੇ ਹੋ ਪੁਰਬ ਖਾਕਾ ਬਿਤਾ ਸਰਬ ਦੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਜਬਦੁ ਸਾਏ ਕਰੂਪ ਤਬ ਸਰਬ ਕੋ ਜੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਜਾ ਮੇਰੇ ਜੇਨ
ਭਾਸਹਿ। ਓੜ ॥ ਦਿਛੇ ਦਰ ਦੇ ਹਬੁ ॥ ਕਾਰੋ ਜੋ ਸੋਈ ਤਦ ਵਾਛਿ ਨ ਮਾਹਿ ਭਾਸੇ ਮਨ ਜਮੇ ਨ ਕਾਸਹਿ
ਪਾਟ ਕੋ ਜੋ ਦੁਖ ਸੁਖ ਮੇਰੇ ਜਮੇ ਨ ਭਾਸੇ ਤਾ ਤੈ ਸਰੀਰਾ ਵਾਛਿ ਨ ਮਾਹਿ ਭੇਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸਹਿ ॥ ਮਦ ਛੇਦ ਭੇਦ ਕਰ ਸੁ
ਖ ਦਿਛਾਵ ਸੁਖਾ ਸਿਧਾ ਸਾਖੀ ਕਾ ਸੁਰੂਪ ਮੇਰੇ ਨ ਭੇਦ ਮਦ ਕਾਸਹਿ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਪੁਰਬ ਪਖਾ ਸਰਬ ਦੇ ਹੀ ਮੇ
ਰੇ ਜਬਦੁ ਸਾਖੀ ਸਾਨਾ ਦਿਛੇ ਸੇਖ ਭੁਖਾਇ ਕਰੇ ॥ ਤਬ ਸਰਬ ਦੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਭਏ ਜੋ ਸੁਖਾਇ ਭੋਗ ਕਾ ਮਾਇ ਦਿਕਾਰ ਇ
ਛਾਇ ॥ ਕ੍ਰਿਮਾ ਪਟ ਪਟਾਇ ਗਯਾ ਨ ਸੋ ਸਰਬ ਯਾ ਦੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਰਯੇ ਜੋ ਸਾਖੀ ਤਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਮੇਰੇ ਭਾਸਾ ਚਰਿ
ਯੋ ॥ ਕ੍ਰਿਮੇ ਕੇ ਯਾ ਦੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਰਬ ਦੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਾਖੀ ਏ ਕਰੇ ॥ ਤਾ ਤੇ ਯਾ ਦੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਭਏ ਜੋ ਸੁਖਾਇ ਸੋ ਸਾਖੀ ਮੇ
ਰੇ ਭਾਸਾ ਚਰਿਯੋ ॥ ਜੇ ਜਗ ਭਾਸੇ ਹੋ ਸਰਬ ਸਾਖੀ ਮਾਹਿ ਭਾਸੇ ਹੋ ॥ ਇਨ ਮੇਰੇ ਸੀ ਦੇ ਹਕ ਹਾਂ ਹੋ ॥ ਜਬ ਏ ਕਸ
ਖੀ ਕੇ ਦਿਖੇ ਭਾਸੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਮਨ ਸੰਧਾ ਭੁਯੇ ਚਰਿਯੋ ॥ ਜੈਸੇ ਜੋਗੀ ਆਪ ਕੀ ਯੋਗ ਸਿਧ ਕਰਿ ਕੇ ਮੇਰੇ
ਦੇ ਹਧਾਰ ਵਰੇ ਹੋ ॥ ਤੈ ਸਰ ਦੇ ਹਕ ਸੁਖਾ ਦਕ ਕੋਈ ਮਨੁ ਸੰਧਾ ਨ ਕਰੇ ਹੋ ॥ ਮੇਰੇ ਯਾ ਦੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਰਬ ਦੇ

ਬ

੩੬

ੴ

ਹਰਾਸੁਖਾਦਕੋਅਨਸੰਧਾਨਭੁਯਾਚਹਿਛੇ॥ਸੋਤੋਹੋਤਨਾਹੀ॥ਤੰਤੇਸਾਖੀਏਕਨਾਂਹੀ॥ਓੜਾਯਦਧਿਦ੍ਰੁਸਾਏਕਹੈ
ਸਰਬਦੇਹਮੇਰਹਯੋ॥ਤਥਾਪਿਸਰਣਕਾਸੁਖਾਦਿ॥ਸਰਬਤ੍ਰਦ੍ਰੁਸਾਮੇਨਪਿਭਾਸੇਹੈ॥ਤਹਾਂਯੋਕਾਰਣਹੈ॥
ਕਹਾਂਕਿਸਚਦਾਨੰਦਕੀਨਾਈਦੁਖਾਦਿਹੈ॥ਸੋਜੇਦ੍ਰੁਸਾਕੋਸੁਭਾਵਕਫਰਮਹੋਤੋਤੋਜਹਾਂਜਹਾਂਦ੍ਰੁਸਾਹੈ॥
ਤਹਾਤਹਾਸਚਚਾਨੰਦਕੀਨਾਈਸਰਬਦੁਖਾਦਿਹੈ॥ਸੋਸਰਬਤ੍ਰਦ੍ਰੁਸਾਮੇਭਾਸੋਤੋ॥ਸੋਯੇਦੁਖਾਦਦ੍ਰੁਸਾਕੋਧਰ
ਮਨਾਹੀ॥ਕੋਯੇਕੋਦ੍ਰਿਸਸਬੁਯਾਦਿਕਕੋਧਰਮਹੈ॥ਤਹਾਂਜਹਾਂਜਹਾਂਦੁਖਾਦਿਕਕੋਧਰਮਹੈ॥ਤਹਾਂ
ਤੇਜੋਸੁਖਦੁਖਾਦਿਜਾਂਬੁਯਾਦਿਕਕੋਦਿਖੇਭੁਏ॥ਸੋਸੁਖਾਦੁਖਾਦਿਤਾਬੁਧਹੀਕੋਦਿਖੇਰਹਯੋਸੋਤੋ॥ਤ
ਦ੍ਰੁਸਾਦਿਨਸਾਖੀਪ੍ਰਕਾਸਮੇਕਾਸੋਹੈ॥ਪਰੰਤਅੰਨ੍ਯਬੁਯਾਦਿਕਮੇਭਯੋਜੋਸੁਖਦੁਖਾਦਿਸੋਅੰਨ੍ਯਬੁਯਾ
ਦਿਕਮੇਜਾਦਿਕਾਰਿ॥ਅੰਨ੍ਯਬੁਯਾਦਿਜਦ੍ਰੁਸਾਦਿਨਸਾਖੀਪ੍ਰਕਾਸਮੇਨਗਾਸੋ॥ਯੇਦੁਖਾਦਿਧਰਮਕੀਮੂਰਜਾ
ਦਾਹੈ॥ਜੋਸੋਜੋਰੂਪਾਦਗੁਣਜਾਂਪਟਾਦਿਕਕੋਸਾਥੁਏਸੋਰੂਪਾਦਿਗੁਣਤਾਂਪਟਮੇਰਹਯੋਥਕੋ॥ਤਾਂਪਟਾ
ਦਿਦ੍ਰੁਸਾਦਿਨਪ੍ਰਕਾਸਮੇਹਿਭਾਸੋ॥ਪਣਪ੍ਰਕਾਸਕਾਏਕਤ੍ਰਕਰਕੈਪਟਕੋਰੂਪਪਟਮੇਜਾਦਿਕਰਪਟਾਦਿਦ੍ਰੁਸਾ

੩੭

ਕ

੨

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮੇਭਾਸੇਮੈਸੋਨਹੀਦੇਖਜੇਹੈ। ਤਾਂ ਤੈਸਰਬਤਦੇਹਮੇਦ੍ਰਸਾਏਕਥਕੇਹੂੰ। ਅਵਛੇਦਬੁਧਕੇਭੇਦਕਰਿਕੈਸੁਖਾਇ
 ਵਜਵਸਥਾਕੀ। ਸਿਧਹੋਤਹੈ। ਯਾਂਤੇਦ੍ਰਸਾਮੇਭੇਦਕਲਪਨਾਕਰਣੀਸੋਉਚਤਨਾਹਿ। ਅਰਜੇਯੋਗੀਕੋਦ੍ਰਸਾਂਤਦੀਓ
 ਸੋਈਗੰਓਚਤਨਾਹਿ। ਕਯੋਕੇਯੋਗੀਯੋਹੈਸੁਬੁਧਾਇਛੈਨਜੀਵਚੈਤੰਨਹੈ। ਸੋਆਪਕੀਇਛਾਕਾਰਿਕੈਅਨੇਕਦੇ
 ਹਧਰੇਹੈ। ਤਾਂਤੇਜਦਯਾਪਦੇਹਮਨੇਕਹੈਤਥਾਪਿਯੋਗੀਕੀਮੁਖਜਭਿਪਾਧਬੁਧਏਕਹੈ। ਤਾਂਸੁੰਤਾਮੇਹੀਸਰਬਦਖਾਇ
 ਭਯਾਹੈ। ਅਰਸੋਈਅਨਸੰਧਾਨਕਰੇਹੈ। ਅਰਈਗੰਤੇਦੇਹਕੇਹੂੰਰੁਦਹੈ। ਅਰਬੁਧਕੇਹੂੰਭੇਦਹੈ। ਤਾਂਤੇਮੋਰਬੁਧਮੇਭਏ
 ਜੋਸੁਖਾਇਤਿਨੂੰਕੋਮੋਰਬੁਧਮੇਅਨਸੰਧਾਨਸੋਯੁਕਨਾਹਿ। ਅਬਦ੍ਰਵਯਭੇਕਾਦ੍ਰਿਸਾਂਤਕਾਰਿਕੈਦ੍ਰਸਾਕੋ। ਅਭੇਦਸਾਧੈਹੈਏ
 ਕਸਰੀਰਮੇਤੇਦ੍ਰਸਾਕੁੰਤੰਭੀਏਕਹੀ। ਮਾਨੇਹੈਸੋਏਸਰੀਰਮੇਦ੍ਰਸਾਏਕਤੁਥਕੇਹੂੰ। ਪਗਮੇਲਾਗਯੋਕਾਂਟੇਤਾਂਕਾਟੇਕਾ
 ਦਖਕੋਪਦਾਵਾਛੈਨਮਾਹਿਮੇਰੇਪਗਮੇਦੁਖਹੈ। ਐਸੇਅਨਭਹੈਤਹੈ। ਪਦਸਿਰਾਵਾਛੈਨਮੇਪਗਕੇਦੁੱਕੈਅਨ
 ਭਵਨਹੀਹੋਤਹੈ। ਅਗੁਸਿਰਲਗਯੋਜੋਰੰਦਨਤਾਂਚੰਦਨਕੋਸੁਖਸਿਰਦੁਛਿਨਮੇਹੀਭਾਸੇਹੈ। ਪਦਾਵਾਛੈ
 ਨਮੇਨਹਿਭਾਸੇਹੈ। ਤਾਂਤੇਕਹਾਂਸਰੀਰਅਵਾਛੈਨਮੇਭੇਦਹੋਤਹੈ। ਇਤਨੈਸਰੀਰਾਵਾਛੈਨਏਕਦ੍ਰਸਤਾਂ

੩੭

ਖ

ਕਰਿ

ਕਾਸੁਰੁ ਪੀਮੇ ਭੇਦ ਨਾਹਿ ॥ ਮੇਸੇ ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਮੇ ਦਸੁ ਏਕ ਤ੍ਵਸਤੈ ਪੁੰ ॥ ਮਵ ਛੇਦ ਕ ਬੁਧ ਜਾਦਿ ਕ ਕਾ ਭੇਦ
 ਕਰ ਸੁਖਾਦਿ ਵਜ ਦਸ ਥਾ ਸਿਧ ਹੋਇ ਗੀਤਾ ਤੈ ਸੁਖਾਦਿ ਵਿਵਸ ਥਾ ਕੀ ਸਿਧ ਕੇ ਲੀਏ ਦਸ ਮੇ ਭੇਦ ਕ
 ਕਲਪ ਨਾਨਾ ਕਰਣੀ ॥ ੧੫ ॥ ਛੇਰ ਸਰਬ ਦੇਹ ਮੇ ਦਸ ਕੇ ਦੇ ਕ ਤ੍ਵਸਾਧ ਤੇ ਸਤੈ ਦਸ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁੰ ॥ ਭੇਦ ਦਿ
 ਖ ਦੇਹੈ ॥ ਕ ਬਿਤੁ ਜੈਸੇ ਅੰਨ ਦੇਹ ਕਾਰ ਬੁਧਿ ਕੁੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਹੂੰ ਤੈ ਸੇ ਗੀਸੁ ਦੇਹ ਕਾਰ ਬੁਧ ਭੁੰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਹੂੰ ॥ ਜੈਸੇ ਅੰ
 ਨ ਦੇਹ ਪੁੰ ਕੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਮੇ ਸੁੰਦਰ ਤੈ ਸੇ ਸੁੰਦਰੀ ਦੇਹ ਦੁਖ ਨਾਹਿ ਮੇ ਰੇ ਪਾਸ ਹੂੰ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁੰਦਰੀ ਦੇਹ ਮਾਹਿ ਸਰਬ ਕੁੰ
 ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਹੂੰ ਤੈ ਸੇ ਸਰਬ ਦੇਹ ਮਾਹਿ ਸਰਬ ਭੁੰ ਚਕਾਸ ਹੂੰ ॥ ਤਾ ਤੈ ਸਰਬ ਸਾਖੀ ਏਕਾ ਮਦ੍ਵਤ ਪਤਰ ਜਬ੍ਰਹਮ
 ਜਾ ਮੇ ਭੇਦ ਸੀਕਾ ਪੁੰ ਕੋ ਨਾਹਿ ਮਵ ਕਾਸ ਹੂੰ ॥ ੧੬ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਅੰਨ ਕੀ ਜੇ ਦੇਹ ਤਾਂ ਦੇਹ ਕਾਰ ਬੁਧ ਕੇ ਜੈਸੇ ਦਸ ਮੇ ਪੁੰ
 ਤਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਦੇਹ ਕਾਰ ਬੁਧਿ ਕੇ ਦੇਖੇ ਜੈ ਅੰਨ ਦੇਹ ਸੇ ਮੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ॥ ਚਾਂਤੇ ਤਾਂ ਕੋ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੀ ਪਾਪ ਤਕੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਸੰ
 ਗ ਨਾਹਿ ਜਾਹਿ ਪਾਸਿ ਪਹੋ ॥ ਤੈਸੇ ਅਰਜਾਨ ਦਸ ਮੇ ਮਾਪ ਕੇ ਮਾਨ ਜੇ ਦੇਹ ॥ ਤਾਂ ਦੇਹ ਕਾਰ ਬੁਧਿ ਕੇ ਪੁੰ ਮੇ ਦਸਾ

ਕਾ

੩੮
ਮੁੰ
ਸੁ

ਅਰਸਦੇਹਾਕਾਰਬੁਧਿਕੇਵਿਖੇਜੇਦੇਹਸੇਭੀਮੇਰੇਵਿਸਾਹੇ। ਤਾਂਭੈਵਿਸਾਹੂਤਜੇਦੇਹਕੇਸੁਖਦੁਖਸੋਭਿਮੇਰੇ
ਵਿਸਾਹੀਦੁਹੈ। ਵਿਸਾਹਿਕਾਰਵਿਸਾਹੁੰਸਪਰਸਨਹਿਕਰੇਹੈ। ਯੈਨਾਇਵਿਦੁਯਾਦਿਕੋਮੇਭੀਜਾਣੁਲੇਣੁ
ਅਥਜੈਸੇਮੰਨਾਦੇਹਾਇਕੇਵਿਸਾਹੁੰਦੁਹੈ। ਵਿਸਾਹੁੰਤਕਰਿਕੈਸਦੇਹਾਦਿ। ਵਿਸਾਹਿਕਾਰਕੇਵਿਸਾਹੁੰਦੁਖੇਅਭਾਵ
ਦਿਖਾਯੋ। ਤੈਸੇਸਦੇਹੇਮੇਸਰਬਸੰਪਾਤਕਾਪ੍ਰਕਾਸਕਤੁਹੈ। ਵਿਸਾਹੁੰਤਕਰਿਕੈਸਰਬਦੇਹੇਸਾਖੀਕੋਪ੍ਰਕਾਸਕਤੁ
ਦੇਖਾਵੈਹੈ। ਜੈਸੇਆਪਕਾਦੇਹੇਮੇਸਰਬਸੰਪਾਤਕੁੰਮੇਸਾਖੀਪ੍ਰਕਾਸਕਤੁਹੈ। ਤੈਸੇਸਰਬਸਾਵਰਜੰਗਮਾਦਿਦੇ
ਹੇਮੇਸਰਬਾਇੰਦੁਯਾਦਿ। ਸੰਪਾਤਕੁੰਮੇਪ੍ਰਕਾਸਕਤੁਹੈ। ਤਾਤੇਸਰਬਸਾਖੀਮੇਏਕਹੈ। ਸਜਾਤੀਵਿਜਾਤੀਯਸ੍ਰਗਤ
ਭੇਦਰਹਤਹੈ। ਅਰਵਿਸਾਹਸਰਬਤਏਕਨਰੂਪਵਕੀਠਿ। ਤਾਂਤੇਸਜਾਤੀਭੇਦਨਹਿ। ਅਰਸਤਦੁਸਾਹੁੰਦਿਜਾ
ਤੀਵਿਸਾਹਿਭੀਨਹੈ। ਤਾਂਹਿਸੁੰਮਸਤਹੈ। ਤਾਂਤੇਤਕੋਕੀਓਭੇਦਭੀਮਸਤਾ। ਯਾਂਤੇਵਿਜਾਤੀਭੇਦਭੀਨਹਿ। ਸਾਖੀਨਿਗ
ਵੇਦਹੈ। ਤਾਂਤੇਸੁਗਤਭੇਦਭੀਨਹਿ। ਐਸਭੇਦਸੁੰਨਾਹੈ। ਤਾਸੁੰਮਦੁਹੈ। ਐਸੇਜੇਪਤਰਯਾਤਮਾਸੇਈਕੁਮ

੩੮
੧

ਕੋਯੋਕੋਦੇਕਮਦੈਤਯੋਗੀਬ੍ਰਹਮਕੋਲਖਣਹੈ। ਤਾਂਤੇਸਜਾਤੀਯਈਸੂਰਮੇਭੇਦਕੀਸੰਕਾਰੋਅਵਕਾਸਨਾਹਿ॥੧੬
 ਅਥਪਾਣਬ੍ਰਿਤਕੋਅਵਲੰਬਨਕਰਿਕੋਸਾਖੀਕੋ। ਮਨੁਸੰਧਾਨਨਿਰੂਪਣਕਰੇਹੈ। ਕਾਬਿਤੁ॥॥। ਐਸੇਪਾਣਬ੍ਰਿਤ
 ਪੁੰਕੋਆਦਿਅੰਤਮਧੀਮਾਹਿਸਾਖੀਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸਰੂਪਸਦਾਸੋਪ੍ਰਕਾਸਹਿ। ਅਪਾਨਕੋਅੰਤਭੁਯੋਪਾਣਕੋਨਉਦੇਭੁਯੋਤੋ
 ਲੋਹਿਰਦੇਮਾਹਿਸਾਖੀਰੂਪਭਾਸਹਿ। ਪ੍ਰਣਕੋਤੋਅੰਤਭੁਯੋਆਪਾਨਕੋਉਦੇਨਾਹਿਤੋਲੋਵਾਹਯਦੇਸਮਾਹਿਸਾਖੀਅਵਭਾਸ
 ਹਿ। ਪ੍ਰਾਣਕੋਅਵਲੰਬਕਰਿ॥ ਮਨਪੁੰਕੋਸ਼ਿਰਕਰਿਯੋਗੀਸਦਾਮਾਤਮਕੁ। ਐਸੇਹੀਉਪਾਸਹਿ॥੧੭॥ ਟੀਕਾ॥ ਜੈਸੇਦਿ
 ਖਿਅਕਾਰਬ੍ਰਿਤਅਰਬ੍ਰਿਤਕੋਅਸ੍ਵੈਬ੍ਰਹਮ। ਇਨਕੋਅਵਲੰਬਨਕਰਿਕੋਸਾਖੀਕੋਵਿਚਾਰਕੀਯੋ। ਐਸੇਪਾਣ
 ਕੀਬ੍ਰਿਤਜੋਸ੍ਵਸੋਸ੍ਵਸਰੂਪਪ੍ਰਾਣਕੋਵਜਾਪਾਰ। ਤਾਕੀਆਦਿਅੰਤਮਧਮੇਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸਰੂਪਸੋਸਾਖੀਸਦਾਭਾਸੇ
 ਹੈ। ਸੋਈਦਿਖਾਵੈਹੈ। ਅਪਾਨੇਤਿ। ਅੰਤਰਹਿਉਦੇਦੇਸਮਾਹਿਨਿਸ੍ਵਾਸਰੂਪਅਪਾਨਕੋਅੰਤਭੁਯੋ। ਅਕਹਿਉਦੇਦੇ
 ਸਸੁੰਭਿਸ੍ਵਸਰੂਪਪ੍ਰਾਣਕੋਉਦੇਨਾਹਿਭੁਇਓਹੈ। ਤੋਲੋਹਿਉਦੇਦੇਸੋਮੇਨਿਰਭੂਮਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸਸਾਖੀਸ੍ਵਸ੍ਵਰੂਪੇਭਾ
 ਸੇਹੈ॥

੩੬ ਸੇਹੈ॥ ਐਸੇ ਨਾਸਾਸੁ ਲਿਕਾਰਿ ਦੁਸ ਅੰਗ ਲੁਪੁ ਜੰਤ ਵਾਹਿ ਦੇਸੇ ਮੇ ਪਾਣ ਕੋਤੇ ਅੰਤ ਸਮਾਪਤਿ ਭਈ॥ ਅਰ ਵਾਹਿ ਦੇ
 ਮ: ਸਸੀ ਅਪਾਨ ਕੋਉ ਦੇ ਨਾਹਿ ਭਯੋ॥ ਤੋ ਲੋ ਵਾਹਿ ਦੇਸੇ ਮੇ ਨਿਰਵਿਕਲ ਪਸਾਖੀ ਭਾਸੇ॥ ਐਸੇ ਪਾਣ ਕੋ ਮਾਸੈ ਕਰਮ ਨ ਕੁੰ
 ਤਾ ਮੇ ਸਿਰ ਕਰਿ ਕੈ ਜੋ ਰੀਜੇ ਹੈ ਸੋ ਮੇਸੇ ਅਤਮ ਕੋ ਅਨਸੰਧਾਨ ਕਰੇ॥ ੧॥ ਅਬ ਨਿਰਲੰਬ ਜੋ ਅਤਮ ਸਰੂਪ ਹੈ ਤਾ ਮੇ ਮਨ
 ਬਾਣੀ ਕੀ ਪ੍ਰਗਥਿ ਤੋ ਕੋ ਅਭਾਵਾ ਦਿਖਾਵੈ॥ ਕਬਿਤਾ ਕਲਪਨਾ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਜੋ ਹੈ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਰੂਪ ਸੋ ਤੋ ਵਿਸੇਖ ਅਲੰ
 ਬਾ ਬਿਨਾ ਕਹਿ ਓਨ ਹਿਜਾਵੈ॥ ਤਾ ਮੇ ਬੁਧਿ ਓ ਦੇ ਹੋਇ ਵਿਸੇਖ ਅਰੋਪ ਕਰੇ ਤਾਹਿ ਕੁੰ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਤਾ ਤੈ ਸਾਖੀ ਸੋ ਕਹਾਵੈ॥
 ਐਸੇ ਕਾਵਾਭਾਵ ਰੂਪ ਵਿਸੇਖ ਅਲੰਬ ਕਰਨਾ ਨਾਮ ਧਰਵੇਦ ਵਾਹਿ ਕੁੰ ਬੁਤਾਵੈ॥ ਵਿਸੇਖ ਅਲੰਬ ਬਿਨਾ ਸੁਤ:-
 ਜੋ ਸਰੂਪ ਤਾ ਮੇ ਬੁਧਿ ਸਹਿਤ ਬਾਣੀ ਸਰਬ ਜਾਯ ਫਿਰਾਵੈ॥ ੨॥ ਟੀਕਾ ਕਲਪਨਾ ਬਯਾਦ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੀ ਸਦਾ ਧਿਸੰ
 ਮੇ ਨਾਸਾਥ ਜੋ ਜਨਾਤਾ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਜੋ ਅਧਿਸ਼੍ਠਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ਤਾ ਕੋ ਛੁ ਵਿਸੇਖ ਰੂਪ ਕੋ ਅਲੰਬ ਹੈ ਨਾਹਿ॥ ਤਾ ਤੈ ਨਾਮ ਭੀ ਨਹੀ ਪਵਰਤੇ
 ਹੈ॥ ਐਸੇ ਸਰੂਪ ਮੇ ਜਬ ਅਨਿਰਵਾਤ ਨਾਯਹ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਬੁਧਿ ਉਦੇ ਹੋਯ ਕਾਰਿ ਜੋ ਵਿਸੇਖ ਰੂਪ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੇ ੩੬

ਜੈ॥ ਤਬ ਤਕਲਪਨਾ ਕੁੰਸੋ ਮਾਧਿਸੰਨ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਹੈ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਸੋਈ ਸਾਖੀ ਐਸੋ ਨਾਮ ਕਹਾਵੈ ਹੈ॥ ਜੈਸੇ ਬੁਧਿ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਰੂਪ ਸਾ
ਖਕੋ॥ ਅਲੰਬਨ ਕਰਕੇ ਸਾਖੀ ਨਾਮ ਕਹਾਵੈ॥ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਵਿਸੇਖ ਕੇ ਭਾਵ ਰੂਪ ਉਪਾਧ ਕੁੰਨ ਮਿਤ ਕਰਕੇ ਸਵਸੇਖ ਕਹੇ ਹੈ॥
ਸਰਬ ਵਿਸੇਖ ਕੇ ਅਭਾਵ ਨਿਖੇਧ ਰੂਪ ਉਪਾਧ ਕੁੰਨ ਮਿਤ ਕਰਕੇ ਨਿਰਵਿਸੇਖ ਕਹੇ ਹੈ॥ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਨਮਿਤ ਕਰਕੇ ਨਾਲ ਐਸੇ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਨਾਮ ਪਰਕੈ ਵੇਦ ਹੈ ਸੋ ਵਾਹੀ ਵਸਤੁ ਕੁੰਨ ਲਖਾਵੈ ਹੈ॥ ਵਿਧਾਨਿ ਖੇਧ ਰੂਪ ਉਪਾਧ ਕੇ ਅਲੰਬਨ ਬਿਨਾ ਸੁਭਾਵ ਕ
ਜੋ ਸੁਰੂਪ ਹੈ॥ ਤਾਂ ਮੇ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੇ ਅਭਾਵ ਦਿਖਾਵੈ ਹੈ॥ ਵਿਸੇਖੇਤਾ ਵਿਧਾਨਿ ਖੇਧ ਰੂਪ ਉਪਾਧ ਕੇ ਅਲੰਬਨ ਬਿ
ਨਾ ਸੁਭਾਵ ਕੇ ਜੋ ਸੁਰੂਪ ਹੈ॥ ਤਾਂ ਮੇ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਨਾਹਿ ਹੈ॥ ਤਾਂ ਸੁਪੀਛਿ ਫਿਰ ਆਵੈ ਹੈ॥ ੧੮॥ ਅਬ ਜਾਗ੍ਰਾਦਿ
ਅਵਸਥਾ ਸਹਿਤ ਜਾਗ੍ਰਾਦਿ ਪ੍ਰਚਰਕੇ ਅਨੈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤ ਕਰੂਪ ਯੁਕਤ ਸੁੰਧੋ ਪਨ ਕਰਕੇ॥ ਜਾਗ੍ਰਾਦਿ ਕੇ ਬਾਧ ਕਾਰਿ ਅਵਸਿ
ਸੁਆਤਮਾ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਸੂ ਅਭੇਦ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰੇ ਹੈ॥ ਦੋ ਕ ਬਿਤ ਕਾਰਿ ਕੇ॥ ਕਾ ਬਿਤਾ ਜਾਗ੍ਰਾਤ ਪ੍ਰਚਰ ਸੋ ਤੇ ਸੁਪਨੇ ਕੇ ਮਾ

ਪਤਿਕਾ ਜਾਗਤ ਸੁਪਨਾ ਮੇਰਾ
ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਾਨਾ ਦਿਲ ਪ੍ਰਾਨਾ ਦਿਲ
ਪ੍ਰਾਨਾ ਦਿਲ ਪ੍ਰਾਨਾ ਦਿਲ

੪੦ ਹਿਨਾਹਿ ਸੁਪਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਨਾਹਿ ਜਾਗਤ ਮੇਰੇ ਖਿਯੋ ਜਾਗਤ ਸੁਪਨ ਦੇ ਉਸ ਕੋ ਪਤ ਮਾਹਿਨਾ ਹਿਤੈ ਸੇ ਸਥੇ ਪਤ ਨਾਹਿ ਦੇ ਨੁਮਾ
ਮੌੜ ਨਿਪੋ ਖਿਯੋ ਮੇਰੇ ਜਾਹਿ ਪਰ ਸਪਰ ਵਜ ਭਾਰੀ ਮਿਥਾ ਸਰਬਤ ਮੇਰੇ ਮਨੁ ਗਤ ਏਕ ਮਾਤ ਮਾ ਅਵਸੇ ਖਿਯੋ ਮਨੈ ਵਜ ਝੇਕ
ਕਰੀ ਜਾਣੈ ਜੇ ਸੁਰੂਪ ਤਾ ਭੁੰਨੁ ਤਿਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਰਿ ਬਹੁ ਸਰੂਪ ਲੇ ਖਿਯੋ ॥੧੯॥ ਟੀਕਾ ਜਾਗਤ ਅਵਸਾਸ ਹਿਤ ਜਾਗਤ ਕੇ
ਭੋਰਾ ਜੇ ਵਿਸੁਭਿ ਮਾਨੀ ਤਾਂ ਕੇ ਅਦਿ ਦੇ ਸਰਬ ਜਾਗਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੇ ਸੁਪਨ ਮੇਰੇ ਵਜ ਭਾਰ ਭਾਵੈ ਹੈ ਤੈ ਸੇ ਸੁਪਨ ਸਹਿਤ ਤੈ ਜ
ਸਾਦਿ ਸਰਬ ਸੁਪਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੇ ਜਾਗਤ ਮੇਰੇ ਵਜ ਝੇਕ ਮਭਾਵੈ ਹੈ ਮੇਰੇ ਜਾਗਤ ਸੁਪਨ ਕਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਸਹਤ ਜਾਗਤ ਸੁਪਨ ਦੇ ਨੇ ਕੇ
ਸਥੇ ਪਤ ਮੇਰੇ ਵਜ ਝੇਕ ਹੈ ਮੇਰੇ ਜਾਹਿ ਜਾਗਤ ਦਿ ਪਰ ਸਪਰ ਵਜ ਭਾਰ ਰੂਪਾਵੈ ਹੈ ਤੈ ਜਹ ਸਰਬ ਮਿਥਾ ਹੈ ਮਰੇ
ਮਾਤ ਮਾ ਜਾਗਤ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨ ਕੇ ਮਭਾਵੈ ਰੂਪ ਕਾ ਸਤੇ ਸਤੇ ਜਾਗਤ ਵਸਾਸ ਹਿਤ ਜਾਗਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਰੂਪ ਕਾ ਸੇ ਹੈ ਸੋਈ ਮਾ
ਤਮਾ ਜਾਗਤ ਮੇਰੇ ਤੇ ਸੁਪਨ ਮੇਰੇ ਜਾਗਤ ਕੇ ਮਭਾਵੈ ਰੂਪ ਕਾ ਸਤੇ ਸੁਪਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਹੈ ਤਾਂ ਤੇ ਮਾਤ ਮਾ ਕੇ ਸੁਪਨ ਮੇਰੇ
ਨੂੰ ਹੈ ਮੇਰੇ ਜਾਗਤ ਮਾਤ ਮਾ ਸੁਪਨ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨ ਸਹਿਤ ਸੁਪਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਰੂਪ ਕਾ ਸੇ ਹੈ ਸੋਈ ਸੁਪਨ ਜਾਗਤ ਸੁਪਨ ਸਹਿਤ ਸੁਪਨ

ਸਤਿਨਾਮੁ

੪੧ ਰਬਖਾਖਾਮੇਸੇਮਨੈਵਜੜੇਕਾਵਿਚਾਰਸੁੰਦਰਾਉਚਾਰਿਕੋਮਿਥਜਤੁਅਨੁਗਤਕੋਸਤਜਤੁਸਿਧਹੋਤਨਾਹਿਕੋਸੇ
ਮੋ ਜੈਸੇਮਾਨਾਕੇਪੁਖਪਮੇਸੁਤਮਨਗਤਹੈਅਰਸੁਤਸੁੰਪੁਖਪਵਜਭਚਾਰੀਹੈਅਰੁਪੁਖਪਪਰਸਪਰਵਜਭਚਾਰੀਹੈਤਥਾ
ਪਿਮਿਥਜਾਨਾਂਹਿਪੁਖਪਰਸੁਤਦੇਹੁਸਮਾਨਾਦੁਰੈਪਭੈਸੇਜਾਗਦਾਦਿਹੈਸੋਭੀਮਿਥਜਾਨਾਂਹਿਅਤਮਾਕੀਨਾਈਸਤਜੈ
ਸੁ ਉਤਾਈਹਾਯੋਕੁਦਹੈਜੈਸੇਕੁਮੇਸੁਕੁਮਾਨਜਨਜਤਭ੍ਰਮਕਰਤੀਨਅਵਸਥਾਹੈਰਜਤਭ੍ਰੇਰੁਲਾਅਰਕਾਗਦ
ਅਵਸਥਾਸੋਭ੍ਰਮਅਵਸਥਾਕੋਵਿਖੇਰਜਤਾਦਿਵਸਤਤ: ਸੁਕਤਮੈਹੈਨਾਹਿਤਥਾਪਿਭ੍ਰਮਕਰਕੈਸੁਕੁਕਾਟਿਦਮੀਸੁੰ
ਰਜਤਾਦਿਤਾਦਾਤਮਹੋਯਕੇਦੇਕਸਤਾਰੁਪਭਾਸੇਹੈਤਾਂਤੈਸਤਮਿਥਜਾਕੋਭ੍ਰੇਦਨਹਿਜਾਨੁਜੋਜਾਤਹੈਸੋਭ੍ਰੇਦਕੋਨਿਸਚੈਦੇ
ਕਾਮਨੈਵਜੜੇਕਰੁਪਵਵੇਕਹੈਤਾਦੇਨੁਮੀਸੇਜੈਅਨਗਤਜਸੋਸਤਜਾਅਰਜੋਵਜਭਚਾਰੀਸੋਮਿਥਜਾਤਮੇਇਦਮੀਸ
ਹੈਸੋਰਜਤਾਦਿਤੀਨੋਅਵਸਥਾਮੇਅਨੁਗਤਹੈਅਰਰਜਤਾਦਿਅੰਸਕੋਪਰਸਪਰਅਵਸਥਾਮੇਵਜੜੇਕਹੈਅਰਤੀਰੁਮ
ਵਸਥਾਮੇਅਨਗਤਮੇਸੋਇਦਮੀਤਮ੍ਹਰਿਵਜੜੇਕਹੈਤਾਂਤੇਰਜਤਾਦਿਅੰਸਹੈਸੋਮਿਥਜਾਅਮੇਸੇਅਤਮਾਕੇਵਿਖੇ
ਹੂੰਅਤਮਾਕੇਅਗਜਾਨਤੀਪੁਰਖਪੁਰਖਭੁਰਮਸੀਸਕਾਰਸੁੰਜਾਗਦਾਦਿਤੀਨਅਵਸਥਾਅਤਮਾਸੁੰਤਾਦਾਤਮਹੋ

ਕੈ

ਸਤਿਨਾਮੁ

੪੨

ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪਾਤ੍ਰਿਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪਾਤ੍ਰਿਕਾ
 ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪਾਤ੍ਰਿਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪਾਤ੍ਰਿਕਾ
 ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪਾਤ੍ਰਿਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪਾਤ੍ਰਿਕਾ

ਸ
 ਈਵਰਤੇਹੈ। ਤਾਂਤੇਸਦਸਤੀਸਤੀਦੇਨਾਹਿ। ਸੋਅਨੈਵਜੜੇਕਕਾਵਿਚਰਕਰਕੈਸਦਸਦੈਕੈਉਂਨਿਸਚੈਕਰਣੇ ॥
 ਸੋਅਨੈਵਜੜੇਕਕਾਕਿਉਮੇਦੇਖਾਵੈ। ਜਾਗਤਅਵਸਥਾਸਹਿਤਜਾਗਤਕੋਪ੍ਰਪੰਚਕਹਿਯੇਭੋਗਤਾਦਿਨਵਪ੍ਰਕਾ
 ਰਕੈਸੋਸਪਨਮੇਵਜਭਚਾਰਹੁਪਾਵੈਹੈ। ਤਾਂਤੇਸਪਨਮੇਜਾਗਤਪ੍ਰਪੰਚਕੋਵਜੜੇਕਹੈ। ਅਰਜਾਗਤਕੋਵਸਾਅਤਮਾਸੋਸ
 ਪਨਕੋਵਸਾਚੁਪਕਰਕੈਸਪਨਮੇਅਨੈਹੈ। ਅਰਵਸਾਕੋਅਨੈਸਪ੍ਰਮੇਭਏਸਤੇਹੁੰਦਸਾਕੇਸਾਥਜਾਗਤਅਨੈਨਭਟੀ। ਦ
 ਸਾਸੁੰਦਿਯਤਕਤਭਟੀ। ਤਾਂਤੇਅਤਮਾਮੇਹੁੰਜਾਗਤਕੋਵਜੜੇਕਹੈ। ਅੰਮੇਸੋਸਪਨਨਸਭਏਤੇਸਪਨਕੋਵਸਾਕੋਸਖੇਪਤ
 ਮੇਵਸਾਚੁਪਕਰਕੈਤੇਅਨੈਹੈ। ਅਰਜਾਗਤਸਪਨਸਹਿਤਤਾਕੋਪ੍ਰਪੰਚਕੋਅਭਾਵਚੁਪਕਰਿਕੈਸਖੇਪਤਮੇਵਜੜੇਕਹੈ॥
 ਅਰਵਸਾਸੁੰਭੀਸਤਾਚਿਤਕੀਨਾਈਅਨੁਤਨਾਹਿਭਯੋ। ਤਾਂਤੇਵਸਾਸੁੰਭੀਜਾਗਤਸਪਨਕੋਵਸਾਚੁਪਕਰਿਕੈਜਾਕਤ
 ਸਪਨਮੇਅਨਗਭਯੋ। ਅਰਸੁਖੇਪਤਕੋਵਸਾਚੁਪਕਰਕੈਜਾਗਤਸਪਨਮੇਵਜੜੇਕਹੈ। ਅਰਵਸਾਸੁੰਭੀਅਨੁਤਨਭ
 ਟੀ। ਤਾਂਤੇਵਸਾਸੁੰਭੀਸਖੇਪਤਕੋਵਜੜੇਕਹੈ। ਤਾਂਤੇਇਦਮੀਸਕੀਨਾਈਸਰਬਅਵਸਥਾਮੇਅਨਗਤਏਕਵਸਾਸੋਈਅ
 ਤਮਾਸਤਾ। ਅਰਜਾਗਤਾਦਿਕੀਨਈਪਰਸਪਰਵਜਭਚਾਰੀ। ਅਰਵਸਾਸੁੰਵਜਭਚਾਰੀ। ਅੰਮੇਸੋਜਾਗਦਾਦਿਹੈਸੋਮਿਥਜਾ
 ਹੈਸੋਅਵਸਾਕੋਮਿਥਜਤੁਸੁਤਿਮੰਭੀਕਹਾਹੈ। ਤਾਂਅਤਮਾਕੀਤੀਨਾਅਵਸਥਾਹੈਸੋਤੀਨਸਪਨਾਹੈ। ਅੰਮੇਸੋਮਿਥਜਤੁਕ

੪੨ ॥ ਜੇਹੈ ਅਥਾਹਾਸਾਹੀਧਰੁ ਏਤੇ ਜਾਗਦਾ ਦਿਕੈ ਸਿਧਾਵਜਵਹਾਰੇ ਤੇਹੈ ॥ ਦਸਕਾਸੰਬੰਧਿਨਾ ਸਿਧਵਜਵਹਾਰਨਾਹਿ ॥
 ਮਃ ਤੇਹੈ ॥ ਮੇਰੇ ਦੁਖਭੇਦਸੁੰਪਦ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸਜਤੁ ਅਰਜਾਗਦਾ ਦਿਕੈ ਮਿਥਤੁ ਸਿਧਹੋਤਹੈ ॥ ਮੇਸੇਰੁਏਤੇ ਅ
 ਵਸਕੋ ਸਤੁ ਕੋ ਸਾਧਰੁ ਤੇਹੈ ਓਪਸਾ ਆਲਾ ਕੋ ਨੇਦਿ ਸਾਂਤਾ ਸੇਖਰਿਤ ਜਾਗਦਾ ਦਿਸੁੰਦਿਖਮਹੈ ॥ ਕੋਕੋਦਿਸਾਂਤਮੇਖ
 ਸਪਹੈ ॥ ਮੇਰੇ ਸਿਧਾਹੀਧੈ ॥ ਮੇਰੇ ਸਿਧਹੈ ॥ ਮੇਰੇ ਸੁਤਸੁਤਾਦਾਤਮਨਾਹਿਰੀਯੋਹੈ ॥ ਪੁਰਖਨੈਸੁਤਮੇਧੇਏਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਜਾਦਿਸੁੰ
 ਤਕਰਜਾਗਦਾ ਦਿਕੈ ਸਤਤੁ ਸਿਧਨਹੀਹੋਤਹੈ ॥ ਮੇਸੇਅਨੈਦੁਖਭੇਦਕੁਕੁਕਰਕੈ ਨਿਸਰੈਕੀਓਨੈ ॥ ਆਤਮਾਤਾਕੁੰ ਅਭੇਦਪਤਪ
 ਦਕਸੁਤਿਕਰਿਕੈ ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਜਾਨਿਯੋ ॥ ੧੯ ॥ ਮੇਜਾਗੁਰੂ ਮੇਸੇ ਆਤਮਾ ਪਰਮਤੁ ਕਰਿਕੈ ਜਾਗਦਾ ਦਿਕੈ ਅਨਭਵਹੋਤਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ
 ਜਾਗਦਾ ਦਿਕੈ ਆਤਮਾਕੀ ਅਵਸਥਾਹੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਆਤਮਾਕੀ ਨਾਟੀ ਸਤਤਹੈ ॥ ਮਿਥਿਆਨਾਹੀ ॥ ਮੇਸੀਅਸੰਕਲਿਕਰਿਕਹੈ ॥ ਕਬਿ
 ਤੁਜਾਗਤਸੁਪਨਸਖੇਪਤਮੁਰਛਾਸਮਾਧਪੁਨਬੁਧਕੀ ਅਵਸਥਾਏਹੈ ॥ ਆਤਮਾਕੀ ਨਾਹਿਹੈ ॥ ਆਤਮਾਕੁਟਸਥਤਮੋਦਿਕਾਰ
 ਸੰਤੁਦਨਾਹਿਬੁਧਯੋਗਕਰਕੁਮੇਦਿਨਾਗਕੀਛਾਹਿਹੈ ॥ ਜੈਸੇਪੁਸਪਯੋਗਕਰਿਪੁਸਪਕੇਧਰਮਸਰਬਪੁਸਪਸ ॥ ਹਿਤਸਰਬਮ
 ਏਮੇਦਿਖਾਹੈ ॥ ਤੈਸੇਬੁਧਯੋਗਕਰਿਕੁਧਾਹੀ ਅਵਸਥਾਸਰਬਪੁਸਪਹਿਤਕੁਸਤਹੈ ॥ ਆਤਮਾਕੇਮਾਹਿਹੈ ॥ ੨੦ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਨਿਰਦਿ
 ਕਾਰ ਆਤਮਾਮੋਦਿਕਾਰ ॥ ਪਨਾਗਦਾ ਦਿਕੈ ਅਵਸਥਾਨਹਿਸੰਤੁਦਹੈ ॥ ਤਬਹੀਜਾਗਰੇ ਮੇਸੇ ਅਨਭਵਕੈਸੇਹੋਤਹੈ ॥ ੪੨

ਪਰੂਪਉਪਾਧਕਾਯੋਗਕਰਿਬਿਧੀਦਿਕਾਰਰੂਪਮਵਸਥਾਤਕੀਛਾਹਿਕੁੰਤਮਾਤਮਾਕੇਵਿਖੇਹੋਤਹੈ॥ਜੈਸੇਪੁਸਪਕਾਯੋਗ
 ਰ ਕਰਿਪੁਸਪਸਹਿਤਪੁਸਪਕਾਯੋਗਕਰਿਬਿਧੀਦਿਕਾਰਰੂਪਮਵਸਥਾਤਕੀਛਾਹਿਕੁੰਤਮਾਤਮਾਕੇਵਿਖੇਹੋਤਹੈ॥ਜੈਸੇਪੁਸਪਕਾਯੋਗ
 ਰਬਜਾਕਦਾਇਅਵਸਥਾਤਕੀਛਾਹਿਕੁੰਤਮਾਤਮਾਕੇਵਿਖੇਹੋਤਹੈ॥੧੦॥ਯਾਦਿਸੁੰਤਕੇਭਾਵਕੁਸਪਸਕਰੇਹੈ॥
 ਕਾਬਿਤੁ॥ਅਵਰਕੇਯੋਗਕਿਨਾਮਵਜੈਸੇਸੁਪਏਕੁਨਿਵਡਪ੍ਰਕਾਸਨਿਰਦਿਕਲਪਨਿਰਕੁਮਹੈ॥ਐਸੇਹਿਸਰੂਪਮਾਹਿ
 ਐਰਕਾਸਬੰਧਕਰਿਕੁਮਰੂਪਭਾਸਤਹੈਦਵਗੁਣਕਰਮਹੈ॥ਮਛਿਕੋਸੇਰੂਪਨਾਹਿਮਛਿਹੁੰਕੇਮਾਹਿਨਾਹਿਮਛਿਹੁੰਤੇਨਾਹਿਨਾ
 ਰੇਨਾਹੈਕੋਨਪਰਸਹੈ॥ਅਨਰਵਾਚਯਮਿਥਯਾਹੈਸੇਬੁਧਯੋਗਕਰਿਭਾਸੇਮਾਤਮਸਰੂਪਮਾਹਿਨੀਵਗੁਣਕੁਮਹੈ॥੧੧॥ਦੀ
 ਕਾਯੋਰਕਾਚਾਰਥਕੇਸਬੰਧਕਿਨਾਮਛਿਜੈਸੇਸੁਪਮਲਿਨਜਕੁਮਰਹਿਤਹੈ॥ਏਕਹੈਜਾਮੈਨਾਨਾਕੁਮਰਹਤਹੈ॥੧੨॥ਨਿ
 ੫ ਵਡਕਿਕੁਰਹਿਤਹੈ॥ਮਛਿਹੈਤਸੁਪਕਾਯੋਗਕਰਿਕੁਮਰੂਪਭਾਸਤਹੈਦਵਗੁਣਕਰਮਹੈ॥ਮਛਿਕੋਸੇਰੂਪਨਾਹਿਮਛਿਹੁੰਕੇਮਾਹਿਨਾਹਿਮਛਿਹੁੰਤੇਨਾਹਿਨਾ
 ਖਤਮੈਰੂਪਭਾਸਤਹੈ॥ਮਛਿਕੋਸੇਰੂਪਨਾਹਿਮਛਿਹੁੰਕੇਮਾਹਿਨਾਹਿਮਛਿਹੁੰਤੇਨਾਹਿਨਾ
 ਕੇਪਰਕਾਤਾਦਿਖੋਅਕਾਸਾਦਿਕੁਤਮਾਸਥਾਵਰਜੀਗਮਾਦਿਸਰਬਭੋਤਿਕਸਰਬਜਗਤਕੇਕੁਮਹੋਤਹੈ॥ਸੇਕੁਮਰੂਪ
 ਜਗਤਮਛਿਕੋਸੇਰੂਪਨਾਹਿ॥ਕਿਉਕੋਐਰਕੇਯੋਗਕਿਨਾਮਿਟਜਾਤਹੈ॥ਜੈਮਛਿਕੋਸੇਰੂਪਹੋਤੋਤੋਮਛਿਕੀਨਾਈਮਿਟ

ਜ

ਕਾ ਅਨੈ ਵਜ ਤੇ ਕਰਿ ਕੈ ਮਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਨਿਰੁਪਕਰੇ ਹੈ। ਕਬਿਤੁ ਮਨ ਕਰ ਕੁਸਤ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਮੇਜੀ ਵਭਾਵ ਮਨ ਕਰ ਆਤਮਾ ਮੇ
 ਭਾਸਤ ਬਿਹਮੰਤ ਹੈ। ਜਾਗਤ ਸੁਖ ਮਨ ਉਦੇਹੇ ਤਜ ਬਤ ਬਭਾ ਮੇਜੀ ਵਭਾਵ ਜਗਤ ਪਚੰਡ ਹੈ। ਸਖੋ ਪਤ ਮਾਰਿ
 ਜਬ ਮਨ ਲੀਹੇ ਤਤ ਬਭਾ ਸਤ ਨਾਨਾ ਦਸ ਪੁਰਾਣ ਕਉ ਖੰਡ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੇ ਸਬ ਮਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਮਨ ਮਾਯਾ ਮਿਥਾ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸੁ
 ਦਿ ਰੂਪ ਏਕ ਅਦੈ ਅਖੰਡ ਹੈ। ੨੨। ਟੀਕਾ ਮਕਤੂ ਮਭੋਗ ਤ੍ਰਿਤ੍ਰ ਦਿਵਿ ਸੇਖਣ ਯੁਕੁ ਆਤਮਾ ਕੇ ਦਿਖੇ ਮਨ ਰੂਪ ਉਪਾਧ ਕੇ
 ਯੋਗ ਕਰਿ ਕੈ। ਕਰ ਤ੍ਰਿਤ੍ਰ ਕਉ ਤ੍ਰਿਤ੍ਰ ਦਿਲ ਪਣ ਜੀ ਵਭਾਵ ਭਾ ਮੇ ਹੈ। ਐਸੇ ਹਿ ਪੁਰਬ ਪੁਰਬ ਜਗਤ ਭ੍ਰਮ ਦਾਸ ਨਾ ਤੈ ਮਨ ਮੇ
 ਪ ਉਤਪੰਨ ਭਈ। ਐਸੀ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਭ੍ਰਮ ਰੂਪ ਤੀਤਾ। ਤਾ ਪ੍ਰਤੀਤੁ ਸੁਨਿ ਸਪ੍ਰੰਚ ਆਤਮਾ ਕੇ ਦਿਖੇ ਪ੍ਰੰਚ ਭਾਵ ਭ੍ਰਮ
 ਕਰਿ ਕੇ ਭਾਸੇ ਹੈ। ਸੋਯ ਹਿ ਆਤਮਾ ਮੇਜੀ ਵਭਾਵ ਜਗਤ ਭਾਵ ਜੇ ਹੈ ਸੋ ਮਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ। ਕੋਯੇ ਕੇ ਜਬ ਜਾਗਤ ਸੁਪਨ ਮੇ ਦਾਸ ਨਾ ਅ
 ਵਿਸਟ ਕਰ ਕੈ ਮਨ ਕਉ ਉਦੇਹੇ ਤ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਤ੍ਰ ਆਤਮਾ ਮੇਜੀ ਵਜਗਤ ਭਾਵ ਭਾ ਮੇ ਹੈ। ਅਰਜ ਬਸਖੋ ਪਤ ਮੇ ਮਨ ਕਉ ਦੈ ਨਾ
 ਗ ਹਿਐ ਤਬ ਆਤਮਾ ਮੇਜੀ ਵਜਗਤ ਭਾਵ ਭੀ ਨਹਿ ਭਾਸੇ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੈ ਮਨ ਕਾ ਅਨੈ ਵਜ ਤੇ ਕਰਿ ਕੈ ਜੀਵ ਅਰਜਗਤ ਭਾਵ ਜੇ ਹੈ ਸੋ
 ਮਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ। ਮਨ ਦੇ ਜੀਵ ਭਾਵ ਅਰਜ ਤਤ ਭਾਵ ਦਸ ਤ੍ਰਿਕਤ ਨਾ ਹਿ। ਪੁਰਬ ਪਖਾ ਐਸੇ ਜੀਵ ਭਾਵ ਜਗਤ ਭਾਵ ਕਾ ਬਾਧ

੪੪
ਮ:

ਕੀਏਤੇਮਨਅਵਸਿਸਤਤਤੀ॥ਤਬਦੈਤਪਤਿਹੋਇਚੀ॥ਉਡਾਮਨਹੋਸੋਮਾਯਾਮਾਤਰੈਮਾਯਾਤੇਅਤਿਰਕੁਨਾਹਿ॥ਕਯੋਕੇਅ
ਪਟਕੋਪਾ॥ਤੋਹਮਾਯਾਕੋਕਥਮਨਮੇਦੇਕਯੋਹੋ॥ਅਰਮਾਯਾਹੋਸੋਮਿਥਯਾਅਨਰਦਚਨੀਯਹੋ॥ਤਾਂਤੈਅਤਮਸਰੂਪਾ
ਸਦਏਕਾ॥ਪ੍ਰੇਮਾਖੀਤੋਹੋ॥੨੨॥ਜਗਤਕੋਮਨਮਾਤਰਪ੍ਰੀਤਕਰਾਹਿਯੋਵਾਹਿਕ੍ਰੀਸੁਪਸਕਰੇਹੋ॥ਵ॥ਕਾਬਿਤਾਵਾਸਨਾਕੇ
ਵਸਨਾਤੁਪਦੈਹੋਤਬਥੁਪਮਾਹਿਦਿਸਦੈਤਮਕਾਰਦੇਖਾਤਹੋ॥ਬੁਧਜਬਨਾਹਿਹੋਇਦਿਸਹੂੰਨਭਾਸੇਕੋਇਤਾਂਤੈਬੁਧਮ
ਤਦਿਸਦੈਤਪੁੰਕੋਗਾਤਹੋ॥ਪ੍ਰੀਤਕਸਤਜਮਾਹਿਪ੍ਰੀਤਤੇਅਤਿਰਕੁਨਾਹਿਦੂਸਰੇਪਮਾਨਾਹਿਸੁਤ: ਨਾਹਿਭਾਸੁਹੋ॥੨੩॥
ਸੁਜੇਹੋਸਦਾਦਸਾਬੁਧਭਾਵਾਭਾਵਸਦਸਰੂਪਪ੍ਰਕਾਸਸਿਧਮੇਰਨਚਹਤਹੋ॥੨੩॥ਟੀਕਾ॥ਪੁਰਬਪੁਰਬਦਿਸਜਦੈਤਕੀ
ਵਾਸਨਾਤੇਜਾਗਤਸੁਪਨਮੇਜਬਥੁਪਦੈਹੋਤਹੋ॥ਤਬਦਿਸਜਾਕਾਰਬੁਧਿਮੇਹਿਦੈਤਕੋਅਕਾਰਦੇਖਾਯਹੋ॥ਪਰੰਤਾਦਿਸਜਰੂਪ
ਬੁਧਿਕੋਜੋਦਸਾਸਾਖੀਤਮੇਦਿਸਜਰੂਪਦੈਤਕੋਅਕਾਰਨਾਹਿਹੋ॥ਕਯੋਕੇਜੋਦਸਾਮੇਦੈਤਾਦਿਸਕੋਅਕਾਰਹੋਇਤੋਸੁਖਪਤਿ
ਸਮਾਧਿਮੇਬੁਧਿਬਿਨਾਹੁੰਦਸਾਨਿਤਸੁਖਕਾਸਹੋ॥ਤਾਂਤੇਭਾਸੇਹੋਤਬਦਸਾਕੋਵੇਖੋਦਿਸਜਦੈਤਹੂੰਭਾਸੇਚਹਿਯੋ॥ਸੋਤੋਨਾਹਿਭਾ
ਸੇਹੋ॥ਤਾਂਤੈਦਸਾਮੇਦਿਸਜਦੈਤਨਾਹਿਬੁਧਮੇਹਿਦੈਤਕਾਰਹੋ॥ਪੁਰਬਪਾਤਬਵਾਹਯਦੈਤਕੋਅਕਾਰਚਭਗਾਦਿਦੂਰਾ

੪੪

ਸੁੰ

ਬਧਮੇਪਾਪਤਭੁਯੋਭਾਸਤੋਤੋਇਓ। ਇਕਾਤਹਾਂਕਹੈਹੈ। ਕਿਬੁਧਿਭੁਏਤੇਦੈਤਭਾਸੇਹੈ। ਬਧਿਨਭੁਏਤੇਨਭਾਸੇਹੈ। ਤਾਂ
ਤੈਦੈਤਹੈਸੋਬਧਿਮਾਤ੍ਰਪਤੀਤਮਾਭਹੈ। ਕਯੋਕੇਪਤੀਤਭੈਂਅਤ੍ਰਿਕੁਦੈਤਕੋਸਾਧਕਕੋਈਹੈਨਹੀ। ਅਰਦੈਤਜਤ੍ਰਹੈਤਾਂ
ਤੈਸ੍ਰਤ: ਭਾਸੇਨਾਹਿ। ਤਾਂਤੇਪਤਾਂਤਸ੍ਰੀਮਾਯੋਹੀਭਾਸੇਹੈ। ਤਾਂਸ੍ਰੀਪਤੀਤਮਾਭਹੈ। ਪੁਰਬਪਖਾਯੋਦੈਤਕੀਪਤੀਤਹੈਸੋਈ
ਆਪਕੋਵਿਖੇਜੋਦੈਤਤਾਂਕੋਆਪਸ੍ਰੀਅਤ੍ਰਿਕੁਕਰਿਕੈਸਤ੍ਰਗਾਹਣਕਰੇਹੈ। ਫੇਰਆਪਪਤੀਤਮਾਂਤਰਹੈਅਰਦੈਤਕੋਵ
ਹਿਚਵਿਸਾਸਿਥਤਕਰਿਕੈਗਾਹਣਕਰੇਹੈ। ਤਾਂਤੈਹੂੰਦੈਤਹੈਸੋਪਤੀਤਮਾਤ੍ਰਿਨਾਹਿਪਤੀਤੇਭਿਨਹੈ। ਉਝਾਪੁਰਬਪੁਰ
ਬਭੇਦਭ੍ਰਮਕਾਸੰਸਕਾਰਸੁੰਯੋਭੇਦਪਤੀਤਮਾਭਹੈ। ਤਾਂਸ੍ਰੀਦੈਤਵਿਸ਼ਭ੍ਰਮਆਪਸ੍ਰੀਭਿਨਤ੍ਰਕਰਿਕੈਗਾਹਣਕਰੇਹੈ।
ਤਾਂਤੈਭ੍ਰਮਭੇਦਭ੍ਰਮਰੂਪਪਤੀਤਸੁੰਯੋਭੇਦਵ੍ਰਸਿਧਨਾਹਿ। ਜੈਸੇਸ੍ਵਪਨਮੇਦੈਤਭ੍ਰਮਆਪਸ੍ਰੀਭਿਨਤ੍ਰਕਰਿਕੈਗਾਹਣਕਰੇ
ਹੈ। ਭ੍ਰਮਪਤੀਤਦੈਤਭਿਨਨਾਹਿ। ਭ੍ਰਮਯਤ੍ਰਕਰਿਕੈਗਾਹਣਕਰੇਹੈ। ਤੈਹੂੰਵਾਯਨਾਹਿ। ਅਰਜੇਭ੍ਰਮਸੁੰਅਰਥ
ਕੀਸਿਧੀਹੈ। ਹਿਯਤੇਦੈਤਮੁਖਕਾਭ੍ਰਮਸੁੰਦ੍ਰਿਸ਼ਮੁਖਭੁਯਾਚਹਿਯੋ। ਮਰੁਮੇਸਮੁਦਕਾਭ੍ਰਮਸੁੰਸਮੰਦ੍ਰਿਸਿਧਭੁਯੋਚਹਿਯੋ।
ਅਰਜੇਭ੍ਰਮਕੀਧਾਥਾਰਥਕੀ। ਸਿਧਹੋਇਤੇਭ੍ਰਮਕਾਭ੍ਰਮਭ੍ਰਕੋਵਜਾਪਾਤਹੋਇ। ਤਾਂਤੈਪਤੀਤਹੈਸੋਈਦੈਤਾਕਾਰਭਾਸੇ
ਹੈ। ਪਤੀਤਤੇਅਤ੍ਰਿਕੁਦੈਤਨਾਹਿ। ਪੁਰਬਪਖਾਤਬਦਸਾਭੀਭੁਧਸੋਜਾਣਯੋਜਾਯਹੈ। ਕਯੋਕੇਸ੍ਵਪਕਾਸਹੈ। ਨਿਰਾਵਿ

੪੫ ਕਾਰਹੈ॥ ਮੇਸੇਸੁ ਪ੍ਰਕਾਸਾਕਾਰ ਬੁਧਕੇ ਵਿਖੈ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਦਸਾ ਕੇਰੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਸਤੁ ਜੋਯਗੇ॥ ਪ੍ਰਤੀਤ ਸੁੰ ਅਤਿ ਕੁਪਮਾਰ
 ਮੌ ਬਸਤੁ ਨਹੀਂ ਦਿਖੈ॥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਾ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਤੇ ਸਦਾ ਦਸਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਸਾ ਹੀ ਹੈ॥ ਕਬਹੀ ਆਪ ਕੀ ਦਿਸਤੁ ਬੁਤ ਬੁਧਕੇ ਦਿ
 ਸਤਾਉਂਦੇ ਹੋ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਸਤੁ ਹੈ॥ ਅਰਜੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਮਾਤ੍ਰੇ ਇਤ ਬ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕੇ ਭਾਵਾ ਭਾਵ ਕੁੰ ਕੋਲ ਪ੍ਰਕਾਸੇ॥ ਕ
 ਮੈਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਜਤੀ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕੇ ਅਭਾਵ ਕੀ ਸੁਤੈ॥ ਸਿਧ ਨਾਹਿ॥ ਅਰ ਆਪ ਸੁੰ ਅਤਿ ਕੁਪਮਾਰ ਦਸਾ ਹੈ ਨਾਹੀ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਜਾ ਸਿ ਦਸਾ ਕੇ ਅਭਾਵ ਸੇ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕੇ ਭਾਵ ਕੀ ਸਿਧ ਨਾਹਿ॥ ਮੈਂ ਦਸਾ ਕੇ ਈ ਪੈ ਨਾਹਿ॥ ਅਰਜੇ ਮੈਂ ਦਸਾ ਮਾਨੇ ਤੇ ਆਤ
 ਦੁ ਮਾਸੇ ਦੋਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤ ਹੈ॥ ਅਰ ਸੁਕੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕ ਮਾਨੇ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕੇ ਅਭਾਵ ਕੀ ਭੀ ਸਿਧ ਹੋਤ ਨਾਹਿ॥ ਕੋਯੇ ਕੇ ਦਸਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਰੂਪ ਥੇ
 ਸੋ ਨਾ ਸਭੁ ਜੀ॥ ਮੈਂ ਰਕੇ ਈ ਦਸਾ ਹੈ ਨਾਹਿ॥ ਜਾ ਸੁੰ ਅਭਾਵ ਭਾਸੈ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਦਸਾ ਹੈ ਸੇ ਬੁਧ ਕੇ ਉਦੇ ਕੇ ਪਹਲੇ ਭੀ ਬੁਧ ਕੇ ਅਭਾਵ ਕਾ
 ਦਸਾ ਹੈ॥ ਅਰ ਬੁਧ ਕੇ ਉਦੇ ਭਾਵੇ ਤੇ ਦਸਾ ਹੈ॥ ਅਰ ਬੁਧ ਕਾ ਨਾ ਸਭੁ ਏਤੇ ਭੀ ਬੁਧ ਕੇ ਨਾ ਸਕੇ ਦਸਾ ਹੈ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਦਸਾ
 ਹੈ॥ ਸੇ ਸਦਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਸਾ ਹੈ॥ ਆਪ ਕੇ ਅੰਤਰ ਜਤੀ॥ ਅਪਕੀ ਸਿਧ ਕੇ ਈ ਏ ਮੈਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੁੰ ਨਹਿ ਚਾਹੈ ਹੈ॥ ਅਰ
 ਲੰਗ ਕੇ ਦਿਸਤੁ ਨਾਹਿ॥ ਤੈਂ ਸੇ ਸੁਧ ਕਾ ਜੋ ਤਾਂ ਤੈ ਸੁ ਤਾ ਸਿਧ ਹੈ॥ ਆਪ ਕੀ ਸਿਧ ਕੇ ਈ ਏ ਮੈਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕੁੰ ਨਹਿ ਚਾਹੈ ਹੈ॥ ਅਰ
 ਤੈਂ ਜੇ ਸੁ ਪ੍ਰਕਾਸਾਕਾਰ ਬੁਧ ਕੇ ਵਿਖੈ॥ ਸਿਧ ਦੁਸੁ ਪ੍ਰਕਾਸਾਕਾਰ ਬੁਧਿ ਆਤਮਾ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰੇ ਹੈ॥ ਆਤਮਾ ਵਿਖੈ ੪੫

ਆਤਮਾ ਵਿਖੇ ਅਗਿਆਨ ਤਕਰੋਰੈ ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਆਤਮਾ ਕੇ ਵਿਖੇ ਬਧ ਕੇ ਵਿਖਜ ਤ੍ਵਕ ਉਪਚਾਰ ਹੋਤ ਹੈ ॥ ਜੈ ਸੇ ਜਲੈ
 ਸੋ ਵਸਤੁ ਨਿਸਮਲ ਕੁੰ ॥ ਧੰਨ ਤੈ ਵਸਤੁ ਧੰਨ ਮੈ ਸੇ ਉਪਚਾਰ ਕਰੇ ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਵਸਤੁ ਅਤ ਰਿਕੁ ਜੈ ਸੇ ਸਰਬ
 ਪ੍ਰਤੀਤ ਮਾਤ੍ਰ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਮਾਤ੍ਰ ਨਹਿ ॥ ਪੁਰਬ ਪਖਾ ਦ੍ਰਿਤ ਹੈ ਸੇ ਬਧ ਮਾਤ੍ਰ ਨਹਿ ॥ ਬਧ ਸੁੰ ਮਤ ਰਕੁ ਹੈ ॥ ਕਯੋ ਕੇ
 ਵਿਖੇ ਇਵੈ ਸੰਯੋਗ ਸੁੰ ਵਿਖਾ ਕਾ ਰਹਿ ਪਹੋਤ ਹੈ ॥ ਸੇ ਅਨੈ ਦਿਯ ਤੇ ਕਕਰਿ ਕੈ ਸਿਧ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਇਵੈ ਵਿਖਾ ਦਿਵੈ ਤਹੈ ਸੇ
 ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਬੁਧਿ ਹੈ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਕਾਰਣ ਕੋ ਕਾਰਣ ਮਾਤ੍ਰਾਤ ਮਕਤ੍ਰੁ ਯੁਕੁ ਹੈ ॥ ਪਣਕਾਰਣ ਕੋ ਕਾਰਣ ਮਾਤ੍ਰਾਤ ਮਕਤ੍ਰੁ ਸੋ ਤੈ
 ਕ ਸੋ ਯੁਕੁ ਨਹਿ ॥ ਕਯੋ ਕੋ ਮੁਦਾ ਦਿੱਕੀ ਨਾਈ ਕਾਰਣ ਥਿਨਾਹੁ ਕਾਰਣ ਕੋ ਸਤ੍ਰੁ ਦੇਖ ਜੋ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਵਿਖੇ ਇਵਿਯਾ ਦ੍ਰਿਤ ਹੈ ਸੇ ਦਿ
 ਬਧ ਮਾਤ੍ਰ ਨਹਿ ॥ ਮੇਸੀ ਅਸੀ ਕਾਲੇ ਕਰ ਕਹੈ ॥ ਇਤ ਕਵਿਤੁ ॥ ਸੁਖਾ ਦਿਕ ਮਾਂਤ ਰਜੇ ਦਿਸਯ ਬਧ ਮਾਤ੍ਰ ਤਾਂ ਮੇਨ ਕਛੁ ਵਿ
 ਵਾਦ ਬਾਧਿ ਨਿਸਚੇ ਕਾਰਣ ਨਹਿ ॥ ਵਾਰਣਾ ਦਿਸਯ ਬਧ ਹੁੰਤੇ ਭਿਨ ਭਾਸੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਸੁਪਨਾ ਦਿਸਯ ਭੇਦ ਵਤ ਭੇਦੀ ਮ
 ਥਾ ਮਾਨਿਯੋ ॥ ਪੁਰਬ ਪੁਰਬ ਬਧ ਹੁੰਤੇ ਉਤਰ ਸੇ ਬਧ ਹੋਤ ਬਧ ਤੇ ਪ੍ਰਥਕਾ ਵਿਖੇ ਇਵੈ ਨਹਿ ਠਾਨਿਯੋ ॥ ਮੇਸੀ ਜਾਗਤਾ ਦਿ
 ਸਯ ਬਧ ਮਾਤ੍ਰ ਦਿਸਚੇ ਕਰੀ ਵਿਖੇ ਕੋ ਅਗਿਆਤ ਸਤ੍ਰੁ ਯਹਿ ਭੁਮ ਭਾਨਿਯੋ ॥ ੩੪ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਟੀਕਾ ਯੋ ਭਾਵ ਹੈ ॥ ਦਿਸਯ ਕੀ ਮਾਂ
 ਤਰਤ੍ਰੁ ਵਾਹਯ ਤ੍ਰੁਪ ਕਰ ਕੇ ਦੇਯ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਤ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਮੇ ਮਾਂਤ ਰਜੇ ਸੁਖਾ ਦਿਭੋਗ ॥ ਪਣਕਾ ਦਿਵਿਖੇ ਕੋ ਕਾਰਣ ਨਹਿ

੨

੪੬ ਇਹੁ ਦਿਰੁਪਕਿ ਮਾਗ ਮਾਇ ਵਿਕਾਰ ਅਰਮਨੈ ਰਥ ਕਲਪਤ ਪ੍ਰਪੰਚਾ ਭੋਗਾ ਦਿਦੇ ਪਾਜ ਨਿੰ ਪ੍ਰਪੰਚਾ ਸੁਪਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਜੈ ਸਰਬ
ਮ: ਬੁਧ ਮਾਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਤੀ ਕੁ ਸੁਖ ਹੈ ॥ ਜਾ ਮੇ ਤੇ ਕਛੁ ਦਿਵਾ ਦਹੈ ਨਾਂ ਅਰ ਵਾਹ ਜਗੁ ਪਜੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭਾਸੇ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਮੇ ਗੁੰ ਸੁਕਤ ਰਜਤਾ ਦਿ
ਆਪੇ ਪਾਤੀ ਭੁ ਸ ਕ ਨਿ ਸ ਦਿਤ ਹੀ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਮੇ ਭੀ ਕਛੁ ਦਿਵਾ ਦ ਨਾਹਿ ॥ ਅਬ ਰਯੇ ਜੇ ਪਟਾ ਦਿਵੈ ਤ ਸੇ ਭਿਬੁ ਪਕੇ ਕਾਰਣ ਕੀ
ਨਾਈ ਬੁਧ ਸੁੰ ਭਿਨ ਸੇ ਗਾ ਸੇ ਪੈ ॥ ਸੋ ਭੀ ਭੁ ਸ ਤਤ: ਨ ਬੁਧ ਕੇ ਕਾਰਣ ਹੈ ॥ ਮਰਨ ਬੁਧ ਤੇ ਭਿਨ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਪਿਪੁਰ ਬ ਪਟਾ ਦਿਵੈ ਤ ਕੇ
ਮੇ ਸੋ ਹੀ ਭੇਦ ਬੁਧ ਜੇ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਭੁ ਮ ਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਸੁੰ ਅਬ ਭੀ ਭੁ ਜੇ ਜੇ ਪਟਾ ਦਿਭੁ ਮ ਸੋ ਪਟਾ ਦਿਕ ਕੂ ਭਿਨ ਤੁਕ ਰਿਕੇ ਗਾਣ
ਕਰਤ ਸੇ ਗਾ ਸੇ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ਪਿਪਟਾ ਦਿਭੁ ਮ ਸੁੰ ਪਟਾ ਦਿਵੈ ਖੇ ਭਿਨ ਹੈ ਨਾਹਿ ॥ ਜੈ ਸੇ ਸੁਪਨ ਕੇ ਵਿਖੇ ਬੁਧ ਤੇ ਭਿਨ ਚੁਪੁ ਗਾ ਦਿਕ ਰਣ
ਅਰ ਪਟਾ ਦਿਵੈ ਖੇ ਤਾਂ ਕੇ ਮਾ ਸੇ ਵਾਹ ਦੇ ਸਕਾਲਾ ॥ ਵਿਖੇ ਕੀ ਅਰਥ ਕ੍ਰਿ ਮਾ ਕਰਤਾ ਜਾਤਿ ਦੁਜ ਕ੍ਰਿਤ ਗੁਣ ਇਤ ਜਾ ਦਿਸਰ
ਬੁਧ ਸੁੰ ਭਿਨ ਸਰਿ ਖੇ ਗਾ ਸੇ ॥ ਤਥਾ ਪਿਪਟਾ ਦਿਭੁ ਮ ਸੁੰ ਪਟਾ ਦਿਵੈ ਖੇ ਭਿਨ ਹੈ ਨਾਹਿ ॥ ਮੇ ਸੇ ਸੁਪਨ ਮੇ ਵਿਖੇ ਇਵੈ ਕਾ ਸੀ ਜੇ ਗੁਣ ਤੇ ਵਿਖੇ ਕੇ ਗਾਨ ਹੋਤ ਸੇ ਗਾ
ਸੇ ਹੈ ॥ ਵਿਖੇ ਇਵੈ ਕੇ ਸੀ ॥ ਮੇ ਸੇ ਮਨੈ ਦੁਜ ਤੇ ਕ ਸੁਪਨ ਮੇ ਭਾਸੇ ਹੈ ॥ ਸੋ ਭੀ ਭੁ ਮ ਹੈ ॥ ਅਰ ਤਾਂ ਕਰ ਸਾ
ਪਕਾਰ ਯਕਾਰ ਣੁ ਗਾ ਵੈ ॥ ਪ੍ਰਥਕ ਵਿਖੇ ਇਵੈ ਦੁਜਾ ਦਿਸੁਪਨ ਮੇ ਹੈ ਨਾਹਿ ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਸੁਪਨ ਮੇ ਦੇ ਸਕਾਲਾ ਵਿਖੇ
ਇਵੈ ਦੁਜਾ ਕਰ ਪੁਰ ਬੁਧਾ ਵਿਕਾਰ ਮੇ ॥ ਬੁਧ ਹੀ ਭਾਸੇ ਹੈ ॥ ਪਸਚਾਦ ਭਾਵੀ ਕਾਰ ਯਗ ਜਾਨ ਕਾਰ ਹੁੰ ਉਤਰ ਬੁਧਿ ਹੀ ਭਾ ੪੬

ਸੇਯੋ॥ ਅੰਗੁਰੀ ਜੋ ਕੋਈ ਨਾਮ ॥ ੧ ॥ ਰੋਸ ਮਾਪਾਂ ਨਭੀ ਸੁਪਨਾ ਦਿਸਤ ਕਰਿ ਕੈ ਜਾਣ ਲੇਹੋ॥ ਤੈਸੇ ਜਗਤ ਮੇਂ ਹੁੰਬੁ ਪ
 ਸੁੰਪੁ ਥਕ ਦੇ ਸਕਾਲਾ ਵਿਖੇ ॥ ੨ ॥ ਅਨੈ ਵਜੜੇ ਕਰਿ ਕੈ ਵਿਖਾ ਕਾਰ ਬੁਧਿ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸਰਿਖੇ ਵਿਖੇ ਏਵੇ
 ਜਾਦਿਯੋ॥ ਸੋ ਬੁਧਿ ਸੁੰਭਿ ॥ ੩ ॥ ਨਾਟੀ ਭੂਮਿ ਹੋ॥ ਅੰਸੇ ਸੁਪਨ ਕੀ ਨਾਟੀ ਜਾਗਤ ਦਿਸ ਜਕੂੰ ਭਿਬੁ ਧਿਮਾ
 ਤਨਿ ਸਚੈ ਕਰਿ ਕੈ ਜਾਣੇ॥ ੪ ॥ ਖਕੇ ਪੁਣ ਤੈ ਤੈ ਅਤਿ ਕੁਸਤੁ ਹੋ॥ ਅੰਸੇ ਜੋ ਕੁਮਤਾਂ ਕੁੰਦੁ ਕਰਿ ਜੋ॥ ੫ ॥ ਪੀਛੇ ਤੁਮਨੈ ਜਗਤ ਕੇ ਵਜਵ
 ਗਰਿਕ ਸਤ੍ਰੁ ਕਰੋ॥ ਈਗਾ ਪਤੀ ਭਾਸਕ ਸਤ੍ਰੁ ਕਰੋ॥ ਅਰਕ ਹਿਕੇ ਅਧਿਸਾਨ ਕੀ ਸਤਾਂ ਸੋਈ ਜਗਤ ਕੀ ਸਤਾਂ॥ ਅੰਸੇ ਕਹਿ ਤੇ
 ਤਾਂ ਤੇ ਤੁਮਾਰੇ ਵਚਨੀ ਵਿਚੁ ਪਰੋ॥ ਕਯੋ ਕੇ ਏਕ ਜਗਤ ਮੇਂ ਤੀਰ ਸਤਾਂ ਸੀਭੁ ਵੈ ਨਾਹਿ॥ ਅੰਸੀ ਅਸੀ ਕਾਲੇ ਕਰਕਰਤ ਹੋ॥ ਕਬਿ
 ਤਾ ਵਜਵਹਾਰ ਕਰ ਜਗਤ ਪਤੀ ਭਾਸਕ ਜਗਤ ਮਾਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਾਂ ਏਕੁ ਮੇਂ ਦੇ ਕੁਕੇ ਅਕਾਰ ਹੋ॥ ਪਾਤੀ ਤਕ ਜਗਤ ਮਾਹਿ ਜੋ ਲੋ
 ਗ ਪਤੀ ਤੇ ਹੋਇ ਤੋ ਲੋ ਸਤ੍ਰੁ ਬੁਧਿ ਧਾਰੇ ਸੀ॥ ਪਾਛੇ ਭਾਰੇ ਹੋ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਾਂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਜਗਤ ਕੀ ਸਤਾਂ ਦੇਉ ਸੁਤ॥ ਸਤਾਂ ਸੁੰਨ
 ਜਗਾ ਵਿਚਾ ਗੀਤਿ ਰਧਾਰੇ ਹੋ॥ ੧੫ ॥ ਟੀਕਾ॥ ਵਚਨੇ ਮੋ ਵਿਰੋਧ ਨਾਹਿ॥ ਕਯੋ ਕੇ ਏਕ ਅਧਿਸਾਨ ਸਤਾਂ ਕੇ ਅਧੀਨ ਜਗਤ ਮੇਂ
 ਵੇਜ ਵਜਵਹਾਰ ਕਰ ਪਾਤੀ ਭਾਸਕ ਸਤ੍ਰੁ ਕੇ ਵਜਵਹਾਰ ਹੋਤ ਹੋ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਾਂ ਸੁੰਨ ਤੇ ਸਤਾਂ ਦੇ ਚੈ ਨਾਹਿ॥ ਅਰਜੇ ਸੁੰਨ ਤੇ ਹੋਯ ਤੇ ਵਿ
 ਰੋਧ ਹੋਯ ਸੋਈ ਦਿਖਾਵੈ ਹੋ॥ ਏਕ ਅਧਿਸਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਾਂ ਹੋ ਸੋਈ ਜਗਤ ਕੁੰ ਵਜਵਹਾਰ ਕਰ ਦੇਖੋ ਹੋ॥ ਤਾਰੀ ਦਿਸ ਸੁੰਨ ਵਜਵਹਾਰ

ਮੇ
 ਵਿਵਹਾਰ ਕਰ ਜਗ
 ਤੁਕੁ ਹਮ ਬੁਧੁ ਤੁਕੁ
 ਤੁਕੁ ਸਤ੍ਰੁ ਬੁਧਿ ਦੇ ਕੁਸਤਾਂ
 ਈਗਾਰੋ

੪੭ ਕਜਗਤੋ ਮੇਵਜਵਕ ਸਤੁਰੁ ਪਕਾਸੇ ਹੈ॥ ਅਰਜੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਜਗਤ ਕੂ ਦੇਖੈ ਹੈ ਤਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਤਿ ਸੁਪ੍ਰਤੀਕਾ ਸਕਜਗਤੋ ਮੈ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਾ
 ਮ: ਪ੍ਰਤੀਕਾ ਸਕਸਤੁਰੁ ਪਕਾਸੇ ਹੈ॥ ਪੁਰਖ ਪਖਾਜ ਬਟੇ ਕਬਹੂੰ ਤਾਹਿ ਦੇ ਨੈ ਮੇਕਾਸੇ ਹੈ॥ ਤਬ ਦੇ ਨੈ ਮੇਕੇ ਦਕਹਾ॥ ੬੩॥ ਜ
 ਸ ਚਕ੍ਰਪਿਵਸਤਤ: ਦੇ ਨੈ ਜਗਤ ਸਤ: ਸਤਾ ਸੁਨ੍ਹੈ ਦੇ ਨੈ ਮੇਕੇ ਦਕਹੁ ਨਾਹਿ॥ ਦੇ ਨੈ ਹੀ ਸਮਧੈ॥ ਤਬ ਪਿਪਰਖ ਦਸ ਕੋਕ
 ਲਪਯੋ ਕੇ ਦਪੈ ਸੋਈ ਕਾਵਿਤ ਕੀ ਦੇ ਜਤੁ ਕਰਾਰਿ ਕੈ ਦੇ ਪਾਵੈ ਹੈ॥ ਅਰਜ ਪਰਖ ਕੋ ਜਗਦਪਿਸੰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਸਾਖਾਤ ਕਾ
 ਰਪਰਯੰਤ ਅਕਾਸਾਦਿਵਜਵਗਾਰ ਕਜਗਤੋ ਮੈ ਸਤੁ ਬੁਧਿ ਹੈ॥ ਸਾਖਾਤ ਕਾਰਭਾਜਾ ਪਿਛਿ ਜਗਤੋ ਮੈ ਮਥਾ ਬੁਧੇਤ ਹੈ॥
 ਤਾਂ ਤੈ ਅਰਜ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਤਿ ਕਰਿ ਕੈ ਅਪਿਸੰਨ ਸਤਾ ਪੈ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਬੋਧ ਪਰਯੰਤ ਸਤ ਬੁਧ ਕੇ ਦਿਖ ਜਤੁ ਕੁੰ ਪਾਰੇ ਹੈ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਵਜਵਗ
 ਰਕਸਤ ਕਹਤ ਹੈ॥ ਅਰਜੀ ਵਨ ਮੁਖ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਤਿ ਕਰਿ ਕੈ ਸੋਈ ਅਪਿਸੰਨ ਸਤਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਾਲ ਪ੍ਰਯੰਤ ਸਤ ਬੁਧਿ ਕੇ ਦਿਖ ਜਤ
 ਕੋ ਪਾਰੇ ਹੈ॥ ਅਰਵੁ ਸੁਖ ਸਤਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਮਰਦ ਕੁਟੇਤੇ॥ ਅਪਿਸੰਨ ਸਤਾ ਹ੍ਰਿਸਟ ਬੁਧ ਕੇ ਦਿਖ ਜਤੁ ਕੁੰ ਤਾ
 ਤਕਾਲ ਹੀ ਛੋਡ ਦੇ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਤਿ ਸੁੰਯਥਾਰਥ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਿ ਪਾਰ ਕੀ
 ਏਤੇ ਜਗਤ ਕੋ ਪ੍ਰਤੀਕਾ॥ ਜਗਤ ਮੇ ਕੋਯਭੀ ਸਤ ਲਾਹਿ ਹੈ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਵਚਨ ਮੇ ਵਿਰੋਧ ਨਾਹਿ॥ ੬੪॥ ਅਬ
 ਕਹੈ ਜੋ ਅਰਥ ਤਾ ਕੋ ਦ੍ਰਿਸਤਿ॥ ਕਾਵਿ ਪਾਥੇਤਾ॥ ਕਸੰਭ ਲਲਾਟੀ ਜੈ ਸੋਭਾ ਸੇ ਪਾਗ ਕਾਰ ਮਾਰਿ ਪਾਗ ਕੀ ਲਲਾਟੀ ਜੋ ਤੇ

ਮਰਦੁਪਾਗਾਚਰਕਅਨਪਕਾਲਮਬੀਧੀ

ਬਹੁਦਿਨਭਾਸੀਗਕਾਚਕਲਲਾ
ਪਾਗਕਾਚਮੇਲਲਾਈਕੋਅਭੁ
ਗਵਸਮਕਲਪਤਵਿਸੇਖ
ਕੋਯੋਗਸੁਪਾਗਮੇਭਾਸੇਹੈਅ
ਸੇਲਲਾਈਪਾਗਮੇਬਹੁਤਦਿਨਭਾਸੇਹੈਕੋਯੋਕੋਪਾਗਕਸੁਭਕੋਪਏਕਲਸਬੀਧੀਤਾਂਤੇਕਾਚਮੇਲਲਾਈਅਲਪਕਾਲਭਾ
ਸੇਹੈਅਮਰਵਸਤਤਪਾਗਕਾਚਮੇਲਲਾਈਕੋਯੋਅਭੁਵਸੇਤੋਸਮਧੀਹੈਅਮਰਬਹੁਕਾਲਅਲਪਕਾਲਭਾਨਰੂਪਭੇਦਹੈ
ਸੋਸੀਬੀਧੀਕੋਯੋਭੈਸੋਅਮਰਜਾਨੀਕੋਬ੍ਰਹਮਬੋਧਪਰਯੰਤਅਮਰਜਾਨਚਹੈਤਾਂਤੇਅਮਰਜਾਨਕੀਕਰੀਜਗਤਮੇਸਤਯਬੁਧਿਸੋ
ਭੀਬ੍ਰਹਮਬੋਧਪਰਯੰਤਹੈਅਮਰਜੀਵਰਮੁਕਤਕੋਪਾਰਬਧਭੇਗਕੇਲੀਏਥਾਪਤਅਮਰਜਾਨਕਾਸੀਸਕਾਰਕੋਕੀਭਿਸਰੂਪਕੋ
ਵਿਸਮਰਦਾਸੋਅਲਪਕਾਲਸਦੁਪਸਮਰਣਪਰਯੰਤਹੈਹੈਤਾਂਤੇਤਾਵਿਸਮਰਣਕੀਕਰੀਜਗਤਮੇਸਦਬੁਧਿਭੀਸਰੂਪਸ
ਮਰਣਪਰਯੰਤਅਲਪਕਾਲਧੀਰਹੈਅਮਰਸੂਤਯਗਤਮੇਸਤਾਕੋਅਭੁਵਸੇਤੋਏਨੇਮੇਹੀਸਮਰੈਅਮਰਭੇਦਵਿ
ਸੇਖਜੋਹੈਸੋਜੋਸਾਜੋਸਾਅਮਰਜਾਨਕਰਿਯੁਕੁਜੋਸੀਜੋਸੀਬੁਧਿਭੁਈਏਸੀਤੇਸੀਹੀਅਧਿਸੰਨਸਤਭਾਸੇਹੈਤਾਂਤੇਅਮਰਜਾ

Page Missing

Page Missing

੫੦

ਮਃ

ਕੀਸਤਾ ਜੋ ਨਿਰਵਿਕਲ ਪਾਸੁ ਪ੍ਰਕਾਸ ਏਕਰ ਸਨਿਰੂਪਣ ਕਰੀ ਸੋਈ ਨਾਮ ਰੂਪਾਤਮਕ ਜਗਤ ਕੀ ਸਤਾ ਜਗਤ ਕੋ ਸਰੂਪ
 ਹੈ ਤਾਂ ਸਤਾ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਸੁੰਨਾ ਕਿਉ ਨਾਮ ਰੂਪਾਤਮਕ ਜਗਤ ਕੋ ਸਰੂਪ ਕਛੁ ਹੈ ਨਾਹਿ ਕਿਯੋ ਕੇਤਾ ਸਤਾ ਤੈਭ੍ਰਿਨ ਕੀਏ
 ਜਗਤ ਨਿਰਾਤਮਕ ਤੁਛ ਹੋ ਜਾਏ ਅੰਤ ਮਾਤਮ ਸਰੂਪ ਰੂਪ ਸੋਈ ਜਗਤ ਕੋ ਭਾਂਤ ਹੈ ਕਿਯੋ ਕੇ ਆਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤੈਭ੍ਰਿਨ
 ਕੀਏ ਤੇ ਨਾਮ ਰੂਪ ਰੂਪੈ ਨਾਹਿ ਹੈ ਤਾਂ ਤੈ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ ਆਤਮਾ ਸਤਾ ਸੋਈ ਅਗਯਾਨ ਦੇਖ ਸੁੰਨਾਮ ਰੂਪਾਤਮਕ ਜਗਤ ਸਰਿਖੀ ਮ
 ਰਾਸੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਆਰਕਤਮ ਇਕੀ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ ਸਤਾ ਹੈ ਸੋਈ ਅੰਧੇਰੇ ਮੇ ਅਗਨਿ ਸਰਿਖੀ ਰਾਸੇ ਹੈ ਸੋ ਮਇਕੀ ਅਗਨਿ
 ਮਣਤੈ ਅਤਿ ਕੁਸਤੁਰੀ ਨਕਾਸ ਹੈ ਨਾਹਿ ਤੈਸੇ ਅਗਯਾਨ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ ਤੈਸੇ ਨਾਮ ਰੂਪਾਤਮਕ ਸਰਬ
 ਵਿਸੇਖ ਹੈ ਸੋ ਰੂਪਾਤਮਕ ਤੈਸੇ ਅਤਿ ਕੁਸਤੁਰੀ ਨਕਾਸੇ ਨਾਹਿ ਅੰਤ ਮਾਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪਾਤਮਕ ਵਿਸੇਖ ਕੇ
 ਬਾਧ ਕੀਏ ਤੇ ਜੈਸੇ ਸੇਖਰ ਹਯੋ ਜਗਤ ਕੋ ਸਾਚਿ ਦਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਤਾਂ ਭੁੰਦੇ ਦਯੋ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅੰਤ ਮਾਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪਾਤਮਕ
 ਤਾਂ ਤੈਭ੍ਰਿਨ ਤੁਛ ਨਾਮ ਰੂਪ ਯੋ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਅੰਤ ਮਾਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪਾਤਮਕ ਤੈਸੇ ਨਹੀ ਕਹੇ ਹੈ ਜੈਸੇ ਅੰਤ ਮਾਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ ਰੂਪਾਤਮਕ
 ਨਾਮ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਨਾਹਿ ਤਾਂ ਤੇ ਨਾਮ ਰੂਪ ਸ੍ਵਪ੍ਰਕਾਸ ਤੈਸੇ ਜਗਤ ਕੋ ਸਰੂਪ ਤਾਂ ਭੁੰਦੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਤੈਸੇ ਤਾਂ ਸੁੰਨਾਹਿ ਭੁੰਦੇ ਬ੍ਰਹਮ ੫੦

Page Missing

Page Missing

ੴ ਈਹ ਨਾਮੋ ॥ ਸੇਅਤਮਾਕੋ ਸਰਬ ਜਗਤ ਦੇ ਖਜੇਜਤ ਹੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਕਹੇ ਹੈ ਸੋ ਭੀਆਤਮਸਤਾ ਸੁੰਜਗਤਸ
 ੨੮ ॥ ੧ ॥ ਗੁਰਗੁਰਾਮੁ ਭੁਵਨ ਭਾਇ ਪਾਯ ਸੁੰਕਹੇ ਹੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤਮਾਤਮਸਤਾ ਸੁੰਜੋ ਜਗਤ ਕੀ ਸਤਾ ਭ੍ਰਿਨ ਹੋਇ ਤੋ ਅਟਦ
 ੨ ਰਸਨ ਸੁੰਪਟਕ ॥ ੨ ॥ ਈਆਤਮਦਰਸਨ ਸੁੰਜਗਤ ਕੋ ਦਰਸਨ ਸਿਧ ਹੋਯ ਨਾਹਿ ॥ ਤਾਂ ਤੈਆਤਮਸਤਾ ਸੋਈ
 ਕੇ ਜਗਤ ਕੀ ਸਤਾ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤਮਾਤਮਸਤਾ ਤੈ ਭ੍ਰਿਨ ਲਖ ਰੂਪ ਸੰਤਿ ਕਾਲ ਅਭਾਵ ਕੋ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਸੁੰਗਿ ਨਿਖੇਪ ਸ੍ਰੀ ਕਹੇ ਹੈ ਸੋ ਜਗਤ ਕੋ
 ਨਿਖੇਪ ॥ ਪਤਕ ਹੋ ॥ ਪੁਰਖ ਪਖਾ ॥ ਆਤਮ ਕੀ ਸਤਾ ਭ੍ਰਾਨ ਹੈ ਸੋ ਈ ਜਗਤ ਕੀ ਸਤਾ ਭ੍ਰਾਨ ਨਾਹਿ ॥ ਆਤਮਸਤਾ ਭ੍ਰਾਨ ਸੁੰਭ੍ਰਿਨ
 ਗੰਗਾ ॥ ਤਾ ਭ੍ਰਾਨ ਹੈ ॥ ਕੋ ਕੋ ਆਤਮਾ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਕਹੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕਹੇ ॥ ਰੂਪ ਕਰਿ ਕੈ ਆਤਮਾ ਅਨੁਵੇਤ ਹੈ ॥ ਅਰਜਗਤ ਕੋ ਅਟਾ
 ਦਿਦਿ ਸ੍ਰੀ ਕਹੇ ॥ ਪਰ ਕਹੈ ॥ ਆਤਮਾ ਸੁੰਭ੍ਰਿਨ ਦੁਹਿਰ ਭ੍ਰਾਨ ਹੋਤ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਦ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਸ੍ਰੀ ਕਹੇ ॥ ਸਿਤਾ ਨਾਹਿ ॥ ਅਰਜੇ ਏਕ ਸਤਾ
 ਇਤ ਬਦਿ ॥ ਜੋ ਕੋ ਬਾਧੁ ਏਤੈ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਕੋ ਬਾਧੁ ਲੋਚਹਿਯੋ ॥ ਅਰਦਿ ਸ੍ਰੀ ਕਹੇ ॥ ਵਿਕਾਰ ਸਰਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾ ਕੇ ਭੁਯਾ ਚਹਿਯੋ ॥
 ਅਰਜੇ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਅਬਾਧ ਨਿਰਦਿਕਾਰ ਹੈ ॥ ਤੈ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਸੁੰਭ੍ਰਿਨ ਦਿਸ੍ਰੀ ਅਬਾਧ ਨਿਰਦਿਕਾਰ ਭੁਟੀ ਚਹਿਯੋ ॥ ਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
 ਤੋ ਹੋਤ ਨਾਹਿ ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਦ੍ਰਸ਼ਾ ਆਤਮਾ ਤੈ ਜਗਤ ਦਿਸ੍ਰੀ ਕੀ ਸਤਾ ਭ੍ਰਿਨ ਹੀ ਹੈ ਏਕ ਸਤਾ ਨਾਹੀ ॥ ਉਤਾਹ ਮਨੋ ਕਹਿਯੋ

ਏਕ

ਸਤਾਸੋਈ ਜਗਤ ਕੀ ਸਤਾ ਵਿਵਖਤ ਨਾਹਿ। ਅਰਪਣਾ ਵਿਮਾਡ ਜਗਤ ਵਿਵਖਤ ਨਾਹਿ। ਕੋਯੋ ਕੋਤੋ ਕਹੀ ਓਨੋ ਪ੍ਰਮਾ
ਤਾ ਵਿਸੋ ਸਥਾਹਿ ਅਯਸਤ ਜਗਤ ਕੋ ਟਿਮੈ ਹੈ। ਅਰਤੈ ਏਕ ਸਤਾ ਪਖੀ ਮੈ ਜਗਤ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਮਾਤ ਮਾਮੇ ਨਿਰੂਪਣ ਕੀ
ਓਸੋ ਭਿਨਾਹਿ। ਕੋਯੋ ਅਧਸਤ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਅਧਿਸੰਨ ਨੂੰ ਸਪਰਸਨ ਹੀ ਕਰੇ ਹੈ। ਕੋਯੋ ਕੇ ਅਧਿਸੰਨ ਹੈ ਸੋਈ ਭ੍ਰਮ
ਸੁੰ ਅਯਸਤਾ ਕਾਰੋ ਰੋਕਾ ਸੇ ਹੈ। ਪਰੰਤ ਅਧਿਸੰਨ ਸੁੰ ਅਭਿਕਤ ਵਸਤਤ: ਅਯਸਤ ਕਛੂ ਤਤ ਹੈ ਨਾਹਿ। ਜਾਸੁੰ ਜਾਂ
ਕੋਈ ਤੁਕ ਰਿਕੋ ਅਧਿਸੰਨ ਪੋ ਵਿਕਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ। ਅਰੁ ਅਧਿਸੰਨ ਹੈ ਸੋ ਤੋ ਵਸਤਤ: ਅਯਸਤ ਸੁੰ ਭਿਨੈ
ਕੋਯੋ ਕੇ ਅਯਸਤ ਦੇ ਭ੍ਰਮ ਕੇ ਪਹਲੇ ਪੀਛੇ ਭੀ ਆਪ ਕੇ ਸਰੂਪੇ ਭ੍ਰਮਾ ਸੇ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੇ ਅਯਸਤ ਕੇ ਬਾਧ ਸੁੰ ਅਧਿਸੰਨ ਕੇ ਬਾਧ
ਭੀ ਨਾਹਿ। ਅਯਸਤ ਮੇ ਕੀ ਰਜ ਸਰਪ ਕਾ ਵਿਕਾਰ ਰਜੁ ਮੇ ਨਹਿ ਦੇਖਯੋ ਹੈ। ਅਰ ਸਰਪ ਕੇ ਬਾਧ ਸੁੰ ਰਜ ਕੇ ਬਾਧ
ਭੀ ਨਹਿ ਦੇਖਿਓ ਹੈ। ਅਰ ਰਜ ਕੇ ਅਬਾਧ ਸੁੰ ਸਰਪ ਕੇ ਅਬਾਧ ਸੇ ਭੀ ਨਹੀ ਦੇਖਿਓ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੇ ਆਤਮਾ ਮੇ ਦੇਖ ਕੀ ਸਿਕਾ
ਹੁੰ ਨਾਹਿ। ਅਥ ਜਗਤ ਸੋ ਆਤਮਾ ਸੋ ਪਰਾਵੀ ਪੈਸੂਤ: ਸਤਾ ਸੁੰ ਨਜ ਹੈ। ਯੋਕ ਹੋ ਜੋ ਅਰਥ ਤਾਂ ਭੁੰ ਸੁਪਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਤ ਕ
ਰਿਕ ਬਿਤੁ ਮੇ ਦੇਖਾਵੈ ਹੈ। ਕਾਖਤੁ ਸੁਪਨਾ ਸਤਾ ਏਕ ਆਤਮਾ ਕੀ ਸੁਪਨਾ ਮੇ ਜੈ ਸੇ ਵਸਾ ਵਿਸ਼ਰੂਪ ਹੋਇ ਕੈ ਪ੍ਰਕਾਸੇ
ਹੈ। ਅੰਤਰ ਦਾ ਹਯ ਦੇ ਸਕਾਲ ਸਰਬ ਵਸਤੁ ਮਾਹਿ ਜੋ ਅਨਸੂਤ ਸਤਾ ਸੋਈ ਏਕ ਅਵਭਾਸੇ ਹੈ। ਵਸਾ ਦ੍ਰਿਸ਼

੪੭ ਦਰਸਨ ਸੇ ਦੇ ਸਕਾਲ ਵਸਤ ਸਰਬ ਨਾਮ ਰੂਪ ਤੁਛ ਹੋਤ ਭਿੰਨ ਕੀ ਓਭਾ ਸੇ ਹੈ॥ ਸਚਿ ਦਾ ਨੈਦ ਅਧਿਸੰਨ ਤੈ ਪਥ ਕਰੁਇ
 ੪੮ ਓਭਾ ਕੁਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਅੰਸੋ ਅਸਤਾ ਦਿਭਾ ਸੇ ਹੈ॥ ੩॥ ਟੀਕਾ॥ ਜੇ ਸੇ ਸੂਪਨ ਕੇ ਵਿਖੇ ਸ੍ਵਪਨਾ ਸਟੇ ਕਰੁਪ ਆਤਮ ਸਤਾ
 ਜੇ ਹੈ ਸੇ ਟੀ॥ ਅਨੇ ਕਵਾਸ ਨਾ ਕਰਮ ਭੁਕੁ ਅਵਿਯਾ ਦੇਖ ਸੁੰਦਰ ਸੁਆਤਮਾ ਸਰਿ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਸਕ ਜੀਵਿ॥ ਅ
 ਰਤ ਦਾ ਸ੍ਰਿਤ ਜਪੁਤ ਜਪਾ ਦਿ ਦਰਸਨ॥ ਅਰਪੁਤ ਜਪਾ ਦਿ ਕਕਾਚ ਖੁਗਾ ਦਿ ਕਰਣਾ॥ ਅਰਚ ਖੁਗਾ ਦਿ ਕਕਾਰੂਪਾ ਦਿ
 ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ॥ ਅਰਇ ਨ ਸਰਬ ਕਾ ਯਥਾ ਯੋਗਾ ਅਸੈ ਕੂਤ ਅੰਤਰ ਦਾ ਹਯ ਦੇ ਸਖ ਜਣ ਮਹੁਰਤਾ ਦਿ ਕਾਲਾ॥ ਅਰਪੁਥਿ
 ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਦਿ ਸਰਬ ਦਸਤ ਰੂਪੇ ਆਤਮ ਸਤਾ ਹਿਭਾ ਸੇ ਹੈ॥ ਕਯੋ ਕੇ ਆਤਮਾ ਤੇ ਅਤਿ ਕੁਸੂਪਨ ਮੇ ਅੰਰ ਕਵੁ ਹੈ ਨਾਹਿ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਅ
 ਵਿਯਾਨੈ ਅਧਿਸੰਨ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਕੇ ਵਿਖੇ ਦੇਖਾਯੋ॥ ਅੰਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਦਿ ਨਾਮ ਰੂਪ ਮਾਝੇ ਜੇ ਜਗਤਾ॥ ਤਮੇ ਅਨਗਤ ਦੇ
 ਕ ਅਧਿਸੰਨ ਸਤਾ ਹੈ ਸੇ ਟੀਕਾ ਸੇ ਹੈ॥ ਇਤ ਨੇ ਅਧਿਸੰਨ ਸਤਾ ਕਰਿ ਕੈ ਸਤ ਸੇ ਭਾ ਸੇ ਹੈ॥ ਅਰੁ ਦਿਵੰ ਕਰਿ ਕੈ ਅਥਵਾ ਅਵਾਥਾਂ ਕ
 ਤ ਕਰਿ ਕੈ ਤਾ ਅਧਿਸੰਨ ਸਤਾ ਤੈ ਭਿੰਨ ਭਏ ਤੈ॥ ਨਾਮ ਰੂਪਾਤਮ ਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਦਿ ਸੂਪਨ ਪ੍ਰਪੰਚ ਤੁਛ ਪੈਤ ਹੈ॥ ਅੰਸੇ ਨਾਮ ਰੂਪਾਤਮ ਸਤ
 ਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਦਿ ਜਾਗਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ॥ ਸੇ ਰਿਸਾਚਿ ਦਾ ਨੈਦ ਅਧਿਸੰਨ ਕੇ ਅਨੈ ਸੁਸਤਾਤਮ ਕ ਭਾ ਸੇ ਹੈ॥ ਅਰੁ ਅਧਿਸੰਨ ਕਾ ਦਿ ੫੭
 ਦੇ ਕ ਕਰਿ ਕੈ ਅਥਵਾ ਅਵਾਥਾਂ ਤਰ ਕਰਿ ਕੈ ਅਧਿਸੰਨ ਸੁੰਦਰ ਕ ਭਏ ਤੈ ਅਸਤਾ ਹੋਤ ਹੈ॥ ੩॥ ਜਿਕ ਯੋਗੇ ਅਰਥਵਾ ਹਿਕੁੰ

ਮੇਰਾ ਦਿਸਤਕਾਰਿ ਕੈ ਸਪਸਕਰੇ ਹੈ ॥ ਕਥਿਤਾ ਕਲਪਨਾ ਨਗਰ ਜੈ ਸੇ ਆਤਮਾ ਤੇ ਭਿੰਨ ਨਾਹਿ ਨਗਰ ਸੇ ਆਤਮਾ
 ਰੂਪ ਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸਹਿ ॥ ਨਗਰ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਤੇ ਪਹਲੇ ਜੈ ਸ੍ਵਰੂਪ ਭਾਂਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀ ਏਤੇ ਫੇਰ ਨਗਰ ਸੇ ਭਾਸਹਿ ॥ ਸਰੂ
 ਪ ਪ੍ਰਕਾਸਮਾਹਿ ਨਗਰ ਅਕਾਰੀ ਮਿਥਿਆ ਮਾਯਾ ਮੇ ਆਤਮਾ ਸੁੰਮਿਲਿ ਜੋ ਹੀਰਕਾ ਸੇਹਿ ॥ ਜਾਗਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਤੈ ਸੇ ਆ
 ਤਮਾ ਸੁੰਮਿਲਿ ਭੁਜੇ ਭਿੰਨ ਕੀਓ ਆਤਮਾ ਤੈ ਤਤ੍ਵ ਜਣਨਾ ਸਹਿ ॥ ੩੧ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਜੈ ਸੇ ਆਪ ਕੇ ਭੀਤਰ ਕਲਪਨਾ ਕਰਿ
 ਕੈ ਬਨਾਯੋ ਜੈ ਨਗਰ ਸੇ ਨਗਰ ਸਹਿ ॥ ਅਧਿਸੰਨ ਆਪਹਿ ਰਾਸੇ ਹੈ ॥ ਆਪ ਤੇ ਭਿੰਨ ਆਪ ਕੇ ਭੀਤਰ ਕਛੂ ਕਾਸ ਪਾਖਾਣਾ
 ਦਿਕੋਰ ਚੜੇ ਨਗਰ ਹੈ ਨਾਹਿ ॥ ਤਤ੍ਵ ਤੈ ਨਗਰ ਕੀ ਕਲਪਨਾ ਕੇ ਪਹਲੇ ਜੈ ਨਿਰਵਿਕਲ ਪਸ੍ਵਰੂਪ ਸਫੁਰਣ ਹੋ ਸੇ ਟੀ ਨਗਰ ਕੀ
 ਕਲਪਨਾ ਭੁਏ ਤੇ ਨਗਰ ਸਹੀ ॥ ਭਾਸਨਾ ਹੀ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਗਰਾ ਕਾਰ ਭਾਸਤੀ ਜੋ ਆਤਮਾ ਸਤਾ ॥ ਤਾਂ ਮੇ ਨਗਰਾ ਕਾਰ ਅੰ
 ਸੰ ਜੈ ਹੈ ਮਾਯਾ ਮੇ ਮਿਥਿਆ ਹੈ ॥ ਤਤ੍ਵ ਤੈ ਆਤਮਾ ॥ ਏਤੈ ਸਤ੍ਵ ਸੇ ਭਾਸੇ ਹੈ ॥ ਅਰਜੇ ਆਤਮਾ ਸੁੰਮਿਲਿ ਕਰਿ ਜੇ ਤੈ ਨਿਸਤਤ੍ਵ ਹੈ ਕੋ
 ੫ ਯਭਾਸੇ ਨਾਹਿ ਏਤੈ ਸੇ ਹੀ ਕਲਪਨਾ ਨਗਰ ਕੀ ਨਾਹੀ ॥ ਜਾਗਤ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੁੰ ਆਤਮਾ ਅਧਿਸੰਨ ਸਤਾ ਸੁੰਤਾ ਦਾਤਮਾ ਕੀਓ ਸਤ੍ਵ ਭਾ ਸੇ
 ਸੇ ਹੈ ॥ ਆਤਮਾ ਸਤਾ ਤੇ ਭਿੰਨ ਕੀ ਏਤੇ ਤਤ੍ਵ ਜਣਨਾ ਸਹਿ ॥ ਨਿਸਤਤ੍ਵ ਭੁਟਿਓ ਸਤ੍ਵ ਭਾ ਪਕੁੰਡਿ ਕਾਲ ਨਖੇਧ ਕਾਟਿ ਖੇਤਾ

੫੩
ਮ:

ਕੁੰਪਾਵੈਹੈ॥੩॥ਸੋਈਬਾਧਕੁੰਦਿਖਾਵੈਹੈ॥ਸਵੈਯਾ॥ਸਚਿਦਾਨੰਦਰੂਪਬਿਨਾਨਕਛੂਜਗਮੇਰੂਪਨਾਮਜੋਕੁਸ
ਤਰੈ॥ਸਭਮੇਅਨਸੂਤਸੁਏਕਸਦਾਧਨਿ॥ਪ੍ਰਥਮਖੰਡਪ੍ਰਕਾਸਤਰੈ॥ਐਸੇਗਯਾਨਭਯੋਜਬਹੀਤਬਹੀਸ
ਹਕਾਰਯਮਾਯਾਵਿਨਾਸਤਰੈ॥ਅਵਸੇਖਰਹਿਯੋਹਰਿਰੂਪਜੋਈਨਿਤਮਾਣਕਤਾਹਉਪਾਸਤਰੈ॥੩
੨॥ਇਤਿਸ੍ਰੀਆਤਮਸ੍ਵਰੂਪਾਵਧਾਰਣਾਨਾਮਤੀਰਥਪ੍ਰਕਰਣੰ॥੩॥ਟੀਕਾ॥ਜਗਤਮੇਨਾਮਰੂਪਾ
ਤਮਕਜੋਯਦਾਰਥਕੁਮੇਹੈ॥ਸੋਸੋਸਰਬਸਚਿਦਾਨੰਦਅਪਿਸੰਨਬਿਨਾਸ੍ਵਤःਕਛੂਹੈਨਾਹਿ॥ਤਿਕਾਲ
ਅਸਤਰੈ॥ਪੁਰਬਪਖਾਜਬਜਗਤਨਿਸਤਤ੍ਰੈਤਬਜੋਜਤੰਭਯੋਕਹਾਭਾਮੇਹੈ॥ਉੜਾ॥ਮਾਯਾਕਲਪਤਸ
ਰਬਨਾਮਰੂਪਮੇਅਨਸੂਤਕਹਿਯੋ॥ਅੰਸਅੰਸਮੇਵਜਾਪਕਸੋਏਕਅਪਿਸੰਨਰੂਪਆਪਹਰਿਪ੍ਰਤਿ
ਗਯਾਤਮਾਸੁੰਅਭਿਨਾਤਾਹਿਸੁੰਅਖੰਡਪ੍ਰਮਾਤਮਾਸੋਈਭਾਸੇਹੈ॥ਸੁਤः॥ਜੋਨਿਸਤਤਨਾਮਰੂਪਤਾਮੇਭਾ
ਸਬੋਨਹਿਰਹਿਓਹੈ॥ਤਾਂਤੈਭਾਸਬੋਸੋਅਪਿਸੰਨਕੋਧਰਮਹੈ॥ਐਸੇਪ੍ਰਤਯਗਬ੍ਰਹਮਕੋਏਕਤੁਲਖਣ
ਅਖੰਡਗਯਾਨਜਬਭਯੋ॥ਤਬਹੀਸਾਪਯਾਤਕਾਰਸੁੰਲਗਤੇਹਿਜਗਤਰੂਪਕਾਰਯਸਹਿਤਮਾਯਕੋਨਾਸ

ਗ

੫੩

ਹੇਤ ਹੈ॥ ਕਾਰਜ ਸਹਤ ਮਾਯਾ ਤੀਨ ਕਾਲ ਮੇਂ ਹੈ ਨਾਹਿ॥ ਮੇਸੇ ਬਾਧ ਨਿਸਚੈ ਹੇਤ ਹੈ॥ ਮੇਸੇ ਜਗਤ ਕਾਰ
 ਜ ਸਹਤ ਮਾਯਾ ਕੋ ਬਾਧ ਭੁਏ ਤੇ ਅਵਸੇਖ ਰਹੇ॥ ਜੋ ਅਧਿਸ਼ਾਂਤ ਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋ ਵਿਦੁ ਵਾਨ ਸਦਾ
 ਉਪਾਸਨਾ ਕਰੇ ਹੈ॥ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਕਰੇ ਹੈ॥ ੩੨॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਮ ਸੂਰੂਪਾ ਵਧਾਰਣੰ ਪ੍ਰਕਰਣੰ॥ ੩॥ ਤਿਰਤੀਅ
 ਪੁਰਬ ਪਖਾ॥ ਕਵਿਤੁ॥ ਸਕੁਤ ਜੋਗ ਸਾਨ ਕਰਮ ਅਵਿਦਿਅ ਕੋ ਭਯੋ ਬਾਧ ਸੇ ਤੇ ਸਦਾ ਬੁਧ ਮਾਹਿ ਨਾਹਿ ਸ
 ਥਿਤ ਪਾਵਹਿ॥ ਦੁਸਨ ਅਨਾਦ ਅਤਿ ਨਿਰੂਢ ਨਿਵਰ ਸੋਈ ਮਹੰਤਾ ਜਗਤ ਕ੍ਰਮ ਫੇਰ ਉਪਜਾਵਹਿ
 ਉਦੇਭਯੋ ਭ੍ਰਮ ਜਬ ਸੋ ਤੇ ਯਥਾ ਦਿਪਰਬ ਪੁਰਬ ਦੁਤਾ ਵਿਖੇ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਵਿਤ ਕਰਾਵਹਿ॥ ਪ੍ਰਵਿਤ ਮੇਵ ਜ
 ਗਾਚਿਤ ਜਬ ਭਯੋ ਤਬ ਸੋ ਤੇ ਕੈ ਸੇ ਕੈ ਉਪਾਸਨਾ ਕੁੰਨਾਹਿ ਛਿਟਕਾਵਹਿ॥ ੧॥ ਟੀਕਾ॥ ਪੁਰਬ ਕਯੋ ਮੇਸੇ ਹਿ
 ਅਧਿਸ਼ਾਂਤ ਕੋ ਜੋ ਸਾਧੁ ਜਾਤ ਕਾਰਾ॥ ਤਾਂ ਕਰ ਕੇ ਦੇ ਕਵੇਰਾ॥ ਮਾਵਿਦ ਕੋ ਬਾਧ ਨਿਸਚੈ ਰਹੇ॥ ਸੇ ਸਦਾ ਬੁਧਿ ਮੇਂ ਇਸ ਬਿ
 ਤਨ ਪਾਵੇਗੇ॥ ਬੁਧਿ ਮੇਵਾ ਸਤਨ ਹੋਇਗੇ॥ ਜੋ ਕੋ ਅਨਾਦ ਕਾਲ ਕੋ ਮਹੰਤ ਕਰਤਾ ਮਹੰਤ ਕੁਰਾ॥ ਇਤਿ ਜਾਇਜੀ
 ਵਪਕ ਕੋ ਅਨੁਭਵ ਕਰਤੇ ਹਿਰਹਿਯੋਗੇ॥ ਮੇਸੇ ਕੋ ਜੋ ਜਨਮਾ॥ ਮੇਸੇ ਕੋ ਜੋ ਕਾਲਾ॥ ਮੇਸੇ ਕੋ ਜੋ ਦੇਸ ਜਾ ਮੇਜੀ

ਵਪੁਕਾਰੇ ਅਸੁਰ ਵਨ ਕੀ ਭਾਇ ਲੇ ਸਰਬ ਜਨ ਮਾਇ ਮੇ ਕੀ ਭਾਇ ॥ ਮੇ ਸੇ ਇਸੀ ਪੁਤ੍ਰਾ ਦਿਵੇ ਖੇਰੁ ਪਜਗ
 ਤੇ ਅਨੁਭਵ ਸਰਬ ਜਨ ਮੇ ਸਰਬ ਦੇ ਸਰਬ ॥ ਮੇ ਕਰ ਤੇ ਹਿਰ ਹਿਯੇ ॥ ਤਾਂ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਕੇ ਕੁਟੀ ਜੋ ਜੀ
 ਵਜਗਤ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਸੇ ਅਤਮਾ ਦਰਬਾਨ ॥ ਅਗਨਿ ਰੇਤਰ ਕਰੇ ਦੇ ਸੁੰ ਪਰਬਤ ਕੀ ਨਾਂਈ ਅਤਿ ਨਿਰੂਢ
 ਅਚਲ ਕੁਟੀ ॥ ਅਗਨਿ ਵਡ ਸਪਾਨ ॥ ਧਰਾ ਕਾਰ ਸੂਭਾ ਵਰੁ ਪੁਕੁਟੀ ॥ ਮੇ ਸੀ ਜੇ ਵਾਸਨਾ ਸੇ ਬਾਪਗਯਾਨ
 ਕੋ ਤਿਰਸ ਕਾਰ ਕਰਿ ਕੋ ॥ ਅਹੰਤਾ ਕੁਮਾਰ ਜਗਤ ਕੁਮਾਰੁ ਫਰੈ ਤਪੰਨ ਕਰੇ ਰੀ ॥ ਅਰਜੀ ਵਜਗਤ ਕੁਮਾਰੈ ਸੇ
 ਜੈ ਸੇ ਅਰਜਾਨ ਕਾਲ ਮੇ ਵਿਖੇ ਕੀ ਪ੍ਰਬਿਤ ਕਰਾਵਤੈ ॥ ਤੈ ਸੇ ਫੇਰ ਪ੍ਰਬਿਤ ਕਰਾਵੈ ॥ ਅਰ ਪ੍ਰਬਿਤ ਮੇ ਵਿਗ
 ਚਿਤ ਕੁਯੋ ॥ ਸੇ ਨਿਰੰਤਰ ਮਾਤਮਾ ਨੁਸੀਧਾਨ ਰੂਪ ਉਪਾਸਨਾ ਕੁ ਕੈ ਸੇ ਨ ਛੋਡੇ ਗੋ ॥ ਛੋਡੇ ਹੀ ਗੋ ॥ ਈ ਗਾਂਯੇ ਕੁਵ
 ਗੋ ॥ ਜੀ ਵਜਗਤ ਕੁਮਾਰ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਹੈ ਸੇ ਬਹੁ ਕਾਲ ਕੀ ਹੈ ॥ ਬਹੁਤ ਹੈ ॥ ਅਤਿ ਨਿਰੂਢ ਹੈ ॥ ਅਰਜਾ ਬ੍ਰਹਮ
 ਕਾ ਵਕੀ ਵਾਸਨਾ ॥ ਅਰ ਤਿਕਾਲ ਜਗਤ ਕੇ ਅਭਾਵ ਕੀ ਵਾਸਨਾ ਹੈ ਸੇ ॥ ਅਬ ਹੀ ਕੁਟੀ ਹੈ ॥ ਅਤਮ ਲਪ ਹੈ ॥ ਅਰ ਦਿ
 ਫਨਾ ਹੀ ਸਿਲ ਹੈ ॥ ਤੈ ਸੇ ਮੰਦ ਮੋਦਿ ਸਟੁ ਲਗ ਕੀ ਨਾਂਈ ॥ ਦਿਰੁਪ ਵਾਸਨਾ ਮੇ ਪਤ੍ਰੀ ਬਕੀ ਨਾ ਸਕੀ ਪਾਵੈ ਗੀ ॥ 48

ਪਰੰਤ ਯਾਂ ਤੇ ਵਾਂ ਕੇ ਨਾ ਸਕੀ ਸੀ ਕਾ ਚੁਨਾਹੀ ॥ ਕਥਿਤੁ ਓੜਾ ਜਬ ਭਾਸੈ ਕੁਮ ਮੇ ਸੇ ਹਿ ਵਿਚਾਰ ਕਰੈ ॥ ਅਤਮਾਮ ३੪
 ਸ ਸੰਗ ਸਵਾ ਅਤੰ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ ॥ ਆਕਾਸ ਕੇ ਮਾਹਿ ਜੈ ਸੇ ਨੀਲ ਮਾ ਕੋ ਕੁਮ ਹੋਇ ॥ ਅਕਾਸ ਕੁੰ ਨੀਲ ਮਾ ਕੇ ਲਾਗੇ ਨਹੀ ਰੰਚ ਹੈ ॥ ਮਿਰਗ
 ਜਲ ਕਰ ਜੈ ਸੇ ਭੀ ਜਤਨ ਕੁਮ ਰੰਚ ਮਰ ਕਟ ਅਨਲ ਕੀ ਜੋ ਜੇ ਚਰ ਮੀ ਕੋ ਨ ਅੰਚ ਹੈ ॥ ਅਧਿਜਾਤ ਵਿਕਾਰ ਤੇ ਸੇ ਅਪਿ
 ਸੁੰਦਾਨ ਮਾਹਿ ਨਾਹਿ ਸੀ ਮਕਾ ਵਿਚਾਰ ਮੇ ਸੇ ਗਯਾਨੀ ਨਿਸ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਟੀਹਾਂ ਯੋਰਾ ਦੁਹੈ ॥ ਯਦ੍ਯਪਿ ਜੀਵ ੨
 ਜਗਤ ਕੀ ਵਾਸ ਨਾ ਬੁਲੀ ਹੈ ॥ ਪਣੇ ਕਲ ਕੀ ਹੈ ॥ ਅਤ ਵਿਛ ਹੈ ॥ ਤਥਾਪਿ ਅਤੰ ਤਤ੍ਵ ਭੂਟੀ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਧਰੂਪ ਹੈ ॥ ਅ
 ਰਥ੍ਯ ਮਭਾਵ ਕੀ ਵਾਸ ਨਾ ਅਰ ਜਗਤ ਪਿ ਥਾ ਕੀ ਵਾਸ ਨਾ ॥ ਸੇ ਯਦ੍ਯਪਿ ਅਤਮ ਲਪ ਹੈ ॥ ਅਲਪ ਕਾਲ ਕੀ ਹੈ
 ਅਰਥਿ ਲਪ ਹੈ ॥ ਤਥਾਪਿ ਸਾਚੀ ਹੈ ॥ ਅਰਥਾਧਰੂਪ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਭੂਟੀ ਵਾਸ ਨਾ ਕੇ ਬਾਧ ਸਾਚੀ ਵਾਂਗ ਸੇ ਟੀਕਰੈ ਗੀ ॥ ਸ
 ਪਰੰਤ ਸਾਚੀ ਕੇ ਬਾਧ ਭੂਟੀ ਸੁੰ ਹੋਤ ਨਾਹਿ ॥ ਜੈ ਸੇ ਰੰਚ ਮਾਂ ਕੁੰ ਵਿਲਸਤ ਪਰਮਾਣੁ ਕਹੇ ਵਾਰੇ ਪਣੇ ਹੈ ॥ ਯਥਾ ਰਥ ਚੰਦ੍ਰ
 ਮੰਡਲ ਕੇ ਪਰਮਾਣੁ ਕਹੇ ਵਾਰੇ ਜੋ ਤਿਖੀ ਏ ਕੋ ॥ ਤਥਾਪਿ ਜੋ ਤਿਖੀ ਕਾ ਕੀ ਮਾ ਪਣਾ ਭੂਟਾ ਹੋਰੋ ਪਣਾ ਪਣਾ ਕੋ ਕੀ ੬ ਇ
 ਜੋ ਤਿਖੀ ਭੂਟੇ ਨਾਹਿ ॥ ਮੇ ਸੇ ਪਣਾ ਕਾਲ ਕੇ ਪਣਾ ਤਮ ਕੋ ਨਾ ਸਕ ਸੁੰ ॥ ਪਣਾ ਪਣਾ ਜੋ ਕੋ ਨਾ ਸਕ ਵਿਸਫੁਲੀ ਗਇਤ

3 ਜਾਇਅਨੇਕਦਿਸਾਂਤਹੈ॥ ਤਾਂਤੈਬਾਧੀਦਿਗਗਦਵਸਨਤੈਜਬਕਾਪੁਭਾਸੇ॥ ਤਬਆਤਮਾਕੋਅਸੀਗਤ੍ਰਕੋਅਰਜ
 ਗਤਮਿਯਤ੍ਰਕੋਵਿਚਾਰਅਨੁਸੰਧਾਨਰਹੇ॥ ਤਬਾਲਕਕੀਨਾਂਈਭ੍ਰਮਕੋਪੀਛੇਨਲਗੇ॥ ਜੈਸੇਬਾਲਕਕ੍ਰਕੋਯ
 ਨੇਪੁਯੋਬਾਬਾਕਾਨਕਾਟਗਯਾ॥ ਤਬਕਾਨਬੁੱਤਸੰਭਾਲੇਨਾਹੀ॥ ਅਰਰੇਵੇਲਾਰੇਹੈ॥ ਤੈਸੇਨਕਰੇਦਿਪ੍ਰਕਾਰਕੋ
 ਵਿਚਾਰਕਯੋ॥ ਤਾਂਤੈਪ੍ਰਥਮਆਤਮਾਕੋਅਸੀਗਤ੍ਰਕੋਵਿਚਾਰਦੇਯਕਾਵਿਤਕੀਤੁਕਕਰਕੈਕਹੇਹੈ॥ ਜੈਸੇਅਸੀਗਅ
 ਏਕਾਸਮੇਨੀਲਤਾਕੋਭ੍ਰਮਹੈ॥ ਤਾਂਤੈਅਸੀਗਅਕਾਸਕੋਅਸਤਨੀਲਮਾਕੋਰੰਚਭੀਨਹਿਲਾਰੇਹੈ॥ ਕੋਯੇਕੋਅਸੀਗਅਕਾ
 ਸਮੈਲਾਗਏਕੀਯੋਗਤਾਨਾਹਿਯੋ॥ ਅਰਅਸਤਨੀਲਮਾਭ੍ਰਮਮੇਲਗਾਵਨੇਕੋਸਾਮ੍ਰਥਨਾਹਿਯੋ॥ ਜੈਸੇਮਰਕਟਕ
 ਲਪਤਅਗਨੀਕੀਆਂਚਤੈਅਧਿਸ਼ਾਂਨਰੂਪਚਰਮੀਕੀਭ੍ਰਸਮੀਨਹਿਚੇਤਹੈ॥ ਤੈਸੇਅਸੀਗਅਧਿਸ਼ਾਂਨਰੂਪਆਤਮਾ
 ਕੋਵਿਖੇਬਧਤਵਾਸਨਾਤੈਜੀਵਜਗਤਭ੍ਰਮਮੈਜਸੁੰਭਾਸੈ॥ ਤਾਂਭ੍ਰਮਕਲਪਤਜੀਵਜਗਤਕਾਵਿਰਸੁੰਅਸੀਗਆਕ
 ਤਮਾਕੀਕਛੁਯਾਨਿਨਾਹੀ॥ ਐਸੇਸੀਮਕਯਥਾਰਥਟਰਨਸੁੰਦਿਦ੍ਵਾਂਨਸਦਾਨਿਸਪ੍ਰਪੰਚਆਤਮਾਰਾਮਜਯੈ॥ ੨॥ ਸ
 ਅਕਾਸਦਿਸਾਂਤਕੋਭਾਵਕੁੰਫੇਰਸਪਸਕਰੇਹੈ॥ ਕਬਿਤਾ॥ ਜੈਸੇਸੀਤਉਸਨਪੁਪਪੁਲਪੁਸਾਮਭ੍ਰਰੂਪਅਨੇਕਦਿ ੫੫

ਕਾਰਮੇਸੇਅਕਾਸਮੇਕਾਸਹਿਅਸੰਗਨਿਰੰਸਸੁਖਜਮਅਵਿਰੂਪਤੰਤੈਅਕਾਸਮੇਵਿਕਾਰਕੋਲਗਤਨਪਾਸਹਿ
 ਤੈਸੇਅਤਮਕੇਮਾਹਿਸੁਪਰਵਿਕਾਰਨਾਹਿਮਿਥਜਯੋਗਕਰਕਾਸੇਮਿਥਜਾਅਵਕਾਸਹਿਅਸੰਗਅਵੈਤਏ
 ਕਨਿਰੰਸਕੁਟਸਥਤੰਤੈਅਤਮਾਮੇਵਿਕਾਰਕੋਨਾਹਿਅਵਕਾਸਹਿ॥੩॥ਟੀਕਾਜੈਸੇਅਕਾਸਰੂਪਅਧਿਸੰਨਮੇ
 ਸੀਤਰਿਤਉਪਾਧਕੋਯੋਗਤੈਸੀਤਕਾਸੇਹੈ॥ਐਸੇਰਸੀਖਮਵਾਜੁਮੇਘਵਿਉਪਾਧਕਾਯੋਗਤੈਉਸਨਧੂਪਧੂਲਧੂਮ੍ਰਬ ਆ
 ਦਲਾਦਿਵਿਕਾਰਨਭਮੇਕਾਸੇਹੈ॥ਤਥਾਪਿਅਕਾਸਮੇਅਸੰਗਾਦਿਚਾਰਹੇਤਤੈਵਿਕਾਰਕੋਪਾਸਨਹੀਲਗੇਹੈ॥ਤੈ
 ਸੇਅਤਮਾਭੀਅਸੰਗਹੈ॥ਕਲਪਤਉਪਾਧਕੋਵਾਸਤਵਸੰਗਨਾਹਿਹੈ॥ਸਮਸਤਾਦ੍ਰੁਸਰੋਕੋਈਹੈਨਾਹਿ॥ਤੰਤੈ
 ਅਵੈਤਹੈ॥ਅਰਜਾਤੀਯਾਦਿਕਾਤੀਯਾਮੂਗਤਭੇਦਰਹਿਤਹੈ॥ਤੰਤੈਏਕਹੈ॥ਅਸੰਗਾਦਿਤੀਨਹੈਤਤੈਅਤਮਾ
 ਮੇਪਰਕੋਕੀਓਵਿਕਾਰਨਾਹਿ॥ਅਰਨਿਰੰਸਨਿਰਵੈਦਹੈ॥ਕੁਟਸਥਨਿਰਵਿਕਾਰਹੈ॥ਯਾਦੋਯਹੇਤਤੈਅਤਮਾਮੇ
 ਸੂਤ:ਵਿਕਾਰਨਾਹਿ॥ਕੁਯੋਕੇਸਾਵੈਦਵਿਕਾਰੀਰੂਪਦੁਗਧਜਾਦਿਮੇਸੂਤ:ਵਿਕਾਰਦੇਖੋਹੈ॥ਯਦਯਪਿਅਤਮਾ
 ਮੇਸੇਹੈ॥ਤਥਾਪਿਮਿਥਜਾਉਪਾਧਕਾਮਿਥਜਸੰਬੰਧਕਰਕੈਅਤਮਾਮੇਮਿਥਜਾਵਿਕਾਰਕੋਅਕਾਸਹੇਤਹੈਤੈਪਰ

ਨਮੋ ਕਰੁ ਅਤਿ ਸੋ ਨਹਿ ਰੇ
 ਅਧਿਸੰਨਮੋ ਕੁਸੁਮਤੋ ਜੁ ਅਧਿਸੁ
 ਜਾਤਮ

੫੬ ਜੇ ਤਾਂ ਤੈ ਆਤਮਾ ਕੀ ਕਹੂ ਗਾਨਿ ਨਾਹਿ ॥ ੩ ॥ ਐਸੇ ਅਧਿਸੰਨ ਕੋ ਸੁਰੂਪ ਦੇਖ ਜਾ ਅਧਿਸੰਨ ਮੇ ਵਿਕਾਰ ਕੋ ਅਭਾਵ
 ਮ: ਬ ਕਹੋ ਜੇ ਅਪ੍ਰਸੂਤ ਕੋ ਸੁਰੂਪ ਵਿਚਾਰੇ ਤੇ ਕੁੀ ਅਧਿਸੰਨ ਕਹੂ ਅਧਿਸੰਨ ਕੋ ਕਰੇਣੁ ਸਾਮ੍ਰਥ ਨਾਹੀ ਐਸੇ ਕਹੇ ਜੋ ਕਥਿ
 ਤਾ ਅਧਿਸਤ ਜੇ ਸੂਤ: ਸੁੰਨ ਜਾ ਮੇ ਕਹੂ ਸੁਰੂਪ ਨਾਹਿ ਤਾਂ ਤੈ ਅਧਿਸੰਨ ਮਾਹਿ ਕਹੂ ਨ ਕਰਤ ਹੈ ॥ ਆਤਮਾ ਅਸੰਗ ਜਾਂ ਕੋ
 ਅਧਿਸਤ ਕੋ ਸੰਗ ਨਾਹਿ ਤਾਂ ਤੈ ਕਹੂ ਗਾਨ ਦੇਖ ਵੇ ਕੋ ਨ ਪਰਤ ਹੈ ॥ ਪੁਰਬਾਸ ਨ ਕੋ ਵਸ ਭਾਸਹੁ ਪ੍ਰਪੰਚ ਮਿਥ ਜਾ ਅਤ
 ਮਾ ਮੇ ਆਤਮਾ ਕੋ ਕਹੂ ਨ ਹਰਤ ਹੈ ॥ ਸਮਝ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਅਪੁ ਅਪੁ ਮਾਹਿ ਸਿਥਤ ਕਰੇ ਸਦਾ ਬੁਧ ਮਾਨ ਜਗ ਮਾਹਿ ਵਿ
 ਚਰਤ ਹੈ ॥ ੪ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਅਧਿਸਤ ਨੀ ਵਜਗਦ ਕੁਾਵੇ ਜੋ ਸੋ ਸੂਤ: ਨਿਸਤ ਤੁ ਹੈ ॥ ਜਾ ਮੇ ਕਹੂ ਕੁੀ ਸਾਮ੍ਰਥ ਨਾਹਿ
 ਤਾਂ ਤੈ ਕੁਮਸੂ ਅਧਿਸੰਨ ਕੋ ਅਸੰਗ ਸੁਰੂਪ ਵੇ ॥ ਵਾਸਤੂ ਅਧਿਸਤ ਕੋ ਸੰਗ ਨਹੀ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਆਤਮਾ ਭਿੰਨੀ ਵਜਗਦ
 ਭਾਵ ਕੋ ਗਾਨ ਦੇਖ ਧਾਰਣ ਨਹੀ ਕਰੇ ॥ ਜਾਂ ਤੇ ਅਧਿਸੰਨ ਅਰ ਅਧਿਸਤ ਕੋ ਐਸੇ ਸੁਰੂਪ ਵੇ ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਪੁਰਬ ਵਾਸ
 ਨਾ ਤੈ ਜੀਵ ਕੁਾਵਾ ਦਿ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭਾਸੇ ਤਾਂ ਕੁਾਵੇ ਸੁੰਨ ਆਤਮਾ ਕੀ ਕਹੂ ਗਾਨਿ ਨਾਹਿ ॥ ਪੁਰਬ ਪਖਾਜ ਬਪ੍ਰਪੰਚ ਕੁਾਸੇਣੇ ਸ
 ਕਹੂ ਆਤਮਾ ਕੀ ਗਾਨ ਨਾਹੀ ਤਬ ਯਥੇ ਛ ਵਿਖੇ ਮੇਹੁ ਪ੍ਰਬਿਤ ਕਰੇ ਤਾ ਸੁੰਨੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਕਹਾ ਗਾਨ ਹੈ ॥ ਉਤ ॥ ਤਹੰ ॥ ੫੬

49

ਮਃ

ਮ

ਸੁਣਨ ਮਨ ਨ ਯੁਕੁ ਵਾਕ ਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਿ ਕੁਯੋ ਜੁ ਸੁਰੁ ਪਰ ਜਾਨ ਬਾਧ ਜੋ ਨ ਹੀ ਜਾਤ ਹੈ। ਕੁਮਕੋ ਸੁਥਾਧ ਕਰੁ
 ਕੋਗ ਹਣ ਕਰੇ ਯੋਗੇ। ਸੁਭਾਵ ਜੋ ਏਕੁ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਤ ਹੈ। ਮਧਰਤਾਰ ਜਾਨ ਜੈ ਸੇ ਕਟੁ ਕੁਮ ਬਾਧ ਕਰੇ ਕੁਮਕ
 ਰ ਸੁਰੁ ਪਤੈ ਮਾਪਨ ਚਲਾਤ ਹੈ। ਮੈ ਸੇ ਹੀ ਸੁਰੁ ਪਰ ਜਾਨ ਕਰੇ ਸਰਬ ਕੁਮ ਹਾਨਿ ਸੁਰੁ ਪਮੈ ਮਾਪ ਸੋਈ ਸਹਜ ਹਿਸ
 ਮਾਤ ਹੈ। ਪਾਟੀ ਕਾਗਿ ਪ੍ਰਕਾਸਿ ਗਾਗਾ ਦਿਖਟ ਪ੍ਰਕਾਗ ਕਰਿ ਕੈ ਸਾਸਤ ਕੋ ਮਦੈ ਤ ਕੋ ਤਤ ਪਰ ਜਾਨਿਸ
 ਚੈਰੁ ਪਜੇ ਸੁਵਣਾ। ਮਗ ਮਦੈ ਤ ਸੁੰਦਿ ਰੁਪ ਯੁਕਤ ਕੀ ਪ੍ਰਥਮ ਕਲਪਨਾ ਕਰਿ ਕੈ। ਫਿਰ ਮਝੈ ਤ ਸੁੰਮਦਿ
 ਰੁਪ ਯੁਕ ਕਰਿ ਤਾਂ ਕੋ ਨਿਗਾ ਕਰਣ ਕਰ ਕੈ। ਮਦੈ ਤ ਕੋ ਦ੍ਰਿਛ ਨਿਸਚੈ ਕਰੈ ਰੁਪ ਜੋ ਮਨਾ। ਤਾ ਸੁਵਣ ਮਨ ਨ ਪੁਰ
 ਬਕ ਸਦਾ ਮਗ ਵਾਕ ਜਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁੰਭੁ ਜੋ ਜੋਤ ਤੁਰ ਜਾਨਾ। ਸੋ ਜੀਵ ਕ੍ਰਾਦਿ ਕੁਮ ਸੁੰਥਾਧ ਜੋ ਨ ਹੀ ਜਾਤ ਹੈ। ਕਜੇ ਕੇ
 ਵਿਪ੍ਰੀਤ ਰਹਣ ਕੁਮ ਕੋ ਬਾਧ ਕਰਿ ਕੈ ਤਤ ਕੋ ਜਥਾ ਰਥ ਰਹਣ ਕਰੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਗ ਜਾਨ ਕੋ ਜਨਮ ਸੁੰਹਿ ਸੁਭਾ
 ਵ ਹੈ। ਜੈ ਸੇ ਗੁਣ ਕੋ ਮਧੁਰਤਾਰ ਜਾਨ ਹੈ ਸੋ ਜੁਗਾਦਿ ਕਦੇ ਖੋ ਮੇਗੁ ਛਕੋ ਕਟਤਾ ਕੁਮ ਰੁਯੋ ਤਾਂ ਕੋ ਬਾਧ ਹੀ ਕਰੇ। ਕਛੁ
 ਮਧੁਰਤਾਰ ਜਾਨ ਹੈ ਸੋ ਮਾਪ ਕੁਮ ਕਰਾ ਮਾਪ ਕੇ ਵਿਖੇ ਤੇ ਚਲਾਇ ਮਾਨ ਨ ਹੀ ਹੋਤ ਹੈ। ਜਦ ਯਾਪਿ ਭੁਕਰ ਕੈ ਗੁਣ ਕੁੰ

ਵਿਖੇ

49

Handwritten text in Gurmukhi script, likely a historical document or manuscript. The text is written on aged, yellowed paper and is mostly illegible due to fading and a large water stain on the left side. The script appears to be from the 18th or 19th century.

4੮

ਮਃ

ਭੁਕਤਾਰੇਯੋ ਤਥਾਪਿ ਗੁੜਕੀ ਕਟੁਤਾ ਕੇਵੇ ਸਰਧਾ ਨਹਿ ਕਰੇਯੋ ॥ ਨਨੁ ॥ ਬਿਤਗਯਾਨ ਕਰਕੈ ਮਦੈ ਤਕੀ ਸਿਧਨ
 ਹੋਇਗੀ ॥ ਉਝਾ ਮੇਸੇ ਸੁਰੂਪ ਗਯਾਨ ਹੋਸੇ ਭੀ ਕਤ ਕਰੇ ਫੁਕੀ ਨਾਈ ॥ ਮਾਤਮਾ ਸੁੰਮਾ ਤਿਕੁ ਜੀਵਨ ਗਦਭਾਵਾ
 ਦਿਸਰਬਤੁ ਮਮਰਸਰਬਤੁ ਮਕਾਵੇਖੈ ਕੋ ਬਾਧ ਕਰਿਕੈ ॥ ਮਾਪਕੀ ਮਭਵੰਜਨ ਕਬਿਤੰਜ ਸਤਾਂ ਭੁੰਭੀ ਸਰ
 ਬਕੇ ਸਾਥ ਬਾਧ ਕਰਕੈ ॥ ਬਿਤਜ ਭਿਵਨ ਕੁਚੈ ਤੰਜ ਨਾ ਮੰਸਾ ਮਾਪਕੀ ਮਾਵੇ ਸਿਸਾ ਮਾਤਮਾ ਸੁਰੂਪ ਮੇਸੁ ਭਾ
 ਵੁੰਸੁ ਹਿਪਰਯਵਸਾਨ ਪਾਵੈਯੋ ॥ ਤਾਂਤੈ ਮਾਤਮਾ ਮੇਗਯਾਨ ਕਰਿਕੈ ਦੈਤਾ ਪਤਿਨਾਹਿ ॥ ੫ ॥ ਅਬ ਬਾਧਤ ਜੀਵ
 ਜਗਦਵਾਸਨਾ ਕਰਕੁ ਮਭਏ ਤੇਗਯਾਨ ਮਾਧਿ ਸੰਨ ਮੇਰਾ ਹਾਂ ਮਾਧਿ ਕਰੁਯੋ ॥ ਮਥਵਾ ਮਧਜ ਸਤਾਵਿਖੈ ਮੇ
 ਕਹਾ ਮਾਧਿ ਕਰੁਯੋ ਮੇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਹੈ ॥ ਪਰੰਤ ਜਥਾ ਕੁਮਕੋ ਮੰਗੀ ਕਾਰ ਕਰਕੈ ਵਹਿਰ ਮੁਖ ਨਹੋਇ ਮੇਸੇ
 ਕਹੈਯੋ ॥ ਕਬਿਤਾ ਗਯਾਤ ਮਾਧਿ ਸੰਨ ਮਾਹਿ ਉਪਾਧ ਕਾਯੋਗ ਕਰਿ ਮੇਰਕੁ ਮਭਏ ਤੇਭਯੋ ਸੇਕਹਾਂ ਵਿਚਾ
 ਰਿਯੋ ॥ ਜੈਸੇ ਮਰਕੁ ਮਾਹਿ ਪੁਪਕਾ ਸੰਯੋਗ ਕਰਿ ਵਾਰਕੁ ਮਭਏ ਤੇਭਯੋ ਨਕਛੂ ਵਹਿ ਫੁਯੋ ॥ ਜਲ ਕੋ ਨਰਿਚ
 ਜਹਾਂ ਉਹਾਂ ਸਿੰਧ ਪੁਰ ਕਹਾਂ ਵਜਰਬਤੁ ਮਕਾਸੇ ਮੇਸੇ ਨਿਸਚੈ ਉਰਧਾ ਰਿਯੋ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇਭਯੋ ਨਕਛੂ ਮ

4੮

ਸਤਸਤੁਕੋ ਨਕਛੁ ਮੇਸੇਹਿ ਵਿਚਾਰ ਕਰਿ ਕੁਮਕੁ ਨਿਵਾਰਿਯੋ ॥ ੬ ॥ ਟੀਕਾ ਪੁਰਬ ਸੰਸਕਾਰਾਦਿ ਜੁਭੁ ਬੁਧ
 ਦਿਓ ਪਾਧ ਸੰਬਧ ਕਰਕੇ ॥ ਗੁਜਾਤ ਮਧਿਸੁ ਨ ਕੇਵਿਖੇ ਮਹੰਤਾਦਿ ਕੁਮਕੁ ਏਤੇ ਮਾਤ ਮਾਰੂਪ ਮਧਿਸੁ ਨੇਮੇ
 ਕਹਾਂ ਗੁਣ ਦੇਖਭਯੋ ॥ ਅਰਕੁ ਮਕਾਵਿਖੇ ਮਹੰਤਾਦਿ ਵੇਕਹਾਂ ਸਤਭਯਾ ॥ ਮੇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇਵੁ ॥
 ਇਤਨੇ ਕਰਕੇ ਨ ਮਧਿਸੁ ਨੇਮੇ ਕਛੁ ਗੁਣ ਦੇਖਭਯੋ ॥ ਮਰਨ ਮਧਿਜਸਤ ਮਹੰਕਾਰਾਦਿ ਸਤਭਯਾ ॥
 ਇਤਭਾਵਾ ਜੈਸੇ ਮਰੂਕੁ ਮੇਜਲਕੁ ਮਭਏਤੇ ਨਕੁ ਮਕੇਵਿਖੇ ਜਲਸਤਭਯੋ ॥ ਮਰਨ ਮਧਿਸੁ ਨਕੁ ਮ
 ਮੇਕੀਚ ਮਚਯੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਮਰਥਸੁ ਨਕੁ ਮਹੀਜਲਸ ਰਿਖਭਾ ਸੇਹੈ ॥ ਵਿਚਾਰੇਤੇ ਮੇਸੇ ਨਿਸਚੈ ਹੋਤੇ ॥ ਤੈਸੇ
 ਬਹੁ ਮਰੂਪ ਮਧਿਸੁ ਨੇਮੇ ਭਿਜੀ ਵੜ੍ਹਾਦਿ ਕੁਮਕੇ ਭਏਤੇ ਨਕਛੁ ਗੁਣ ਦੇਖਰੂਪਾਦਿ ਕਾਰਕੁਯੋ ॥ ਮਰਨਹੰਤਾ
 ਸਤਭਯੋ ॥ ਮੇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਿ ਕੁਮਕੇ ਬਾਧਕਰਿਯੋ ॥ ੭ ॥ ਜਾਂਗਜਾਤਾਵਿਖੇ ਕੇਸਕੁ ਵਦੇਖ ਜਾਸੁੰ ਬਾਧਤਕੁ ਮ
 ਸੁੰ ਮਾਤ ਮਾਕੀ ਕਛੁ ਹਾਨ ਨਾਹੀ ਮੇਸੇ ਕਹੈ ॥ ਕਾਬਿਤਾ ਗਜਾਤਾਵਿਖੇ ਕੇਸਕੁ ਵਦੇਖ ਜੇਜਗਤ ਮਹਿ ਬਾਧ
 ਤਕੁ ਮਕਾਰਿਨਾਹੀ ਬਾਧਯੋ ਜਾਤਹੈ ॥ ਮਨੇ ਕਕੁਮ ਕਰਵਰਪ ਹਸਰੂਪ ਜੈਸੇ ਦੁਰਿਨਾਹਿ ਹੋਤੇ ਤਦੁਖ

੨

ਰੂਪ

੫੬
ਮਃ

੫

ਗਿਆਨੀ

ਤਨਗਾਤਹੈ॥ ਅਤਮਸਰੂਪਤੈਸੇਜੀਵਜਗਭ੍ਰਮਕਰਦੂਰਨਦਖਤਹੈਯਭ੍ਰਮਹੀਵਿਲਾਤਹੈ॥ ਸੰਸਕਾਰਵਸਭ੍ਰ
ਮਹੋਇਕੋਦਿਖਾਈਦੇਤਸਰੂਪਸਮਰਣਭਏਵੇਗਹੀਨਸਾਤਹੈ॥ ੭॥ ਟੀਕਾ॥ ਜੈਸੇਦਰਪਣਕੇਗਯਾਨਵਿ
ਦਮਾਨਥਕੇਹੁੰਦਰਪਣਕੋਵਿਖੇਅਨੇਕਪਦਾਰਥਸਰੂਪਉਪਾਏਜੋਗਤੈਅਨੇਕਪਦਾਰਥਕਾਭ੍ਰਮਹੋ
ਤਹੈ॥ ਸੋਪਦਾਰਥਕਾਭ੍ਰਮਦਰਪਣਕੇਗਯਾਨਕਰਿਕੈਹਿਬਾਧਤਹੈ॥ ਤਾਂਬਾਧਤਭ੍ਰਮਕਰਕੈਦਰਪਣਕਾਰਾ
ਤਸਰੂਪਨਦੂਰਹੋਤਹੈ॥ ਅਰੁਨਦਖਤਹੋਤਹੈ॥ ਗਯਾਨਵਿਖੇਮੈਗਯੇਥਕੇਭ੍ਰਮਹੀਬਾਧਹੋਤਹੈ॥ ਸੇਖ
ਰਹਿਓਸੇਸਪਸਹੈ॥ ੮॥ ਕਬਿਤਾ॥ ਗਿਆਨੀਕੋਬਾਹੁਲਯਕਰਭ੍ਰਮਕੋਨਉਦੈਹੋਤਸਦਾਵਿਚਗਯਾਨਕੋਥ
ਨਜੋਹੈਅਭ੍ਰਮਾਸਹੈ॥ ਪੂਰਬਵਾਸਨਾਕੈਵਸਜਅਹੰਜਗਭ੍ਰਮਹੋਹੁਤੜਸਮਰਣਭਏਵੇਗਸੇਵਿਨਾਸਹਿ॥
ਅਗਿਆਨੀਕੋਜੈਸੇਵਿਚਕਾਰਯਕਰਤਭ੍ਰਮਗਿਆਨੀਕੋਨਤੈਸੇਫਲਕਾਜਪ੍ਰਕਾਸਹਿ॥ ਮਾਣਕਸੰਮਯਕਗ
ਯਾਨਕਾਰਿਕਚੇਭ੍ਰਮਹਾਨੀਆਪਆਪਮਹਿਕਰਤਨਿਵਾਸਹਿ॥ ਟੀਕਾ॥ ਗਿਆਨਵਾਨਕੋਬਾਹੁਲਯਕਾਰਿਕੋ
ਥਹੁਤਸੋਤੈਅਹੰਤਾਦਿਭ੍ਰਮਕੋਉਦੈਨਾਹਿਹੋਤਹੈ॥ ਕੋਯੋਕੋਉਨਕੇਸਦਾਹਿਸਰੂਪਾਨੁਸੰਧਾਨਕੋਵਿਚਾਮਭਿਜਾ

ਰ
ਪ

ਸਹੈ॥ ਅਰਵਾਹਯਪ੍ਰਬਿਤਕੋਉਪਰਾਮਹੈ॥ ਤਾਂਤੇਕੁਮਕੋਘੋਏਸੋਅਵਕਾਸਨਾਹਿਹੈ॥ ਅਰਜੋਪਾਰਬਧਭੋਗਕੈਅਰਥਪੁਰਬਵਾ
ਸਨਾਕੈਵਸਤੈਬਾਧਤਾਅਹੰਤਾਦਿਕੁਮਹੋਤਹੈ॥ ਸੋਕਿਅਲਪਕਾਲਹਿਵਰਤੇਹੈ॥ ਕਯੋਕੇਕੁਮਕੇਲਗਤੇਹਿਤਤੁਸ
ਮਰਣਹੋਤਹੈ॥ ਤਾਂਸੁਸੀਖੀਨਾਸਕੁਪਾਵੈਹੈ॥ ਕਾਚਮੰਦਰਮੇਅਨੇਕਸੁਨਕਾਕੁਮਸੁੰਕੁਕਰਕੀਨਾਈਅਰਜਾਨੀ
ਕੋ॥ ਜੈਸੇਅਥਾਧਤਾਅਹੰਤਾਦਿਜਗਤਕੁਮਹੈ॥ ਸੋਪੁੰਨਪਾਪਜਨਮਮਰਣਾਦਿਅਨਰਥਰੂਪਵਿਛਕਾਰਯਾਅਰਫ
ਲਕੁਕਰੇਹੈ॥ ਤੈਸੇਚਯਾਨੀਕੇਠਲਸੁਰਗਾਦਿਅਰਕਾਰਯਪੁੰਨਯਾਦਿਤਾਭੁੰਨਹਿਕਰੇਹੈ॥ ਕਾਚਮੰਦਰਮੇਆਪਕੋਅਨੇ
ਕਰੂਪਦੇਖਕੈਪੁੱਖਕੈਤੁਹਲਸੁਖਕੀਨਾਈ॥ ਕੇਵਲਪਾਰਬਧਭੋਗਸੁਖਾਦਿਮਾੜਕਰੇਹੈ॥ ਤਾਂਤੇਵਿਵੇਕਜਿਹੈਸੋ
ਬਾਧਤਾਅਹੰਤਾਦਿਕੁਮਕੁੰਭੀਸਮਜਕਸਰੂਪਾਨੁਸੰਧਾਨਸੁੰਨਿਵਾਰਣਕਰਿਕੈ॥ ਆਪਆਪਣੇਸਰੂਪਵਿਖੇਹਿਸਿ
ਤਕਰੇਹੈ॥ ਪੁਰਬਪਖਾਸੁਰੂਸਿਤਕੈਸੇ ਹੋਯਗੀ॥ ਕਯੋਕੇਮਨਤੋਸੁਭਾਵਸੁੰਹਿਚੰਚਲਹੈ॥ ਤਾਂਤੇਏਕਾਦਿਖੇਮੇ
ਸਿਤਕਰਤਨਾਹਿ॥ ਅਰਮਨਸਿਤਕੁ ਯਾਥਿਨਾਸਰੂਪਸਿਤਕੈਸੇ ਹੋਯਗੀ॥ ਉਤਾਤਹਾਂਕਰੇਹੈ॥ ਕੇਤੈਕਯੋਜੋਮ
ਨਸੁਭਾਵਸੁੰਹਿਚੰਚਲਹੈ॥ ਸੋਸਤਯਹੈ॥ ਤਥਾਪਿਨਿਰਤਸੇਵਿਖੇਕੁਪਾਯਕੈਆਪ
ਕੇਸੁਭਾਵਕੁੰਭੀਅਨਾਦਰਕਰਿਕੈਤਾਂਵਿਖੇਮੇਸਿਤਹੋਤਹੈ॥ ਯਾਹਿਅਰ ਥਕੋਚੁਟੀਕੋਵਿਸੰਤਕਰਕੈਦੇਖਾ

ਯ

੬੦
ਮਃ

ਵੈਰੈ॥ ਕਥਿਤਾ ਜੈ ਸੇਚੀ ਟੀ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਬੈਠੇ ਨ ਸਮੇਟੇ ਪਾਵ ਅਲਪਾਵਿਖੇ ਕੇ ਮਾਹਿ ਨਾਹਿ ਨਹਿ ਰਾਤ ਹੈ॥ ਮਿਸਰੀ ਕੋ ਡੁਲੇ ਪਾ
ਇਚੀ ਟੀ ਤਾ ਸੁੰਝਾਰੀ॥ ਮਾਇ ਮੀਠੇ ਨਾਹਿ ਫੋਭੈ ਭਿਜਾਇ ਭਾਵੈ ਤੇ ਤੇ ਖਾਰ ਹੈ॥ ਨਾਹਿ ਮੁਖੀ ਮੇ ਸਾਮਾਤਾ ਮਾਪ ਸੁਨਾਪੀ ਸਿਓ ਜਾ
ਤਕਾਟ ਲੀਓ ਜਾਤ ਨਾਹਿ ਤਾ ਮੇ ਗਤੀ ਜਾਤ ਹੈ॥ ਮੇ ਸੇ ਮਨ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਪਰ ਮਸੁਖ ਕੋ ਪਾਇ ਮਾਪ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਤਜਵਾਹਿ ਮੇ ਸ
ਮਾਤ ਹੈ॥ ੯॥ ਟੀ ਕਾ ਜੈ ਸੇਚੀ ਟੀ ਸੁਭਾਵ ਸੁੰਧਿ ਚੰਚਲ ਹੈ॥ ਭਾਂਤੈ ਪਾਵ ਕੁੰ ਸਮੇਟ ਕੇ ਏਕ ਠੋਰ ਨਹੀ ਬੈਠੈ॥ ਸਦਾ ਫਿਰਤੀ
ਹੀਰ ਹੈ ਹੈ॥ ਅਲਪਾਵਿਖੇ ਕੁੰ ਲੇ ਕਰਿ ਬਿਲੇ ਮੇ ਪਰਿ ਕਰਿ ਮੇਰਾ ਜੁਗਾਇ ਲਗੈ ਹੈ॥ ਮੇ ਸੇ ਸਦਾ ਫਿਰ ਮਕਰਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ॥ ਸਿ
ਥਤ ਨਹੀ ਪਾਵੈ ਹੈ॥ ਜਬ ਵੇ ਕੁੰ ਬਡੈ ਮਿਸਰੀ ਕੋ ਡੁਲੇ ਮਿਲਿਓ ਤਬ ਤਾ ਜੁਗਾਇ ਲਗੀ॥ ਕੁੰ ਤੇ ਤੇ ਖਾਯੋ ਪਾਛੇ ਰਹਿਓ ਬਹੁ
ਤ ਅਤ ਮੀਠੇ ਪੈ ਤਾਂ ਤੇ ਫੋਰਿਓ ਭੀ ਨਹਿ ਜਾਇ ਹੈ॥ ਤਬ ਲੈ ਜਾਇ ਸੋਭੀ ਨਹਿ ਬਨੈ ਹੈ॥ ਕਯੇ ਕੇ ਮੁਖੀ ਮੇ ਮਾਵੈ ਨਹਿ ਹੈ॥ ਮਰਾ ਮਾਪ
ਸੁੰਘੀ ਸਜੇ ਹੀ ਨਹਿ ਜਾਵੈ ਹੈ॥ ਮਰ ਕਾਟ ਭੀ ਨਹਿ ਲੀਓ ਜਾਇ ਹੈ॥ ਕਯੇ ਕੇ ਅਤ ਕਾਠੈ ਹੈ॥ ਮੇਰੇ ਕੋ ਟੀ ਗਤ ਹੈ ਨਾਹਿ॥ ਤਾ ਸੁੰਘਤ
ਆਸ ਕੁਭਾ ਟੀ ਥਕੀ॥ ਸਨੈ ਸਨੈ ਵੇ ਮੇ ਪਵੇ ਸਕਰਿ ਕੇ ਵਾਸੁ ਲਗਿ ਰਹੇ ਹੈ॥ ਤੈ ਸੇ ਮਨ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਹੀਯ ਦਾਜ ਪਿਚੰਚਲ ਹੈ ਸਾਤ
ਸੇਵਿਖੇ ਮੇ ਸਿਤ ਨਹੀ ਕਰੇ ਹੈ॥ ਸਦਾ ਫਿਰਤਾ ਹੀਰ ਹੈ ਹੈ॥ ਤਬਾ ਪਿਪਰ ਮਨਿਰਤ ਸੈ ਬਹਾ ਮਸੁਖ ਕੁੰ ਪਾਇ ਕੇ॥ ਮਾਪ ਕੀ ਚੰਚਲ
ਤਾ ਕੁੰ ਫੋਰ ਕੇ ਤਾ ਬਹਾ ਮਸੁਖ ਸੁੰਘਤ ਲੀਪਟ ਕੁਯੇ ਬਕੋਤ ਨੇ ਮੇਰੇ ਤ ਹੈ॥ ੧੦॥ ਫੇਰ ਮੇਰ ਦਿਸਾਂਤ ਕਰਿ ਕੇ ਮਨ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਤਿਆ

੬੦

ਗੁਰੋਉ ਪਾਵਟੇ ਖਾਵੈ ਹੈ॥ ਕਬਿਤਾ॥ ਕੋਯਲਾ ਕੀ ਕਾਲ ਮਾਜੇ ਪੋਯਾ ਨਾਹਿ ਦੂਰ ਹੋਯਾ ਮੋਰਹੂੰ ਉਪਾਵ ਸੇਤੀ ਕਾਲ ਮਾਨਾ
ਤਹੈ॥ ਕਾਰਣ ਅਗਨ ਪਾਯ ਕਾਲ ਮਾਸੇ ਮਿਟ ਜਾਯਾ ਅਗਨ ਕੋ ਰੂਪ ਹੋਤ ਖੀਣ ਹੋਤ ਗਾਤ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਮਨ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਬਲ ਸੋਨ ਮੇ
ਟਯੋ ਜਾਯ ਉਲਟੇ ਬਦਤ ਕਾਯ ਮਨ ਨ ਬਿਲਾਤ ਹੈ॥ ਕਾਰਣ ਸੁਮਨ ਲਾਗਾ ਆਪ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਤਿਆਗ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਕੋ ਰੂਪ
ਹੋਯ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇਸਾ ਮਾਤ ਹੈ॥ ੧੦॥ ਟੀਕਾ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਯਲਾ ਕੀ ਕਾਲ ਮਾਹੈ ਸੋ ਆਪ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਕਧਰਮ ਹੈ॥ ਤਾਂ ਤੈਸਾ ਬਨ ਸੁਪੋ
ਯਾ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤ ਹੈ॥ ਮੋਰਹੂੰ ਗੁਰੀ ਕਾਲ ਮਾਉ ਪਰ ਕੋਈ ਲਾਗਤ ਨਾਹਿ॥ ਤਾਂ ਤੈਸੇ ਮੋਰਹੂੰ ਗੁਰੀ ਦੂਰ ਨਹੀ ਹੋਤ ਹੈ॥ ਮੋ
ਰਹੂੰ ਕੋਯ ਉਪਾਯ ਸੁਕਾਲ ਮਾਮਿ ਮਿਟਤ ਨਾਹਿ॥ ਤਾਂ ਤੈਸਾ ਸੁਆਪ ਕੋਯ ਲੋਭੁਯੋ ਹੈ ਸੋ ਆਪ ਕੋ ਕਾਰਣ ਜੋ ਅਗਨਿ॥ ਤਾਂ ਕੁਪ
ਯ ਕੋਯਲਾ ਕੀ ਕਾਲ ਮਾਮਿ ਮਿਟਤ ਹੈ॥ ਅਰਕੋਲੇ ਅਗਨਿ ਰੂਪ ਹੋਤ ਹੈ॥ ਅਰਾ ਅਗਨਿ ਸਨੈ ਸਨੈ ਖੀਣ ਹੋਤ ਹੈ॥ ਤੈਸੇ ਮਨ ਕੋ
ਕਾਮਾਦਿ ਵਿਕਰ ਕਰ ਕੇ ਕੇ॥ ਮਲ ਨ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ਸੋ ਮੋਰਹੂੰ ਜਤਨ ਸੁਮੇਟਯੋ ਨਹਿ ਜਾਤ ਹੈ॥ ਉਲਟੇ ਵਾਹਿਤ ਨ ਕਾਮਾਉ
ਮਾਨ ਸੁਮਨ ਕੋ ਸੁਰੂਪ ਮਹੰ ਕਾਰ ਪੁਸ਼ ਹੋਤ ਹੈ॥ ਮਨ ਕੋ ਨਾਸ ਨਾਹਿ ਹੋਤ ਹੈ॥ ਅਰਾ ਮਨ ਕੋ ਕਾਰਣ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸੁਮ
ਨ ਜਬ ਲੰਪਟ ਹੋਤ ਹੈ॥ ਤਬ ਆਪ ਕੋ ਜੋ ਸੁਭਾਵ ਕਾਮਾਦਿ ਵਿਕਾਰ ਤਾਂ ਕੁਛ ਡਿਕੈ ਪਗਮਾਤਮਾ ਰੂਪ ਹੋਇ ਕੋ ਸਨੈ ਸਨੈ ਮਨੁ
ਲੀਨ ਹੋਤ ਹੈ॥ ੧੦॥ ਮੇਸੇ ਕਾਰਣ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਿ ਕੇ॥ ਮਨ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਕੋ ਤਿਆਗ ਦੇਖਾਯੋ॥ ਅਬ ਯਦਗੀ ਮਨ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਚੰ
ਚਲ ਹੈ ਤਥਾ ਪਿਪਰ ਮਾਨੀ ਦਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਖੇ ਕੋਹਿ ਮੇਸੇ ਸੁਭਾਵ ਹੈ॥ ਜਿਚੰਚਲ ਮਨ ਕੁਛ ਆਪ ਕੋ ਵਸ ਕਰ ਲੇਤ ਹੈ॥ ਸੇ

੬੧ ਜਾ ਅਰਥ ਕੁੰ ਸੇ ਤਮ ਖਕਾ ਦਿਸੰਤ ਕਰਿ ਕੇ ਕਹਤ ਹੋ ॥ ਕਬਿ ਤੁ ॥ ਮਖਕਾ ਜੋ ਬੈਠੀ ਮਾਇ ਗਹੀ ਨਾਹਿ ਮਾਰੀ ਜਾਯ ਚਪਲ
 ਮਃ ਲਹ ਟੀਲੀ ਕਹੂੰ ਨੈਕ ਨਹੁ ਹਰਾਤ ਹੋ ॥ ਸੇ ਤਮ ਰਿਜਾਣ ਮਾਖ ਬੈਠੀ ਸੇ ਚਪਟੀ ਪਾਂਖ ਜੈ ਸੇ ਯਤ ਨ ਕਰੈ ਤੈ ਸੇ ਅਪਕਲੁ ਥਾਤ
 ਹੋ ॥ ਤੈ ਸੇ ਮਨ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਨੈਕ ਨ ਕਹੂੰ ਨਰਾਵ ਮਾ ਕੋ ਨਾਨਿਵਾ ਕੋ ਜੇ ਜਾਯ ਚੰਚਲ ਹੀ ਗਾਤ ਹੋ ॥ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ ਮਾਹਿ ਉਗ੍ਰਿ
 ਉਸੋ ਨਿਕ ਸੇ ਨਾਹਿ ਜੈ ਸੇ ਯਤ ਨ ਕਰੈ ਤੈ ਸੇ ਅਤ ਗਡਿ ਜੇ ਜਾਤ ਹੋ ॥ ੧੧ ॥ ਟੀਕਾ ॥ ਜੈ ਸੇ ਮਖਕਾ ਮੁਖ ਪਰ ਟੇਰ ਟੇਰ ਹ ਟੀਲੀ ਪੈਤਾ ਸੂਯ ਅ
 ਬੈਠੇ ਹੋ ॥ ਅਰ ਚਪਲ ਹੋਤਾ ਸੁੰਨ ਪਕੜੀ ਅਰਨ ਮਾਰੀ ਜਾਤ ਹੋ ॥ ਅਰ ਖਿਣ ਮਾਤ੍ਰ ਹੂੰ ਕਹੂੰ ਸਿਤ ਨਾਹਿ ਕਰੇ ਹੋ ॥ ਸਟਾਕੁ ਮਬੋਈ ਕਰੇ ਹੋ ॥
 ਸੇ ਮਖਕਾ ਸਹਤ ਕੁੰ ਮੀਠਾ ਨ ਕੋ ਸਹਤ ਪਰ ਜਾਇ ਬੈਠੀ ॥ ਸੇ ਪਾਂਖ ਚਪਟ ਗਈ ॥ ਤਬ ਜੈ ਸੇ ਜੈ ਸੇ ਦੇਹ ਕਾਵੇ ਜੇ ਹਾਰ ਕਰੇ ਹੋ ॥ ਤੈ ਸੇ
 ਅਧਿਕ ਚਪਟੀ ਜਾਤ ਹੋ ॥ ਤੈ ਸੇ ਮਖਕਾ ਸਰਿ ਪੋਹਿ ਜਟ ਜਪਿ ਮਨ ਕੋ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ਤਥਾ ਪਿ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮ ਨੀਟੋ ਮੇ ਮਨਾ ਮਾਸ ਕਤਰੁ
 ਇਮਾਤ ਬਵੀ ਮੇ ਉਗ੍ਰਿ ॥ ਥਕੇ ਫੇਰ ਦਹਿਰ ਮੁਖ ਹੋ ਜਕੈ ਨਹਿ ਨਿਕ ਸੇ ਹੋ ॥ ਜਟ ਜਪਿ ਚੰਚਲ ਹੋਤਾ ਸੁੰਨ ਕਛੂ ਚੇ ਸਾ ਕਰੇ ਹੋ ॥ ਸੇ ਸਬਿਬੁ ਰ
 ਮਕੁੰ ਪਾਪਤ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਖਣੀ ਹੋਤ ਹੋ ॥ ਜੈ ਸੇ ਪ੍ਰਥਵੀ ਮੇ ਜੇ ਜੇ ਪੁਰਖ ਤਾਂ ਕੀਯਾਵ ਨਗਾਵ ਨਾਹਿ ਚੇ ਸਾ ਕੋ ਮਾਲੀ ਬਨ ਪ੍ਰਥਵੀ
 ਹੀ ਹੋ ॥ ਤਦ੍ਵਤਾ ॥ ਤਾ ਤੈ ਸੇ ਯਤ ਨ ਕਰੈ ਤੈ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ ਹੀ ਗਡਿ ਜੇ ਜਾਤ ਹੋ ॥ ੧੧ ॥ ਮਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੁੰ ਪਾਪਤ ਕੁੰ ਸੋ ਫੇਰ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ ਸੁੰਨ ਹੀ ਨਿਕ
 ਸੇ ਹੋ ॥ ਅੰ ਸੇ ਕਹੋ ॥ ਸੇ ਟੀਨ ਟੀਸ ਮੁੰਦ ਕਾ ਦਿਸੰਤ ਕਰ ਕਰੇ ਹੋ ॥ ਕਬਿ ਤੁ ॥ ਨਟੀ ਜੈ ਸੇ ਸਿਧ ਮਾਹਿ ਪੋਰੀ ਸੇ ਨਿਕ ਸੇ ਨਾਹਿ ਤਦ੍ਵਪ ਹੋਇ
 ਫੇਰ ਸਿਧ ਮੇ ਸਮਾਤ ਹੋ ॥ ਮਨ ਤੈ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮਾਹਿ

ਪੇਠਿ ਓਸੇ ਨਿਕ ਸੇ ਨਾਹਿ ਨਿਕ ਸਕੈ ਜਾਨੈ ਕੋ ਨ ਟੇਰ ਨਾਹਿ ੬੧

ਖਾਤਰੈ। ਸਿਧਮੇਫੁਹਾਰਜੈਸੇਉਠੇਗਿਰੇਮਾਹਿਤੈਸੇ। ਮਨਬ੍ਰਹਮਾਹਿਫੇਰਾਮੰਤਨਾਹਿਜਾਤਰੈ। ਜਗ
 ਜਗਾਂਜਾਇਤਗਾਂਬ੍ਰਹਮਕੋਸ੍ਵਰੂਪਦੇਖੇਬ੍ਰਹਮਰੂਪਦੇਖੇਬ੍ਰਹਮਾਹਿਭਰਗਤਰੈ। ਈਕਾਨ
 ਈਕੀਨਾਂਈਮਨਬ੍ਰਹਮਕੁੰਪਾਪਤਭੁਯੋਫੇਰਨਹੀਨਿਕਸੇਰੈ। ਕੋਜੇਕੋਬ੍ਰਹਮਕੁੰਪਰਪੂਰਣਦੇਖੇ
 ਰੈ। ਤਾਂਤੇਬ੍ਰਹਮਸੁੰਅਭਿਭੂਜਾਨੇਕੀਠੇਰਨਹਿਦੇਖੇਰੈ। ਅਰਚਪਲਸੁਭਾਵਦਸਤੋਅਦਯ
 ਪਿਕਛੂਮਨਨਾਦਿਚੇਸਾਕਰੇਰੈ। ਸੋਭਪਰਪੂਰਣਬ੍ਰਹਮਜਾਨੈਤੈਬ੍ਰਹਮਮਹਿਹੋਤਰੈ। ਬ੍ਰਹ
 ਮਸੁੰਅਭਿਭੂਮਨਨਾਦਿਕੋਵੇਖੇਰੈਨਾਹਿ। ਜੈਸੇਸਿਧਮੇਹਿਫੁਹਾਰਉਚੀਉਠੇਰੈ। ਫੇਰਸਿਧਮਹਿ
 ਪੀਛੇਪੜੇਰੈ। ਅੰਮੋਰਕੋਈਲਾਗਵੇਕੋਵੇਖੇਰੈਨਾਹਿ। ਤੈਸੇਮਨੁਹੀਚਪਲਸੁਭਾਵਦਸਤੋ।
 ਵਹਿਰਮੁਖਹੈਕਰਨਿਕਸੇਰੈ। ਤਥਾਪਿਬ੍ਰਹਮਸੁੰਵਾਹਰਕਛੂਪੈਨਾਹਿ। ਤਾਂਤੈਬ੍ਰਹਮਮਾਹਿਫਿਰੇ
 ਰੈ। ਵਹਿਰਨਹੀਜਾਤਰੈ। ਸੇਖਰਹਿਓਸੋਈਸਪਸ੍ਰਰੈ। ੧੨। ਸੋਈਬ੍ਰਹਮਰੂਪ। ਇਤਕੋਨ
 ਰੂਪਦਕਰੇਰੈ। ਕਥਿਤਾਬ੍ਰਹਮਰੂਪਸਥਿਤਮਾਹਿਅਹੰਤੰਭੇਦਨਾਹਿਨਾਹਿਕਛੂਜੇਕਹੂੰ। ॥

ਗੁਰਦੁਆਰਾ

੧੨

੬੨
੫੦

ਵਜਗਭੁਮਨਾਹਿਕਰਤਾਕ੍ਰਿਆਕਰਮਨਾਹਿਆਸੁਮਕੋਧਰਮਨਾਹਿਨਾਹਿਭੁਮਨੋਲਹੁੰਦੇ
ਸਕਾਲਵਸਤਨਾਹਿਜਾਮੇਉਦੈਅਸਤਨਾਹਿਵਜਸਤਨਸਮਸਤਨਾਹਿਨਾਹਿਕਢੂਜੋਗਹੁੰਦਿਸੇ
ਖਕੋਲੇਸਨਾਹਿਬਾਧਿਕੋਅਵੇਸਨਾਹਿਬਾਈਪ੍ਰਵੇਸਨਾਹਿਤਾਤੇਚੁਪੈ ॥੧੩॥ ਫੀਕਾ ਬ੍ਰਹ
ਮਰੂਪਪਰਪੁਰਣਸਿਤਕੇਵਿਖੇਅਹੰਤ੍ਵਇਤਯਾਦਿਜੀਵਚੇਤਨਾਦਿਬੁਦਨਾਹਿ। ਦੇਸਕਾ
ਲਵਸਤਕ੍ਰਿਤਕੋਉਪਛੇਦਨਾਹਿ। ਦੇਹਾਦਿਕ੍ਰਿਤਪਰਿਛੇਦਭੀਜਾਸਿਤਮੇਨਾਹਿਭੁਸੇਹੈ।
ਅਰੁਜੋਕਢੂਕਹਣੇਮੇਆਵੈਹੈਸੋਕੁਮਾਰਪਸਿਤਨਹੀਭੁਸੇਹੈ। ਅਹੰਤਾਦਿਅੰਤਰਭੁਮਪਟਾਦਿ
ਵਾਹਯਜਗਤਭੁਮਸੇਭਿਵਮੇਨਹਿਭੁਸੇਹੈ। ਕਰਤਾਕ੍ਰਿਆਕਰਮਇਤਯਾਦਿਨ੍ਰਪ੍ਰਕਾਰਕੋਥੀਧਸੇ
ਭਿਵਾਮੇਨਹਿਭੁਸੇਹੈ। ਗ੍ਰਹਸਥਾਦਿਆਸੁਮਪਰਮਸੇਭਿਵਾਮੇਨਹੀਹੈ। ਵਹਿਰਦ੍ਰਿਸ
ਸੁੰਜੋਕਢੂਭੁਮਕਾਦਿਖੇਭੁਸੇਹੈ। ਸੋਸਰਬਵਾਮੇਨਹਿਭੁਸੇਹੈ। ਦੇਸਕਾਲਵਸਤਭੀਵਾਮੇਨ
ਹੀਭੁਸੇਹੈ। ਸੂਰਯਾਦਿਕੋਉਦੈਅਸਤਵਜਸਸਮਾਦ੍ਰੁਵਾਮੇਨਹਿਭੁਸੇਹੈ। ਜੋਕਢੂਦੇਕਾਦ

ਮ

੬੨

ਸਇਦੈ ਕਰਕੈ ਗਯੋ ਜਾਤ ਹੈ ਸੋ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮ ਥਿਤ ਮੇ ਨਾਹਿ ਹੈ ॥ ਅਰਯਾਨ ਵਸਾ ਮੇ ਨਾਹਿ ਹੈ
 ਤਾਂ ਤੈ ਨਿਰਾਵਿਸੇਖ ਸਰੂਪ ਮੇ ਬੁਧ ਕੋ ਆਲੀ ਬਨ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਵੇਸ ਨਾਹਿ ਹੋਤ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਹਿ ਸੁਬਾਣੀ ਕੋ
 ਪ੍ਰਵੇਸ ਭੀ ਨਾਹਿ ॥ ਪੁਰੁਖ ॥ ਕਯੋ ਕੇ ਬੁਧ ਜਾਂ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੋ ਬਾਣੀ ਨਿਰੂਪਣ ਕਰੇ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਬੁਧ
 ਪੁਰਬ ਕਬਾਣੀ ਕੀ ਪ੍ਰਥਿਤ ਹੈ ॥ ਜਾਂ ਤੈ ਨਿਰਾਵਿਸੇਖ ਬ੍ਰਹਮ ਥਿਤ ਮੇ ਸੀ ਹੈ ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਚੁਪ ਚੁਪ ਰਹੁ
 ਚੁੰ ॥ ੧੩ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਥਿਤ ਨਿਰੂਪਣ ਨਾਮ ਚਤੁਰਥ ਪ੍ਰਕਰਣ ॥ ੪ ॥ ॥ ਅਥ ਯਾ
 ਆਤਮਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਫਲ ਦੁਆਰਾ ਸਤੁਤ ਕਰੇ ਹੈ ॥ ਕਥਿਤੁ ਕਿਓ ਆਤਮਾ ਵਿਚਾਰ ਸਰਬ ਸ
 ਰਕੋ ਉਧਾਰ ਮੇ ਖਰਾਮੀ ਕੋ ਸਿੰਗਾਰ ਭਵਤਾਰ ਬੇਕੋ ਝਾਲ ਸੋ ॥ ਸਰਬ ਨਿਰਣੇ ਕਰ ਦੇਤ ਭੁਗਮ
 ਕੋ ਉਡਾਇ ਦੇਤ ਸੀ ਸੈ ਕਰੀ ਮਾਰ ਬੇਕੋ ਮਾਨੁ ਮਿਚਰਾ ਜਸੋ ॥ ਰਯਾਨ ਕੋ ਨਿਕੇਤ ਸਰਬ ਸਾਧਨ ਕੋ ਹੇ
 ਤੁ ਸਰਬ ਸਾਧਨ ਕੋ ਸਿਰਸੋ ਹੈ ਮਾਨੁ ਸਿਰਤਾ ਸੋ ॥ ਯਾਂ ਕੋ ਜੋ ਟੀਵਾਰੰ ਵਾਰ ਚਿਤ ਦੇ ਕਰੇ ਵਿਚਾਰ
 ਰਤਾਂ ਕੇਤ ਤ੍ਰਿਗਯਾਨ ਹੋ ਯਜਾਇ ਭ੍ਰਮ ਭਾਜ ਸੋ ॥ ੫ ॥ ਟੀਕਾ ਯੋ ਆਤਮਾ ਵਿਚਾਰ ਕੋ ਸੋ ਹੈ

ਸਿਰਛੁ ਵਿਸੇਖ ਭਾਸੇ ਹੈ ਤਾ ਕੇ ਲੇਖ ਬ੍ਰਹਮ ਪੀਠਿ ॥
 ਤਮਾਵਸਾਧੀ

੬੩
H:

੬੩

ਸਰਬਾਅਯਾਤਮਰੀਥਾਂਕੋਜੋਸਾਰਤਾਂਕੋਓਧਾਰਹੈ॥ ਨਵਨੀਤਕੀਨਾਈਮਥਕੋਨਿਕਾਸੇਹੈ॥ ਅਰ
 ਮੋਖਮਾਰਗਮੇਚਲਨੇਵਾਰੇਜੋਮੁਖੁਤਿਨੂਕੋਤੋਸਿੰਗਾਰੂਪਨਹੈ॥ ਕਜੋਕੇਆਤਮਾਵਿਚਾ
 ਅਰ ਰਸੁਹਿਮੁਖੁਕੀਸੋਭਾਹੈ॥ ਅਨਾਯਾਸਭਵਸਿਧਤਾਰਬੇਕੋਤੋਆਤਮਾਵਿਚਾਰਨਹਾਜਸਹਿ
 ਬੋਹੈ॥ ਕਜੋਕੇਯਾਹਿਸੁਭਵਸਿਧਤਰੋਜੋਜਾਤਹੈ॥ ਯਾਬਿਨਾਮੈਰਸੁਤੰਤਸਾਧਨਸੁੰਨਹੀਤਰੋਜੋਜਾ
 ਤਹੈ॥ ਸੀਵਗਾਧਸਰਬਵਸਤਕੋਤੋਨਿਰਣੈਕਰਦੇਤਹੈ॥ ਫੇਰਪ੍ਰਮੇਯਪ੍ਰਮਾਣਗਤਸਰਬਕ੍ਰਮੰਦੁ
 ਰਕੋਹੈ॥ ਅਰਪ੍ਰਮਾਣਪ੍ਰਮੇਯਗਤਸੰਸਾਰੂਪਜੋਹਸਤਿਤਾਂਕੇਮਾਰਿਬੇਕੋਤੋਕੇਸਰੀਸਿੰਘਸਾਰਿ
 ਖੋਹੈ॥ ਅਰਸ੍ਵਰੂਪਗਯਾਨਕੋਸਥਾਨਕਹੋਹੈ॥ ਕਜੋਕੇਆਤਮਾਵਿਚਾਰਮੇਸੁੰਗਯਾਨਕੀਪ੍ਰਾਪਤ
 ਹੋਤਹੈ॥ ਵੈਰਾਗਾਦਿਸਾਧਨਹੈਸੋਜਯੋਜਯੋਆਤਮਾਵਿਚਾਰਹੋਤਹੈ॥ ਤਜੋਤਜੋਵੈਰਾਗਾਦਿਪ੍ਰਸ
 ਹੋਤਹੈ॥ ਤਾਂਤੈਵੈਰਾਗਾਦਿਸਰਬਸਾਧਨਕੋਹੋਤਹੈ॥ ਅਰਵੈਰਾਗਾਦਿਸਰਬਸਾਧਨਕੋਟੇਹਫਲਹੈ॥
 ਤਾਂਤੈਸਰਬਸਾਧਨਕੋਸਿਰਪਰਮੁਕਟਕੀਨਾਈਸੋਭੇਹੈ॥ ਆਤਮਾਵਿਚਾਰਕੋਨਿਰੂਪਕਾਮੈਸੋਜੋ

ਕੋ

੬੩

ਮਃ

੬੪

ਅਮਰੇ

ਕ

ਪ੍ਰਕਰਣਤਕੋਜੋਅਪਕਾਰੀਸੋਜਾਮੇਚਿਤਲਗਾਇਕਰਜਾਕੋਵਾਰੰਦਾਰਵਿਚਾਰੇ। ਤੋਤਾਂਕੋਆਤ
 ਮਤਤੁਕਾਰਜਾਨਹੋਯਾਮਰਾਮਹੰਤਾਦਿਕੁਮਹੈਸੋਥਾਧਕੋਪਾਵੈ॥੧੪॥ਅਥਜੋਪ੍ਰਕਰਣਜੋਕੀਓ
 ਸੋਆਪਕੋਰਜਾਨਕੀਵਿਸੁਧਕੇਲੀਏਕੀਉਹੈ॥ਕਛੂਕੀਰਤਜਾਦਿਕਕੇਲੀਏਨਹਿਕੀਓਹੈ॥ਅਸੇ
 ਮਾਭਿਪ੍ਰਾਯਕਥਿਤਮੇਦੇਖਾਵੈਹੈ॥ਕਥਿਤੁਸਰਬਸਾਸਤ੍ਰਪਾਰਦਰਸੀਸਰਬਰਜਟੀਸੂਰਤੁਲ
 ਯਾਮਚਾਰਜਟਯਕਰਤਤੁਕੋਬਖਾਨਹੈ॥ਤਤ੍ਰਤੇਵਿਮੁਖਾਮਤਾਅਭਿਮਾਨੀਮਤਸਰੀਜੋਤਤੁ
 ਕੋਨਿਸੰਕਹੋਇਕਰੇਅਪਿਮਾਨਹਿ॥ਮੰਦਬੁਧਿਜਾਕੋਸਰਬਸਾਸਤ੍ਰਕੋਰਜਾਨਨਾਹਿਅੇਸੋਹੀ
 ਕ੍ਰਿਤਮੇਰੇਤਾਂਕੋਬਮਾਨਹਿ॥ਗਯਾਨਕੀਵਿਸੁਧਕਾਜਕੀਉਹੈ॥ਵਿਚਾਰਮੇਸੋਜਾਨਬੁਧਮਨਨਾਹਿ
 ਕੋਪਉਰਚਮਾਨਹਿ॥੧੫॥ਟੀਕਾ॥ਸਰਬਸਾਸਤ੍ਰਕੋਪਾਰਦੇਖਣੇਵਾਰੇਫੇਰਸਰਬਰਜਤੋਈ
 ਸੂਰਸਰਿਖੇ॥ਅੇਸੇਜੋਪੁਰਬਾਚਰਜਤਿਨੂਨੇਸਰਬਜੀਵਾਪਰਿਅਨੁਗ੍ਰਹਕਾਰਿਕੋ॥ਸਾਸਤ੍ਰ
 ਮੇਸੂਤਿਸਿੰਮਿਤਜਾਦਿਪਰਮਾਣੁਯਕੁਅਨੁਵਕਰਿਕੋ॥ਤਤ੍ਰਸਿਪਾਂਤਿਨਿਰੂਪਣਕੀਓ॥ਤਾਂਤ

੬੪

੬੩

ਤੁਕੋ ਜਗਤ ਕੇ ਜੀਵੇ ਹੋ ਸੋ ਮਾਦਰ ਨਾ ਹਿਕਰੇ ਹੈਂ ॥ ਅਰਤਾ ਸਾਸਤਰ ਕੋ ਮਾਚਾਰ ਯਕੋ ਮਾਦਰ ਸਤ ਕਾ
 ਰ ਨਾ ਹਿਕਰੇ ਹੈਂ ॥ ਉਲਟਾ ਨਿਸੀ ਕਹੋ ਯਕੋ ਨਿਦਾ ਕਰੇ ਹੈਂ ॥ ਵੇਕ ਉਣ ਜੋਤ ਤੁਸੇ ਦਿ ਮੁਖ ਹੈਂ ॥ ਅਤ ਤੁਮ
 ਨਾਤ ਮਦੇ ਹਾਦਿ ਦਿਖਾ ਦਿਤਾ ਮੈ ਤਤ ਪਰ ਹੈਂ ॥ ਤਾਹਿ ਸੁੰ ਅਤ ਮਨਾਤ ਮਕੋ ਹਿ ਅਭਿਮਾਨ ਹੈਂ ॥ ਜਿਨ੍ਹ
 ਕੋ ॥ ਐਸੇ ਫੇਰ ਮਤ ਸਾਸਗੀ ਪਰ ਕੋ ਉਤਕਰ ਖਨ ਹਿ ਸਹੇ ਹੈਂ ॥ ਤੇ ਨਿਸੀਕ ਮਚਾਰ ਯਾਦਿ ਕਰੋ ਅਨਾਦ
 ਰ ਕਰੇ ਹੈਂ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕਬ ਮਾਨੈ ਰੋ ॥ ਮੇਰੀ ਉਸਤਤ ਕਬ ਕਰੈ ਰੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਯਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਕੋ ਕੀਰਤ ਯਾ
 ਦਿ ਛਲ ਨਾਹੀ ॥ ਗਯਾ ਨਕੀ ਦ੍ਰਿਛਤਾ ਸੋਈ ਉਦ੍ਰੇ ਸਕਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਓ ਹੈਂ ॥ ਅਰਵੈ ਸਾਸਤਰ ਕਾਰ
 ਤੇ ਐਸੇ ਸੋ ॥ ਅਰਮੇ ਤੇ ਮੰਦ ਬੁਧ ਪੁੰਛੇ ਰਸ ਰਬ ਸਾਸਤਰ ਕੋ ਜਾਂ ਕੇ ਰਯਾਨ ਨਾਹੀ ਐਸਾ ਹੀ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਮੇ
 ਰਾ ਕ੍ਰਿਤ ਭੀ ਐਸੇ ਮੰਦ ਹੀ ਹੈਂ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਮੰਦ ਜਾ ਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਖਕਰ ਕੋ ਮੂਰਖ ਤੇ ਯੋ ਕਹੇ ਕਹਾ ਕੀ ਓ ਹੈਂ ॥
 ਐਸੇ ਵਿਵੇਕੀ ਮੇਰੇ ਪਰ ਕੋ ਪਨ ਕਰੈ ਰੋ ॥ ਕਸੋ ਕੇ ਐਸੇ ਸਮਝੇ ਰੋ ॥ ਨੀਸੀ ਵਾਕੀ ਬੁਧ ਥੀ ਤੇ ਸੋ
 ਹੀ ਮਾਪਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਓ ਹੈਂ ॥ ਯੋ ਜਾਨ ਕੋ ਮੈ ਪਰ ਖਿਮਾ ਕਰੈ ਰੋ ॥ ਤੁ ॥ ਅਥ ਨਾਗਾਇਣ ਕੋ ਸ
 ਮਰਣਾਤ ਮਕਾ ਮੰਗਲਾ ਚਰਣ ਸਮਾਪਤ ਕੋ ਕਰੇ ਹੈਂ ॥ ਸੈਯਾ ਯਾ ਮਨਾਤ ਵੇਲ ਕਰੇ ਵਿਹਰੇ

੬੪
ਮਃ

ਜ

ਸੰਗ ਬਾਲਰੋ ਬਾਲ ਬਨੇ ਬਲ ਭਈ ਯਾਗਾ ਗਾ ਵਤ ਹੈ ਕਬੀ ਬੰਸੀ ਬਜਾ ਵਤ ਪਾ ਵਤ ਹੈ ਕਬ ਹੂੰ ਸੰਗ ਗ
ਈ ਯਾਗਾ ਕੋ ਕਲ ਮੋਰ ਕੀ ਨਾਈ ਦੇ ਬੋਲ ਤ ਕੁ ਦਤ ਹੈ ਕਪ ਮ੍ਰਿਗ ਕੀ ਨਈ ਯਾਗਾ ਮਾਣ ਕ ਕੇ ਮਨ ਮਾਨ
ਬੰਸੋ ਮੇ ਸੋ ਨੰਦ ਕੋ ਨੰਦ ਜੋ ਸੋ ਮਾ ਕੋ ਛੁ ਈ ਯਾਗਾ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਵਿਚਾਰ ਗ੍ਰੰਥ ਮਹਾ ਮੋਖ
ਹੇਤ ਸੰਪੂਰਣ ਸਮਾਪਤੀ ॥ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਨਿਰੂਪਣ ਚਤੁਰਥ ਪਾਇ ॥੪॥ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਨੇਨ
ਮਾਃ ॥੧੧॥ = ॥ = ॥

੬੫

ਲਖੇ ਭੂਮਾਟੀ ਦ੍ਰੋਮਾਗਾ ਦ੍ਰਬਾ ਮਨਿ ਤੇ ਨਿਤ ਅਨੁਪਨਿਤ ਅਨਿਤ ਅਕੇ ਮਾਂਗ ॥ ੫੪ ॥ ਅਸਮਦਾ ਯਿਸੇ ਹੋਤ ਵੇਖ
 ਬਮਪਤਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮਾਂਗਾ ਇਕ ਸਾਂਸਿ ਪਕ ਦੁਵਲ ਕੇ ਪਨ ਨੀ ਮਤ ਆਤਾ ॥ ੫੫ ॥ ਸਾਂਸਿ ਪਕ ਲਖ ਸਲ ਲਮੇ
 ਛਿਤ ਪਾਵ ਕੇ ਨੀ ਮਤ ਆਨਿਤ ਅਸਲ ਲਕੇ ਮਨੁ ਰਾਤ ਅੰਨ ਅਤ ਲਖੇ ਮਨਿਤ ॥ ੫੬ ॥ ਮਗਨਿ ਜੇ ਗੋਨੀ ਮਤ
 ਲਖ ਕਣਕ ਮਤਾ ਦਕ ਮਾਂਗ ਦੁਵਲ ਪੰਦ ਨੇ ਹੋਤ ਸਿਰ ਪਨੀ ਮਤ ਆਤਾ ॥ ੫੭ ॥ ਨੇਹੁ ਨਿਤ ਅਜਲ ਮਨੁ ਮੇਰੈ ਮ
 ਨਿਤ ਅਦੁਣ ਕਾਦਾ ਲਖ ਪਕਰ ਪਤੈ ਲਾਂਤ ਰੇਦ ਰਨ ਨੁਕੁਲ ਮਨਾਦਿ ॥ ੫੮ ॥ ਥਿਤਿ ਅਸਥਾ ਪਕ ਭਾਵਨਾ ਬੇਗਾ ਸੰ
 ਸਕ੍ਰਿਤ ਜਾਂਨਾ ਸਿਥਤੀ ਬੇਗਾ ਮੁਰਾਤ ਤੁਮੇ ਕਰ ਮਬੇਗ ਜੇ ਮਾਂਨ ॥ ੫੯ ॥ ਥਿਤਿ ਅਸਥਾ ਪਕ ਮਹੀ ਉਕੇ ਦਤ ਚਾਰ ਭੁਮ
 ਗਾ ਸਦਾ ਮਤੀ ਦੁਯ ਕਾ ਦਿਤ ਲਖ ਹੋਤੁ ਸਪੰਦਨ ਯਾ ॥ ੬੦ ॥ ਬਹੁਰ ਭਾਵਨਾ ਜੀਵ ਬਿਤਿ ਵੇਰੈ ਮਤੀ ਦੁਯ ਜਾਂ
 ਨਾ ਰੁਪ ਮਪੇਖ ਆਤਾ ਹੋਰ ਨਿਸੁਯ ਕਾਰਣ ਮਾਂਨ ॥ ੬੧ ॥ ਸਮਰਣ ਪ੍ਰਤਿ ਰਿਕਾ ਬਿਖੇ ਇਹੈ ਹੋਤੁ ਹੈ ਮੀਤਾ ਧਰਮ
 ਧਰਮਾਦਿ ਸੁਲਖ ਧਰਮਾਦਿ ਦੁਵਲ ਪ੍ਰਤਿ ॥ ੬੨ ॥ ਯਾਰਾ ਅਗੀਰੇ ਦਕ ਨਾਂ ਨਕੁਰ ਇਹੈ ਧਰਮ ਬਖਾ ਪਾਰਾ ਕਰਮ
 ਨਾ ਸਕ ਬਨਾ ਦਿਤੇ ਯਕੇ ਨਾ ਸਬਿਚਾਰ ॥ ੬੩ ॥ ਹੈ ਮਧਰਮ ਤੇ ਨਰ ਕਉ ਨਿਦਤ ਕਰ ਮਜ ਜਾਂਨਾ ਪਾਹ ਸਿਤ ਤੇ ਨਾ ਸ
 ਯਹਿ ਜੀਵ ਬਿਤ ਅਦ੍ਰੋਮਾਂਨ ॥ ੬੪ ॥ ਉਭੈ ਦਾਸ਼ਨੀ ਅਯਹ ਰਾਨਾ ਦਕ ਪੁਨ ਨਾਸਾ ਸਬੁ ਬਰਣ ਸੁ ਨਿਰੁਪਦੈ ਮੁ

੭

ਰਜਾਦੀ ਧੁਨਿ ਰਾਸਾ ॥ ੬੫ ॥ ਭੰਠਾਦੀ ਸੰਜੋਗ ਜੋ ਕਾਦ ਜਬ ਰਹਾ ਸੁਰੂਪਾ ਸਬੰਸ ਬੁਨਭਾ ਬਿਤ ਅਲਖ ਸੋਤ
 ਜਗਾਧੁ ਅਮਨੁਪਾ ॥ ੬੬ ॥ ਬੀਚੀ ਬੀਚਾਂ ਤਰਨ ਜੇ ਤਿਹ ਉਤਪਤੀ ਯਮਾਂ ਨਾ ਕੋਰ ਕਰ ਦਮ ਨੈਯਾ ਜਲਖ ਕ
 ਸੁਨ ਮਤ ਯੋ ਜਾਨਾ ॥ ੬੭ ॥ ਕੋ ਉਤਪੰਨ ਅਵਿਨਸੁ ਕਯਾਂ ਤੇ ਸੁਬੁ ਬਿਨਾਸਾ ਸਿਯੋ ਕਾਇਤਿ ਬੁਧਾਗਤ ਸੁਜਸ
 ਜਾਤਿ ਲਖਤਾਸਾ ॥ ੬੮ ॥ ਵਹੋਦੀ ਪਕੀ ਜਲੁ ਵਤ ਤੈ ਲਯ ਪਾਰ ਨਿਰਧਾਰਾ ਵਹੈ ਮੂਰਝੈ ਭੂਰਹੀਤ ਬਾਕਕਾਰ
 ਅਸਾਰਾ ॥ ੬੯ ॥ = ॥ = ॥ = ॥

हिन्दी
आत्मविचार ग्रन्थ
(गुरुमुखी लिपि में)